



# Wiadomości **Uniwersyteckie**

## 4 | Wydarzenia

*Podsumowanie trzech lat działalności kolegium rektorskiego UMCS*

## 38 | Wydarzenia

*Trudne dobrego początku, czyli historia powstania UMCS*

## 62 | Nauka i ludzie

*Z miłości do muzyki. Rozmowa z prof. dr hab. Urszulą Bobryk – kierownikiem artystycznym Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej*

80 LAT  
UMCS







Fot. Michał Piłat

IV Dzień Jakości Kształcenia, 6 grudnia 2023 r.



Fot. Michał Piłat

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych, 6 grudnia 2023 r.

# Spis treści

## WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 37** | Z kart historii UMCS
- 42** | Nasze sukcesy
- 44** | Na wydziałach

## KARTKA Z KALENDARZA

- 58** | Powstanie i dzieje Chóru Akademickiego UMCS

## NAUKA I LUDZIE

- 62** | Z miłości do muzyki. Rozmowa z prof. dr hab. Urszulą Bobryk – kierownikiem artystycznym Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej
- 66** | Publicystyka kształtuje nasze myślenie. Rozmowa z prof. dr hab. Iwoną Hofman – dyrektorem Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS oraz z dr Justyną Maguś – adiunktem w Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS
- 70** | New European Bauhaus szansą na nowe działania uniwersytetów, miast i instytucji kultury na rzecz zrównoważonego rozwoju
- 72** | Inny wymiar jakości kształcenia. Rozmowa z dr hab. szt. Alicją Snoch-Pawłowską, prof. Uczelni – dziekanem Wydziału Artystycznego UMCS

## WYDARZENIA NAUKOWE

- 75** | Spotkanie z „Tłumaczem Prezydentów”
- 76** | Semestr zimowy w szkołach doktorskich UMCS
- 77** | Warsztaty metodologiczne
- 77** | Konferencja „Lublin i Lubelszczyzna w nowoczesnych badaniach regionalnych”
- 78** | Wyjazd dydaktyczno-naukowy na Uniwersytet Karola w Pradze

- 80** | Ludzie, odkrycia i wiedza, która łączy, czyli 1500 odczytów Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego
- 82** | Trudne dziedzictwo
- 84** | Podsumowanie stażu naukowego dr Doris Akachukwu
- 85** | XI seminarium mediolingwistyczne „Język w mediach”
- 86** | Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi

## SPRAWY STUDENCKIE

- 87** | Autobus Objazdowego Festiwalu Nauki przejechał blisko 800 km
- 88** | „Spotkania z archiwistyką”
- 89** | Akademia Samorządowca UMCS 2023
- 89** | X Dzień Gotycki
- 90** | Dzień z MaFiL-ą, czyli święto matematyki
- 92** | Zmagania młodych redaktorów w konkursie „Potyczki redaktorskie”
- 93** | „Spotkania z Antykiem”
- 93** | Świąteczna inicjatywa slawistów
- 94** | „LOM 3.0” – nowe warsztaty SKNP „SmartCity”
- 95** | Konkurs recytatorski „Magia słowa – literatura rosyjska w interpretacji uczniów szkół ponadpodstawowych”
- 96** | Nowy przedmiot monograficzny na Wydziale Prawa i Administracji
- 97** | Okręgowy etap VIII Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności
- 98** | Konkurs ICPC CERC 2023
- 98** | Reportaż *Kamienne wizytówki przeszłości*
- 99** | Podsumowanie roku siatkarek

## W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 100** | Spotkanie autorskie z Andrzejem Andrysiakiem

## ŻYCIE KULTURALNE

- 101** | Tournée Chóru Akademickiego UMCS po Francji
- 102** | Prof. Józef Motyka – „Cichy Memoriał – Grybowska Saga”



Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin,  
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl  
www.wiadomosci.umcs.pl

Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl,

<http://dtp.academicon.pl/>

Druk: Standruk

Nakład: 400 egzemplarzy

Oktadka: Fot. Michał Piłat

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka (p.o. redaktor naczelny), Magdalena Wołoszyn-Mróz, Klaudia Olender, Katarzyna Skaflecka, Bartosz Proll (fotograf), Michał Piłat (fotograf)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski,

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadestanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

# Podsumowanie trzech lat działalności kolegium rektorskiego UMCS

Szanowni Państwo,  
Członkinie i Członkowie wspólnoty akademickiej  
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,

mijają trzy lata kadencji obecnych władz rektorskich. Był to czas pełen wyzwań, którym nasza wspólnota akademicka musiała stawić czoła. Rozpoczęliśmy zarządzanie Uczelnią w bardzo trudnym okresie pandemii koronawirusa, wojny w Ukrainie, a następnie postępującej inflacji oraz rosnących kosztów utrzymania, przy jednocześnie niskim poziomie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Niefortunny splot okoliczności sprawił, że musieliśmy przeformułować nasze początkowe plany i założenia po to, aby sprostać tym wyzwaniom. Z perspektywy czasu widzimy jednak, że mimo trudności, udało się nam zrealizować oraz doprowadzić do końca wiele różnych i ważnych projektów, z czego jako władze rektorskie jesteśmy niezwykle dumni.

## Ewaluacja działalności naukowej

Początek obecnej kadencji rektorskiej upłynął pod znakiem ostatnich przygotowań do ewaluacji jednostek naukowych za lata 2017–2021. Całe środowisko naukowe UMCS podjęło starania w celu uzyskania jak najwyższych kategorii i wzmocnienia prestiżu naszej Uczelni. Ogromny wysiłek publikacyjny oraz ambicja w dążeniu do pozyskiwania środków na realizację projektów badawczych przyniosły korzyści nam wszystkim. Ogło-

szone przez Ministra Edukacji i Nauki wyniki pokazały wysoki potencjał badawczy naszych instytutów. Najwyższą kategorię A+ uzyskał Instytut Archeologii, wysoką kategorię naukową A otrzymaliśmy w 11 dyscyplinach, w ramach 10 dyscyplin przyznano nam kategorię B+ i tylko w 1 dyscyplinie kategorię B. Ten niewątpliwy sukces wszystkich pracowników zaangażowanych w działalność naukowo-rozwojową Uczelni uplasował nas w grupie uniwersytetów z największą liczbą kategorii A. Odzwierciedla to rangę naukową naszej Alma Mater i jej wysoką pozycję wśród polskich ośrodków naukowych, z czego jesteśmy niezwykle dumni i za co dziękujemy naszym pracownikom.

## Obszar naukowo-badawczy

Jak Państwo doskonale wiecie, wysoki poziom badań naukowych jest kluczowym warunkiem rozwoju Uniwersytetu. Lata 2021–2023 to okres dalszej wyężonej pracy badawczej naszej kadry naukowej i kolejne sukcesy w tym zakresie. To czas nie tylko kontynuacji podjętych wcześniej przedsięwzięć, ale również wielu nowych wyzwań.

Od października 2020 do końca 2023 r. złożyliśmy 517 wniosków o finansowanie projektów badawczych, z czego rozpoczęliśmy realizację 110 (w tym 96 – NCN, 11 – MEiN, 3 – MKiDN) na kwotę prawie 43 mln zł. Dodatkowo pozyskaliśmy 23,6 mln zł na realizację kilkunastu projektów związanych z upowszechnianiem





badania naukowych i inwestycjami dotyczącymi działalności naukowej (dzięki wsparciu MEiN oraz NCBR). Nie sposób wymienić wszystkie projekty i wskazać najlepsze pomysły. Ale istotne jest to, że wszystkie poruszały bardzo ważne tematy badawcze, z punktu widzenia danej dyscypliny, i dzięki swojej innowacyjności znalazły uznanie oceniających je gremiów naukowych.

Oprócz samodzielnych badań Uczelnia realizowała wspólne przedsięwzięcia z uznanymi polskimi ośrodkami naukowymi. Wielu pracowników naszej Alma Mater prowadzi także owocną współpracę z zespołami badawczymi uznanych zagranicznych uczelni. Jej efektem są liczne prace naukowe opublikowane ze światowej klasy badaczami.

Z myślą o rozwoju naszego Uniwersytetu i aktywności pracowników utworzyliśmy Fundusz Rozwoju, który zasililiśmy kwotą 8,1 mln zł. Od początku kadencji podejmowaliśmy działania wspierające naszych naukowców w aplikowaniu o projekty badawcze, zarówno te krajowe, jak i międzynarodowe. W latach 2020–2023 wypłaciliśmy z Funduszu Nagród Rektora łącznie blisko 5 mln zł za wysoko punktowane artykuły naukowe lub monografie. Utworzyliśmy program

wsparcia aktywności naukowej naszych pracowników pn. „Minigranty UMCS”. Przeprowadziliśmy także nabór na granty badawcze Santander Universidades dla najlepszych doktorantów. W 2023 r., zgodnie z zarządzeniem Rektora, zostały wypłacone dodatki do wynagrodzenia z tytułu wysokiej aktywności naukowo-badawczej i artystycznej dla nauczycieli akademickich UMCS. Łączne wsparcie w wysokości prawie 1 mln zł otrzymało 185 pracowników Uczelni.

### Centrum ECOTECH-COMPLEX

Jednym ze strategicznych celów w obszarze nauki, jaki postawiliśmy sobie wraz z rozpoczęciem kadencji, było ożywienie działalności Centrum Analityczno-Programowego dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku ECOTECH-COMPLEX. Dużym wyzwaniem było wypełnienie założonych w projekcie Centrum wskaźników, które określono niemal 10 lat temu, czyli w zupełnie innej rzeczywistości i w innej konfiguracji konsorcjum realizującego ten projekt. Mimo trudności, podejmowaliśmy liczne działania na rzecz właściwego postrzegania Centrum, budowania jego marki i wiarygodności. W ciągu ostatnich trzech lat

pracownicy ECOTECH-COMPLEX brali udział w największych imprezach naukowo-biznesowych w naszym kraju: kongresach IMPACT i 3W, Forum Wodorowym oraz w wielu innych. Na pokrycie kosztów związanych z bieżącą działalnością Centrum otrzymaliśmy środki finansowe z programu INFRASTART, ponadto pozyskaliśmy strategicznych partnerów, którzy korzystają z jego infrastruktury. Stale prowadzimy różnorodne działania, które pozwalają ugruntować pozycję ECOTECH-COMPLEX jako platformy współpracy międzywydziałowej, międzyinstytutowej i międzyuczelnianej. Docelowo chcemy wypracować własny program B+R silnie zorientowany na szeroką współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Tworzymy więc sieć regionalnych kontaktów i powiązań, identyfikując swoje potrzeby i możliwości kooperacji.

### UMCS w międzynarodowych rankingach

Realizowana przez nas strategia umiędzynarodowienia UMCS polega nie tylko na pozyskiwaniu zagranicznych studentów, ale także na obecności w prestiżowych międzynarodowych zestawieniach, dzięki którym jesteśmy widoczni poza granicami kraju.

Z roku na rok rośnie rozpoznawalność UMCS wśród szkół wyższych na całym świecie, o czym świadczą wysokie miejsca naszej Uczelni w wielu międzynarodowych rankingach. Wśród tych najważniejszych należy

wskazać: ogólnodostępną bazę danych najczęściej cytowanych naukowców z całego świata przygotowaną przez Elsevier i Uniwersytet Stanforda, Webometrics Ranking of World Universities, ranking Research.com, The Center for World University Rankings czy Times Higher Education World University Rankings.

Tego rodzaju rankingi odgrywają ważną rolę w kreowaniu wizerunku Uczelni oraz jej prestiżu. To także dobre narzędzie do monitorowania postępów – możemy sprawdzić się w różnych kategoriach i wskaźnikach oraz przeanalizować, nad czym powinniśmy popracować, mobilizując się do bycia jeszcze lepszymi.

### ATHENA

Większe umiędzynarodowienie różnych sfer aktywności akademickiej wpisało się w kolejny z priorytetów naszej kadencji rektorskiej. Niewątpliwym sukcesem w tym zakresie było dołączenie UMCS w czerwcu 2022 r. do prestiżowego Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA, dzięki któremu razem z ośmioma ośrodkami naukowymi z Europy realizujemy działania z zakresu zaawansowanych technologii w szkolnictwie wyższym.

Od początku działalności w ATHENIE byliśmy aktywni nie tylko w sferze współpracy edukacyjnej, ale również badawczej. Wśród najważniejszych inicjatyw, w których wzięliśmy czynny udział, należy wymienić: International Staff Week w Chani w Grecji (sierpień 2022 r.), spotkanie projektowe w siedzibie koordynatora projektu – Politechniki w Porto (październik 2022 r.), wyjazd delegacji UMCS do Politechniki Wileńskiej (styczeń 2023 r.), uczestnictwo w zorganizowanych online ATHENA Mobility Fair – Targach Mobilności Międzynarodowych (marzec 2023 r.), spotkanie projektowe w Rzymie (maj 2023 r.).

Warto dodać, że w 2023 r. na naszej Uczelni gościliśmy francuską delegację z Uniwersytetu w Orleanie. UMCS odwiedzili również koordynator konsorcjum ATHENA dr Nuno Escudeiro z Politechniki w Porto i sekretarz generalny ATHENY dr Konstantinos Petridis z Uniwersytetu Śródziemnomorskiego w Heraklionie. Wizyta Koordynatora ATHENY zbiegła się w czasie z Forum Młodych Naukowców 2.0, zorganizowanym przez Radę Młodych Naukowców UMCS, zaś wizyta dr. Petridisa – z lubelską inauguracją Erasmus Student Network ATHENA. Warto dodać, że ESN ATHENA

Wizyta partnerów z Orleanu – współpraca w ramach konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA (6–8 lutego 2023 r.) ↓



Fot. Barisze Proll



jest pierwszą inicjatywą zrzeszającą studentów działających w Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich. Dzięki współpracy w ramach ATHENY Uczelnia staje się ważnym partnerem na arenie międzynarodowej i ma coraz większe możliwości rozwoju swojego potencjału naukowego oraz dydaktycznego.

### Inne wymiary współpracy międzynarodowej

W kooperacji z władzami naszego miasta kontynuujemy program „Research in Lublin”, dzięki któremu zatrudniamy na UMCS wybitnych zagranicznych naukowców. Badacze z naszej Uczelni aktywnie uczestniczą w międzynarodowych przedsięwzięciach oraz współpracują z ośrodkami naukowymi z całego świata. Grono naszych partnerów zagranicznych powiększyło się o blisko 25 nowych instytucji akademickich, z którymi pracujemy nad wdrażaniem wspólnych działań zarówno w zakresie badań, jak i dydaktyki. Tylko w ostatnich trzech latach akademicy z UMCS złożyli ponad 180 wniosków na realizację międzynarodowych projektów badawczych oraz stypendiów – 36 otrzymało finansowanie. Łącznie uzyskaliśmy ponad 11 mln zł.

W styczniu 2021 r. rozpoczęliśmy realizację pierwszego w historii projektu koordynowanego przez UMCS w ramach programu ramowego Horyzont 2020 pn. „REINITIALISE”. Budżet tego zadania to niemal 1 mln euro. Kolejne rozpoczęte w 2021 r. projekty z H2020 to SWATNET (Space Weather Awareness Training Network) oraz GOLD (Bridging the gap between phytoremediation solutions on growing energy crops on contaminated lands and clean biofuel production). Ostatnie z wymienionych przedsięwzięć stanowi zapowiedź ogromnego przełomu w produkcji czystego biopaliwa, a realizowane jest w konsorcjum 20 instytucji badawczych i uniwersytetów.

Warto dodać, że w mijającej kadencji nasza Uczelnia uzyskała Kartę Erasmusa w perspektywie finansowania Komisji Europejskiej na lata 2021–2027, która stanowi rodzaj licencji otwierającej możliwość udziału UMCS w projektach programu Erasmus+ zarówno w Europie, jak i na świecie. W tym czasie realizowaliśmy również projekty dotyczące mobilności międzynarodowych UMCS w ramach nowego programu Erasmus+ o łącznej wartości 10,5 mln zł. Przełożyło się to już na ponad 530 mobilności pracowników, doktorantów i studentów.

### Dydaktyka

Ciągłe podnoszenie jakości kształcenia, uatrakcyjnianie oferty dydaktycznej oraz dążenie do tego, aby nasz Uniwersytet był jeszcze bardziej przyjazny dla studentów, dawał satysfakcję nauczycielom akademickim oraz zachęcał nowych kandydatów do studiowania – to zadania o priorytetowym znaczeniu w obszarze działalności dydaktycznej, jakie w ostatnich latach postawiliśmy sobie jako władze Uczelni.

W tym zakresie wzbogaciliśmy różnorodność naszej oferty edukacyjnej m.in. poprzez dalsze wspieranie rozwoju zdalnej edukacji i formatów dydaktycznych, wprowadzenie kolejnych funkcjonalności Wirtualnego Kampusu UMCS oraz organizację licznych inicjatyw popularyzujących naukę.

Nowoczesne kształcenie jest kluczem do rozwoju sfery dydaktyczno-społecznej Uniwersytetu, a także ważnym elementem przygotowania naszych absolwentów do wejścia na rynek pracy. Wiąże się z tym modernizacja programów kształcenia i zwiększanie liczby kierunków międzydyscyplinowych. Nasze programy są tworzone i realizowane m.in. na podstawie potrzeb zgłaszanych przez instytucje współpracujące z UMCS, kooperacji z pracodawcami czy też analizy trendów rynku pracy. Tylko w obecnym roku akademickim kandydatom na studia zaproponowaliśmy ponad 90 kierunków (w tym 9 anglojęzycznych) i blisko 300 specjalności. Wśród no-

III Dzień Jakości Kształcenia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa (13 czerwca 2023 r.) ↓



Fot. Barbara Prohl

wych kierunków dobrze przyjętych przez przyszłych studentów warto wymienić m.in. inżynierię światłowodową i rozwój zasobów ludzkich. Rok akademicki 2024/2025 przyniesie kolejne nowości w ofercie edukacyjnej Uczelni w postaci socjologii cyfrowej, inżynierii polimerów oraz poszerzenia oferty kierunków anglojęzycznych. Przygotowywaliśmy też nowe specjalności m.in. na takich kierunkach jak chemia, anglistyka czy technologie cyfrowe w animacji kultury. W tym miejscu bardzo dziękujemy poszczególnym zespołom programowym za podejmowanie nowych inicjatyw.

Mamy wspaniałych, doświadczonych, pełnych wiedzy i energii wykładowców, dlatego organizujemy na Uczelni liczne szkolenia mające na celu podnoszenie ich kompetencji dydaktycznych. W tym celu powołaliśmy Zespół ds. Wspierania Podnoszenia Kompetencji Kadry UMCS, a także zainicjowaliśmy realizację Dni Jakości Kształcenia, w ramach których wręczane są wyróżnienia Homo Didacticus dla nauczycieli akademickich najlepiej ocenionych przez studentów.

W kontekście działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia warto również wspomnieć, że tylko w ostatnich trzech latach Uczelnia pozyskała środki na realizację około 60 projektów o charakterze edukacyjnym o wartości blisko 22 mln zł, a łącznie zrealizowaliśmy 90 projektów o charakterze edukacyjnym na kwotę ponad 54 mln zł.

### Rekrutacja

Wszystko to przekłada się na stabilną sytuację dotyczącą rekrutacji kandydatów na studia. Pomimo pogłębiającego się niżu demograficznego, trudnej sytuacji postpandemicznej, zwiększenia ruchów migracyjnych młodzieży i widocznego spadku zainteresowania kształceniem na studiach II stopnia satysfakcjonuje nas fakt, że w ostatnich latach utrzymujemy wyniki rekrutacji na dobrym poziomie.

Aktualnie na naszej Uczelni kształcą się blisko 16 tys. studentów, w tym ponad 1700 cudzoziemców pochodzących z 60 krajów. Tylko w obecnym roku akademickim naukę na pierwszym roku studiów na UMCS rozpoczęło ponad 7600 studentów, w tym prawie 600 obcokrajowców. W tym obszarze nie bez znaczenia jest fakt, że na mapie kampusu naszego Uniwersytetu w maju 2022 r. utworzyliśmy Welcome Center UMCS – miejsce pierwszego kontaktu dla studentów zagranicznych.

### Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym i komercjalizacja badań naukowych

Istotnym faktem w postrzeganiu Uczelni przez środowisko zewnętrzne są jej relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Właśnie dlatego nawiązaliśmy współpracę z kilkudziesięcioma nowymi partnerami biznesowymi z obszaru IT, logistyki, data science, big data, IoT i nowych technologii. Aktywnie współpracujemy także z Urzędem Miasta Lublin w kontekście cyklicznej realizacji projektów: „Przedsiębiorcze dzieciaki”, „Przedsiębiorcza Młodzież” czy „Lublin Up!” oraz z lubelskimi uczelniami, m.in. w obszarze przygotowania projektów Wschodniego Centrum Cyfryzacji, Lubelskiej Unii Cyfrowej i Polskiej Unii Metrologicznej.

W maju 2021 r. powołaliśmy Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn) – unikatową jednostkę organizacyjną stanowiącą platformę międzyinstytucjonalnej współpracy regionalnej, krajowej i międzynarodowej. Głównym założeniem Centrum jest badanie procesów związanych z systemem klimatycznym Ziemi oraz uzależnionymi od niego zjawiskami. Spektrum działalności Centrum obejmuje zarówno sferę naukowo-badawczą i wdrożeniową (interdyscyplinarne badania podstawowe i aplikacyjne, monitoring środowiskowy, projekty wdrożeniowe), jak i społeczno-edukacyjną (upowszechnianie wiedzy, projekty edukacyjne, szkolenia, organizacja eventów popularnonaukowych).

Do ważnych działań w obszarze rozwoju należy zaliczyć także utworzenie Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego, które ma na celu włączenie się UMCS w proces powstania Lubelskiego Ośrodka Kompetencji Sztucznej Inteligencji jako regionalnej jednostki badawczo-szkoleniowo-wdrożeniowej z tego zakresu. Centrum realizuje obecnie projekty o wartości około 6 mln zł, a kolejne przygotowane na 2024 r. sięgają kwoty 5 mln zł.

Powołaliśmy również Amerykańskie Centrum Edukacji i Biznesu American Corner, które uzyskało grant startowy Departamentu Stanu USA i które docelowo ma być ośrodkiem stwarzającym warunki do rozwoju współpracy edukacyjnej i biznesowej, szczególnie w zakresie wsparcia rozwoju lubelskiego ośrodka akademickiego, oraz płaszczyzną sieciowania różnorodnych instytucji z USA, Polski i Ukrainy. Oficjalne zainaugurowanie działalności Centrum nastąpi w marcu 2024 r.



Należy także wspomnieć o projektach przedsięwzięć strategicznych związanych z realizacją *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.*, które złożyliśmy do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Mowa o pomysłach pn.: „Ogród Botaniczny UMCS jako centrum ochrony różnorodności biologicznej i ośrodek edukacji przyrodniczo-ekologicznej wraz z Eksploratorium Ekologiczno-Środowiskowym w Guciowie”, „Otwarta Biblioteka Główna UMCS w Lublinie” i „Laboratorium Badań Środowiskowych o rozszerzonym poziomie bezpieczeństwa”. Nasza Uczelnia zaangażowała się również w przygotowanie projektu pn. „Green Human Space” Starostwa Powiatowego w Lublinie, który realizowany będzie w ramach przyjętego przez UE kontraktu programowego województwa lubelskiego.

Analiza trzyletniej działalności UMCS pokazuje dynamiczny rozwój w obszarach działalności związanej z komercjalizacją badań i transferem wiedzy i technologii z Uniwersytetu do gospodarki. W tym zakresie zrealizowaliśmy 20 projektów o wartości blisko 45 mln zł.

Przychód z tytułu zleconych prac oraz komercjalizacji wyników prac badawczych w tym okresie wyniósł niemal 11,5 mln zł i był wyższy o prawie 1 mln zł w stosunku do lat 2016–2020. Uczelnia zrealizowała także wiele umów licencyjnych i sprzedaży praw majątkowych, obejmujących wynalazki z różnych dziedzin. Wśród nich znalazły się m.in: urządzenia i wynalazki dotyczące analizy wosków, preparatów leczniczych dla pszczół, bionawozów stymulujących wzrost roślin motylkowatych, modyfikatora asfaltów, sposobu otrzymywania katalizatora palladowego, wodnego i alkoholowego ekstraktu do zastosowania w preparatach zabezpieczających pszczoły przed szkodliwym działaniem insektycydów z grupy neonikotynoidów i zwalczających nosemożę. Wiele z tych odkryć zostało zaprezentowanych na międzynarodowych targach i wystawach m.in. w Paryżu i Toronto, uzyskując prestiżowe nagrody i tytuły.

Rokrocznie zauważamy rosnącą aktywność naszych naukowców w zakresie zgłaszanych i opatentowanych wynalazków, co nas niezwykle cieszy. Tylko w minionym roku zgłosiliśmy do ochrony 23 wynalazki. Z kolei w ostatnich trzech latach Urząd Patentowy RP wydał 49 pozytywnych decyzji o udzieleniu patentu naszym wynalazkom. Jeden z nich otrzymał także ochronę pa-



Fot. Bartosz Pooł

tentową w Stanach Zjednoczonych. Uczelnia uzyskała również prawa ochronne na wzory użytkowe, przemysłowe i znaki towarowe.

Warto tutaj przytoczyć rolę utworzonej na naszym Uniwersytecie spółki celowej UMCS Synergia, której zadaniem jest komercjalizacja pośrednia wyników prac badawczo-naukowych naszych pracowników. Od 2022 r. spółka zajmuje się sprzedażą analizatora jakości wosków pszczelich WAXO oraz współuczestniczy w komercjalizacji innowacyjnego biostymulatora wzrostu roślin BOOSTER X. W lutym 2023 r. został utworzony pierwszy uniwersytecki spin-off – Historical Imagination Lab p.s.a., którego celem jest komercjalizacja pomysłów z zakresu humanistyki cyfrowej.

### Związek Uczelni Lubelskich

W minionym okresie zintensyfikowaliśmy działania w ramach Związku Uczelni Lubelskich. Inicjatywa ta integruje środowisko akademickie Lublina i zacieśnia współpracę w zakresie kształcenia, dydaktyki, nauki i badań, kooperacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także kultury i sportu. Dotychczas wspólnie zrealizowaliśmy wiele interesujących przedsięwzięć. Wśród nich warto wymienić: dwie edycje programu „Interprojekt”, trzy edycje „Stażu za miedzą”, wirtualną kartę biblioteczną, dzięki której studenci, doktoranci

↑ Podpisanie porozumienia o współpracy z MPK Lublin dotyczącego tworzenia systemów bezpieczeństwa w autobusach wodorowych (10 listopada 2022 r.)

i pracownicy lubelskich uczelni mogą nieodpłatnie wypożyczać pozycje z bibliotek głównych na zasadach wzajemności, Wademekum Patentowania i Akademicki Budżet Partycypacyjny. Szczególnie doceniony został Piknik Akademicki ZUL, podczas którego pracownicy zrzeszonych uczelni wraz z rodzinami mogli odpocząć i integrować się w urokliwej scenerii Ogrodu Botanicznego UMCS. Wiele przygotowanych przez organizatorów atrakcji oraz piękna pogoda sprzyjały dobrej zabawie. W Pikniku wzięło udział prawie 7000 osób.

Nie zapominamy również o budowaniu relacji i tworzeniu społeczności akademickiej o silnym poczuciu tożsamości z naciskiem na patriotyzm lokalny. Najbardziej widocznym efektem i ukoronowaniem tych działań była pierwsza w historii wspólna środowiskowa inauguracja roku akademickiego 2023/2024, którą w ramach ZUL wraz z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim zorganizowaliśmy w Filharmonii Lubelskiej. Rok 2023 był także historyczny z innego względu – po raz pierwszy samorządy studentów naszych uczelni zorganizowały wspólne Lubelskie Dni Kultury Studenckiej Lublinalia 2023. To zupełnie nowa formuła wydarzenia, którą chcielibyśmy w kolejnych latach kontynuować.

Plany na rok 2024 dotyczące dalszego funkcjonowania ZUL są ambitne. Pracujemy nad inicjatywami pn. „Mobilny Demonstrator Nauki” oraz „Patent na wynalazek”. Ta ostatnia ma na celu utworzenie centrum do-

radztwa patentowego dla mieszkańców Lubelszczyzny. W ramach ZUL proponujemy także StartUp Junior i StartUp Senior, czyli projekty polegające na rozwijaniu kompetencji przedsiębiorczych dla Lubelszczyzny w różnych grupach wiekowych.

Od lat działamy też pod hasłem „Akademicki Lublin – Gramy Razem”. Efekty tej współpracy są widoczne, pożyteczne i pożądane, o czym świadczy m.in. wola dołączenia do ZUL Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Te kilka lat aktywnego współdziałania udowodniło, że razem możemy pracować na zdrowych zasadach, budować przyszłość akademicką naszego miasta, a także wyznaczać nowe standardy.

## Inwestycje

Inwestycje są istotnym elementem realizacji *Strategii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, bo to dzięki nowoczesnej infrastrukturze nasza Uczelnia się rozwija i zgodnie ze współczesnymi wymaganiami jest w stanie zapewniać odpowiednie warunki w zakresie prowadzonych badań naukowych, dydaktyki czy działalności kulturalnej i sportowej.

Plany rzeczowo-finansowe UMCS na lata 2021–2023 obejmowały blisko 300 zadań w zakresie inwestycji i modernizacji. Pomimo ograniczonych możliwości finansowych, jak i dostępności środków ze źródeł zewnętrznych, przeznaczyliśmy odpowiednie fundusze na priorytetowe kierunki inwestycyjne. Wśród nich na pierwszy plan wysuwają się realizacje na Kampusie Zachodnim, gdzie – mimo trwającej pandemii Covid-19 oraz trudnej sytuacji na rynku materiałów budowlanych – w 2022 r. z sukcesem ukończyliśmy i oddaliśmy do użytku pracownikom, doktorantom i studentom nowoczesną siedzibę Instytutu Pedagogiki. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 46 mln zł, z czego ponad 20 mln zł pochodziło z budżetu państwa. Wysoki standard jej wykonania znacząco wpłynął na komfort pracy i nauki oraz zapewnił odpowiednie warunki do prowadzenia badań i kształcenia.

Rozbudowa Kampusu Zachodniego UMCS im. Unii Lubelskiej była także niezwykle istotna z punktu widzenia jego usytuowania. Uczelnia zlokalizowała nowe obiekty w bliskim sąsiedztwie miasteczka akademickiego, dzięki czemu uniwersytecki kampus stał się przestrzenią jeszcze bardziej unikatową, a do tego nowoczesną i funkcjonalną. Poprzez tę inwestycję UMCS zyskał zupełnie

Utworzenie wirtualnej karty bibliotecznej (16 października 2023 r.) ↓



Fot. Barbara Proń



inny status. Dopełnił się także pewien pakiet warunków niezbędnych do tego, by nasz Uniwersytet stał się jedną z wiodących uczelni w Polsce, konkurującą z innymi pod względem poziomu, jakości i komfortu studiów.

Niezależnie od prowadzonych obszernych i wymagających przedsięwzięć inwestycyjnych w ostatnich latach przeprowadziliśmy także modernizację innych obiektów, m.in. Wydziału Prawa i Administracji (9,5 mln zł) oraz Domu Studenta „Zana” (ponad 6 mln zł), w którym mieszkający studenci chwalą jednoosobowe pokoje z indywidualnymi węzłami sanitarnymi i aneksami kuchennymi. Zakończyliśmy także przebudowę Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego w Kazimierzu Dolnym oraz otworzyliśmy nową pracownię radiowo-telewizyjną i nowoczesną strzelnicę na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa. Aktualnie prowadzimy modernizację pływalni wraz z zapleczem i pomieszczeniami technicznymi w Centrum Kultury Fizycznej na łączną kwotę ponad 10 mln zł. Uczelnia na ten cel uzyskała dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Przed nami ogromne wyzwanie w postaci przebudowy gmachu Biblioteki Głównej UMCS, na którą – dzięki rządowemu wsparciu – udało się znacznie zwiększyć budżet. Środki własne oraz wsparcie ministerialne pozwolą na kompleksową modernizację budynku. Zgodnie z projektem unowocześnimy infrastrukturę biblioteczną i dostosujemy ją do współczesnych standardów obiektów użyteczności publicznej, a także poszerzymy i udoskonalimy proces cyfryzacji i digitalizacji zasobów bibliecznych. Zaplanowane prace będą prowadzone z poszanowaniem wartości architektonicznej gmachu stanowiącego ikonę powojennego modernizmu w Lublinie. Obecnie finalizowane są procedury przetargowe. Najniższa oferta złożona w postępowaniu opiewa na kwotę ponad 70 mln 300 tys. zł. W pierwszym kwartale 2024 r. zamierzamy podpisać umowę z wyłonionym wykonawcą oraz przekazać mu plac budowy. Planowany termin zakończenia modernizacji to rok 2025.

Od wielu lat wdrażane przez nas inwestycje znajdują uznanie i były wielokrotnie nagradzane w konkursie „O Kryształową Cegłę”, promującym najlepsze realizacje w budownictwie. Statuetkę tę uzyskały następujące obiekty: Instytut Pedagogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Centrum ECOTECH-COMPLEX, Akademickie Cen-



Fot. Barbara Prohl

trum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, Stołówka Akademicka „Trójka” i Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Kazimierzu Dolnym.

### Informatyzacja i rozwój infrastruktury informatycznej

W sferze rozwiązań technologicznych i IT Uczelnia nadal prężnie się rozwija i podąża za najnowszymi trendami. Ostatnie lata przyniosły wiele zmian oraz nowości na polu informatyzacji UMCS. Wśród najważniejszych należy wymienić zarówno te rozwiązania, które zwiększają bezpieczeństwo oraz niezawodność świadczonych usług IT, jak i takie, które informatyzują konkretne procesy związane z funkcjonowaniem Uniwersytetu.

W kontekście dbania o cyberbezpieczeństwo oraz jakość narzędzi IT uruchomiono nowoczesną platformę komunikacji bazującą na programie Microsoft Exchange, którą ściśle zintegrowano z innymi usługami tożsamościowymi naszej Uczelni. Jednocześnie dokonano migracji sieci komputerowych jednostek UMCS do nowoczesnej platformy z dziedziny cyberbezpieczeństwa, skutecznie ograniczając ryzyko pojawienia się incydentów informatycznych.

W zakresie informatyzacji procesów naszym celem była potrzeba zwiększenia efektywności funkcjonowania poszczególnych obszarów Uniwersytetu. W związku z tym przygotowano i udostępniono repozytorium

↑ Otwarcie nowego gmachu Instytutu Pedagogiki (27 kwietnia 2022 r.)

publikacji naukowych pn. „Baza Wiedzy”, gdzie w jednym miejscu gromadzony jest dorobek publikacyjny pracowników i współpracowników naukowych naszej Uczelni. Wskutek szeroko zakrojonych konsultacji na UMCS wprowadzono w systemie USOS nową Kartę Oceny Nauczycieli Akademickich, skorelowaną z oceną ewaluacyjną dyscyplin naukowych. Również w systemie USOS udostępniono moduł elektronicznego składania wniosków dla studentów, co pozwoliło częściowo wyeliminować z tego procesu papierowe dokumenty. Z kolei w systemie SAP uruchomiono moduł zamówień publicznych, którym w pierwszym etapie objęto funkcjonowanie wszystkich wydziałów Uczelni. W systemie SAP, w ramach modułu kadrowo-płacowego, wprowadzono także ocenę pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

Rozpoczęliśmy również prace koncepcyjne nad wdrożeniem elektronicznego systemu zarządzania dokumentacją. W tym roku zamierzamy kontynuować wdrażanie w jednostkach administracji wydziałowej modułu zamówień publicznych w systemie SAP, co pozwoli na dalszą optymalizację tego procesu w kontekście całościowego funkcjonowania zamówień publicznych na UMCS.

### Kadry

Na stan zatrudnienia w naszej Alma Mater aktualnie składa się 2780 etatów, w tym 1571 w grupie nauczycieli akademickich i 1209 w grupie pozostałych pracowników. Rozwój kadry odzwierciedlają uzyskane tytuły i stopnie naukowe. W ciągu trzech ostatnich lat 22 nauczycieli uzyskało tytuł profesora, 37 osób stopień naukowy doktora habilitowanego, a 70 stopień doktora. 131 osób awansowało na stanowisko profesora Uczelni.

W marcu 2023 r. na UMCS odnowione zostało wyróżnienie HR Excellence in Research, które Komisja Europejska przyznaje instytucjom spełniającym standardy w zakresie tworzenia dobrych warunków do pracy naukowej i prowadzącym przejrzyste procesy rekrutacji.

W celu zapewnienia bezpiecznego i przyjaznego miejsca do nauki i pracy, wolnego od dyskryminacji, umożliwiającego wszystkim swobodny rozwój naukowy, zawodowy i osobisty, przygotowany został *Plan Równości Płci*. Przyjęcie tego dokumentu stanowi uzupełnienie i rozszerzenie zakresu działań z obszaru promowania równości i przeciwdziałania dyskryminacji, w tym tak-

że ze względu na płeć, związanych z realizacją podjętych przez Uniwersytet zobowiązań do ciągłego udoskonalania swojej polityki rekrutacyjnej i kadrowej w ramach wymienionego wyróżnienia.

### Finanse Uniwersytetu

Pomimo trudnej sytuacji ekonomicznej w kraju i w obszarze finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, wysokiej inflacji i rosnących cen, sytuacja finansowa naszej Uczelni jest stabilna, a posiadane zasoby pozwalają na coroczne zbilansowanie budżetu oraz bieżącą realizację wszystkich podjętych zobowiązań. Szacujemy, że rok 2023 uda nam się zamknąć z dodatnim wynikiem finansowym.

Dużym wyzwaniem w najbliższych latach będzie zbilansowanie budżetu Uczelni w dobie utrzymującej się wysokiej inflacji – w odniesieniu do wysokości przyznawanej nam subwencji, stanowiącej główne źródło finansowania działalności Uniwersytetu. W tym kontekście równie ważne będzie zapewnienie źródeł finansowania podwyżek wynagrodzeń dla wszystkich grup pracowników Uczelni, będących konsekwencją zatwierdzonych już zmian dotyczących minimalnego wynagrodzenia krajowego, oraz planowanej podwyżki minimalnego wynagrodzenia profesora.

### Spółeczna odpowiedzialność uczelni

Niezmiernie ważne jest dla nas poszukiwanie prawdy, kultywowanie wolności akademickiej w obszarze badań i dydaktyki, szacunek dla odrębnych poglądów i poszanowanie praw człowieka. Właśnie dlatego w zakresie społecznej odpowiedzialności naszej Uczelni opracowaliśmy i wdrażamy dwa kluczowe dokumenty. Pierwszy to *Strategia odpowiedzialności społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami*, drugi zaś to *Strategia uniwersalnego projektowania*. W ramach realizacji założeń pierwszego dokumentu warto wspomnieć o takich projektach edukacyjnych jak: „Doskonałość dydaktyczna uczelni”, „Uniwersalność+”, „Innowacyjne zasoby edukacyjne w kształceniu zdalnym – Erasmus+”, „Asystent studenta z ASD” czy Dni Świadomości Autyzmu „Język Autyzmu”. Prowadzimy także konsultacje psychologiczne i psychoterapeutyczne oraz grupy wsparcia dla studentów, organizujemy przedsięwzięcia sportowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz różne imprezy integracyjne. Po raz pierwszy współorganizowaliśmy Lubelskie Dni Integracji, któ-

rych celem jest zwiększenie świadomości na temat zagadnień związanych z dostępnością, niepełnosprawnością i różnorodnością.

Uniwersytet, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom osób z niepełnosprawnościami, jest dostępny i gotowy do pomocy na wielu płaszczyznach: dydaktycznej, architektonicznej, materialnej i psychologicznej. Nasi pracownicy i studenci starają się tworzyć społeczność, w której możliwe jest pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami we wszystkich wymiarach życia akademickiego. W tym zakresie powołaliśmy Zespół ds. dostępności UMCS. Jego zadaniem jest m.in. podejmowanie kompleksowych działań obejmujących projektowanie środowiska uniwersyteckiego dostępnego dla każdego – zarówno na poziomie obsługi administracji, polityki informacyjnej, jak i samej dydaktyki czy metodyki nauczania.

Kilka tygodni temu podpisaliśmy deklarację prostej języka, zobowiązując się do tworzenia przyjaznej i prostej komunikacji publicznej. Oznacza to, że rozpoczynamy prace nad kształtem komunikatów oraz dokumentów, a także będziemy przeprowadzać szkolenia dla pracowników w tym zakresie.

Jako Uczelnia dużą wagę przykładamy również do integracji wspólnoty akademickiej w obrębie działań wolontariackich i społecznych. Nasi pracownicy i studenci podejmują liczne inicjatywy, udowadniając tym samym, że mamy otwarte serca i jako wspólnota potrafimy się jednoczyć. W ostatnich latach były to m.in. zbiórki na rzecz uchodźców z Ukrainy, kolejne edycje akcji „Szlachetna Paczka”, „Rodacy Bohaterom”, „Ludzie bezdomni – powieść a rzeczywistość”, „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimą”, Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zbiórka wspierająca podopiecznych Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelktualną w Lublinie, wsparcie idei dawstwa krwi i osocza, koleżeńska zbiórka na leczenie córki dr Magdaleny Barabas z Instytutu Pedagogiki UMCS, a także organizacja Dnia Transplantacji czy Dnia Osób z Niepełnosprawnościami.

Nie można zapomnieć o wieloaspektowych działaniach pomocowych na rzecz studentów, doktorantów i pracowników naukowych UMCS pochodzących z Ukrainy oraz uchodźców zza naszej wschodniej granicy, które wdroyliśmy od razu po wybuchu wojny w tym kraju. Zapewniliśmy pomoc prawną, psycho-



Fot. Barbarea Prohl

logiczną i finansową, paczki żywnościowe oraz obiady dla ukraińskich studentów i ich rodzin, a także kursy języka polskiego. W tym miejscu warto podkreślić wyjątkowy w skali kraju rodzaj pomocy, jakim było udostępnienie potrzebującym naszego domu studenckiego – do dziś w „Heliosie” mieszkają uchodźcy z Ukrainy. Na UMCS uruchomiliśmy również program stażowy dla tamtejszych naukowców, który pozwolił obywatelom Ukrainy na kontynuowanie pracy naukowej, a jednocześnie niezrywanie kontaktu z ich macierzystymi uczelniami.

### Kultura studencka

Lata 2020–2023 w działalności Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka to czas kluczowych zmian w strukturze organizacyjnej jednostki oraz w programie działalności artystyczno-kulturalnej. Zakończony w 2020 r. gruntowny remont obiektu podkreślił szczególne walory estetyczno-funkcjonalne budynku oraz zapewnił Chatce Żaka wspaniałe przestrzenie do tworzenia kultury studenckiej. Dodatkowo wprowadzenie nowatorskich rozwiązań dostarczyło narzędzi do całkowitej redefinicji programowej ACKiM i zbiegło się w czasie z wprowadzeniem odświeżonego profilu działalności kulturalno-artystycznej jednostki.

Wspólnie z Narodowym Centrum Kultury zrealizowaliśmy ogólnopolskie badanie studentów uczelni wyższych

↑ Akcja „UMCS solidarny z Ukrainą” – pakowanie paczek dla studentów z Ukrainy i ich rodzin (17 marca 2022 r.)





For. Bartosz Pol

↑ Konferencja prasowa z udziałem koszykarek Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin (17 kwietnia 2023 r.)

w obszarze kultury, na które pozyskaliśmy dotacje w wysokości 150 tys. zł. Następstwem przeprowadzonych badań i analiz stały się: oparta o udowodnione potrzeby młodych ludzi budowa nowego programu działalności ACKiM oraz powstanie Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, czyli zrzeszenia polskich instytucji kultury studenckiej działających przy szkołach wyższych pod stałym przewodnictwem Chatki Żaka.

Lata 2022–2023 to dalszy rozwój jednostki przejawiający się we wzmocnieniu działalności jej linii programowych, rozwoju i powstaniu nowych zespołów studenckich w obszarach muzyki, tańca, teatru czy kabaretu, stałej działalności naszych zespołów reprezentacyjnych: Chóru Akademickiego oraz Zespołu Tańca Ludowego. Przygotowanie w Chatce Żaka wielu kulturalno-artystycznych projektów było możliwe dzięki pozyskaniu kilkudziesięciu dotacji ze środków publicznych oraz biznesu na kwotę przekraczającą 1,5 mln zł. W tym okresie przypada także rozwój działających w Chatce Żaka mediów akademickich: Akademickiego Radia Centrum i Telewizji Akademickiej TV UMCS, dzięki którym studenci mogą realizować swoje pasje dziennikarskie, a także budować kompetencje miękkie, przydatne w ich przyszłym życiu zawodowym. Cieszy fakt, że podjęte w tym zakresie inicjatywy przekładają się m.in. na wzrost słuchalności akademickiej rozgłośni.

Jesteśmy przekonani, że nasze działania obejmujące działalność kulturalną przyniosą wymierne efek-

ty, wzmacniając jednocześnie ogólnopolską pozycję Uniwersytetu jako lidera kultury studenckiej w kraju.

### Sportowy wymiar Uczelni

Ostatnie trzy lata to czas ogromnego rozwoju sportowego AZS UMCS Lublin – wicemistrzostwo Polski, mistrzostwo Polski oraz zdobycie Superpucharu Polski w koszykówce kobiet to osiągnięcia historyczne. Jesteśmy dumni również z sukcesów absolwentek UMCS: Malwiny Kopron i Małgorzaty Hołub-Kowalik. Po ponad 30 latach medale igrzysk olimpijskich powróciły do Lublina i to za sprawą naszych ówczesnych studentek. Każdego roku AZS UMCS rośnie w siłę dzięki wzorowej współpracy zarówno na płaszczyźnie sportowej, edukacyjnej, jak i organizacyjnej. Miejsce w czołówce najlepszych uczelni w Polsce w rywalizacji akademickiej pokazuje, że studenci naszej Alma Mater to świetna drużyna sportowa, która od lat z powodzeniem występuje na arenie ogólnopolskiej.

### Wizerunek Uczelni

Dobra marka i wizerunek naszej Uczelni są systematycznie budowane poprzez działania medialno-promocyjno-popularyzatorskie, których adresatem jest zarówno otoczenie zewnętrzne, tj. środowiska naukowe, młodzież podejmująca studia, lokalne władze, instytucje partnerskie, media, jak i otoczenie wewnętrzne, czyli my wszyscy – pracownicy Uniwersytetu, doktoranci i studenci. Szczególnie napawa nas dumą fakt, że członkowie naszej wspólnoty odnieśli w ostatnich latach wiele, często spektakularnych, sukcesów budujących renomę naszej Alma Mater. Warto w tym miejscu przywołać kilka osiągnięć: Lubelski Festiwal Nauki został zwycięzcą konkursu Popularyzator Nauki 2022; interaktywną wystawę „Zmysły i emocje” w Centrum Spotkania Kultur odwiedziło ponad 50 tys. osób, a projekt „Przedsiębiorcza Młodzież”, realizowany z Miastem Lublin dla uczniów szkół ponadpodstawowych, został doceniony na arenie międzynarodowej i uzyskał w 2023 r. wyróżnienie w konkursie Europejskie Nagrody Promocji Przedsiębiorczości (EIPA). Nie sposób tutaj wymienić wszystkie osiągnięcia członków naszej akademickiej wspólnoty, jednakże laureatom różnego rodzaju konkursów oraz osobom docenionym w wielu obszarach działalności składamy serdeczne gratulacje.

Szczególne dbałość Uczelni w zakresie promocji oraz popularyzacji dokonań i wiedzy eksperckiej naszych naukowców, a co za tym idzie – wzrost ich rozpoznawalności zarówno w regionalnych, jak i ogólnopolskich środkach masowego przekazu powodują, że UMCS ma obecnie stabilną markę, pozytywny wizerunek i postrzegany jest jako uniwersytet otwarty.

### Jubileusz 80-lecia UMCS

Rok 2024 będzie szczególnie ważny dla społeczności naszej Alma Mater. 80-letnia historia Uniwersytetu to bez wątpienia powód do dumy. Każdy jubileusz skłania do refleksji i jest dobrym momentem, aby zastanowić się nad rolą uniwersytetu we współczesnym świecie, zwłaszcza teraz, w obliczu tak wielu zmian, nowych i trudnych wyzwań. Rozpoczynając się uroczyste obchody jubileuszowe, w ramach których odbędzie się wiele różnego rodzaju wydarzeń, potraktujemy zatem nie tylko jako okazję do wspomnień i podsumowania tego, co udało się osiągnąć przez minione lata, ale również jako szansę do snucia planów i myślenia o tym, co jeszcze przed nami. Zachęcamy Państwa do aktywnego włączenia się w obchody święta naszego Uniwersytetu.

### Podsumowanie

Obecnie UMCS to uczelnia kompletna, dynamicznie się rozwijająca i otwarta na świat. Kadra naukowa, administracyjna, techniczna i obsługi, doktoranci i studenci – to my wszyscy tworzymy nasz Uniwersytet. Razem jesteśmy niepowtarzalną całością, wspólnie kreujemy silną i rozpoznawalną markę Uczelni. W kolejny, jubileuszowy rok wchodzimy z wiarą, że poradzimy sobie ze wszystkimi czekającymi na nas wyzwaniami, a jednocześnie pełni nadziei – z nowymi planami i ambicjami.

Szanowni Państwo,  
pragniemy nadal wzmacniać pozycję naszego Uniwersytetu, dlatego z pełną świadomością deklarujemy chęć kontynuowania realizowanej przez nas strategii i wizji rozwoju UMCS w kadencji 2024–2028. Mamy nadzieję, że ponownie obdarzą nas Państwo zaufaniem i dzięki temu będziemy mogli dalej wspólnie pracować na rzecz naszej Alma Mater.

Z wyrazami szacunku

*Kolegium władz rektorskich UMCS*



Archiwum Centrum Promocji UMCS





Fot. Michał Piłat

## Wręczenie dyplomów laureatom Stypendium im. Leopolda Ungera

**28** listopada na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów laureatom XI edycji Stypendium im. Leopolda Ungera połączona z dyskusją autorską wokół książki pt. *Polska publicystyka emigracyjna po 1945 roku* pod redakcją prof. dr hab. Iwony Hofman i dr Justyny Maguś.

Stypendium im. Leopolda Ungera powstało z inicjatywy rodziny patrona i zostało ustanowione przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w 2013 r. Leopold Unger był cenionym dziennikarzem, komentatorem, felietonistą w redakcjach: „Le Soir”, „International Herald Tribune”, „Kultura”, Radio Wolna Europa, „Gazeta Wyborcza”. W 2009 r. za wybitne osiągnięcia dziennikarskie oraz kultywowanie dziedzictwa paryskiej „Kultury” otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS.

W skład Kapituły Stypendium wchodzi: rodzina patrona (Matylda, Monika i Marek Unger), Zygmunt Berdychowski, ks. Adam Boniecki, Béatrice Delvaux, prof. Iwona Hofman, Jarosław Kurski, dr Justyna Maguś, prof. Radosław Dobrowolski, prof. Jacek Purchla, prof. Adam Daniel Rotfeld, Janusz Sepioł, red. Marian Turski.

Uroczyste spotkanie poprowadziła przewodnicząca Kapituły prof. Iwona Hofman. W wydarzeniu uczestniczyli także Monika i Marek Unger oraz Mariola Berdychowska, którzy zwrócili się do zagrodzonych za pośrednictwem komunikatora online. Słowo do lau-

reatów wygłosił również dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, dziekan WPiD.

Stypendium w tym roku wręczono po raz 11. Nagrodę finansową w wysokości 5 tys. zł za reportaż pt. *Na zegarze piąta piętnaście* opublikowany w „Tygodniku Powszechnym” otrzymał Paweł Pieniążek, dziennikarz i reporter wojenny. Został doceniony za zapis codziennych zmagania narodu ukraińskiego w trudnym i wyczerpującym czasie wojny. Pieniążek z reporterską dokładnością rejestruje problemy zwykłych ludzi, zauważa nieustającą potrzebę ocalenia dawnego życia. Z kolei Jan Tracz został wyróżniony dwutygodniowym stażem w dzienniku „Le Soir” w Brukseli. W gronie laureatów znalazła się także Magda Zalewska, która została nagrodzona jednomiesięcznym stażem w dzienniku „Gazeta Wyborcza” oraz Maria Sławińska – jednomiesięcznym stażem w tygodniku „Polityka”. Ponadto stypendium w formie miesięcznego stażu w biurze prasowym Forum Ekonomicznego w Karpaczu otrzymali: Maciej Bylica, Agata Gaworek i Eleni Kryńska.

Po wręczeniu dyplomów laureatom prof. Iwona Hofman pogratulowała wszystkim nagrodzonym, a następnie otworzyła dyskusję autorską wokół książki pt. *Polska publicystyka emigracyjna po 1945 roku*, w której udział wzięli: mgr Jędrzej Bończak, dr Małgorzata Choma-Jusińska, dr Agata Fijuth-Dudek, dr Ewelina Górka, dr Justyna Maguś, prof. Ewa Maj, dr Jan Olaszek, prof. Rafał Stobiecki, prof. Violetta Wejs-Milewska. Publikacja jest pokłosiem

konferencji zorganizowanej w dn. 24–25 stycznia 2022 r. w Lublinie w 10. rocznicę śmierci Leopolda Ungera.

Autorzy odnieśli się do zagadnienia znaczenia publicystyki w nawiązaniu do poruszanych w tekstach wątków. Odwoływali się do sylwetek wybranych publicystów, tytułów prasowych i ich zawartości. Książka daje czytelnikom kompleksowe spojrzenie na problem publicystyki realizowanej w niezliczonej ilości tytułów

prasowych i mediów emigracyjnych w ośrodkach, które wyznaczały pewne punkty odniesienia dla Polaków przebywających na uchodźstwie.

Patronat medialny nad wydarzeniem objęli: lubelski oddział „Gazety Wyborczej”, Akademickie Radio Centrum i Telewizja Akademicka TV UMCS.

*Justyna Maguś  
Magdalena Wołoszyn-Mróż*

## Wizyta Ambasador Wielkiej Brytanii w Polsce

Współpraca Polski i Wielkiej Brytanii, wschodnia flanka NATO, ciemne i jasne strony pracy dyplomaty to główne tematy kolejnych „Rozmów Dyplomatycznych”, które odbyły się 6 grudnia. Tym razem na Wydział Politologii i Dziennikarstwa z gościnnym wykładem przybyła Anna Clunes, ambasador Wielkiej Brytanii w Polsce.

Uroczystego powitania Ambasador w progach Wydziału dokonały władze Uczelni w osobach: prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego, dyrektora Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr. hab. Marka Pietrasia i zastępcy dyrektora ISM dr. hab. Katarzyny Marzędy-Młynarskiej, prof. UMCS.

Spotkanie rozpoczęło się od wykładu, który Anna Clunes poświęciła relacjom bilateralnym między Polską a Wielką Brytanią. Jej wystąpieniu przysłuchiwali się zgromadzona na auli społeczność akademicka oraz licealiści ze szkół partnerskich.

Anna Clunes mówiła o szybkim rozwoju gospodarczym obu krajów jako czynnika motywującym do pogłębienia i intensyfikacji współpracy na różnych płaszczynach, takich jak zaawansowane technologie czy odnawialne źródła energii. W sposób szczególnie przybliżyła istotę i znaczenie wspólnej deklaracji w sprawie partnerstwa 2030, która została podpisana w lipcu

2023 r. przez ministrów spraw zagranicznych oraz szefów resortów obrony Polski i Wielkiej Brytanii. Poruszyła również temat zagrożeń kreowanych przez państwa niedemokratyczne, które destabilizują światowy ład.

Po przemówieniu odbyła się sesja Q&A. Anna Clunes udzielała odpowiedzi na zadawane przez publiczność pytania dotyczące m.in. możliwości zacieśnienia współpracy farmaceutycznej między Wielką Brytanią a Polską, ścieżek rozpoczęcia kariery w dyplomacji, planów współpracy Ambasady Wielkiej Brytanii z nowym rządem Polski, a nawet szans ponownego przystąpienia Londynu do Unii Europejskiej.

Wydarzenie stanowiło piątą odsłonę „Rozmów Dyplomatycznych”, w ramach których Instytut Stosunków Międzynarodowych UMCS zaprasza ambasadorów akredytowanych w Polsce do dyskusji poświęconych współczesnym stosunkom międzynarodowym.

*Ihor Kolisnichenko*



Fot. Ihor Kolisnichenko



# IV Dzień Jakości Kształcenia

**O**ferta edukacyjna UMCS – perspektywy rozwoju” – to hasło IV Dnia Jakości Kształcenia, którego gospodarzem był tym razem Wydział Artystyczny. Podobnie jak w ubiegłych latach idea wydarzenia opierała się na wymianie dobrych praktyk poprzez udział w wykładach i dyskusjach, a także dzielenie się doświadczeniami i inicjatywami z zakresu poruszanej tematyki.

W IV Dniu Jakości Kształcenia, który odbył się 6 grudnia, wzięli udział m.in. dziekani, prodziekani, przedstawiciele wydziałowych zespołów ds. jakości kształcenia i zespołów programowych, pracownicy administracji odpowiedzialni za jakość kształcenia, doktoranci oraz inne zainteresowane osoby.

Organizatorami przedsięwzięcia byli: Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów oraz Wydział Artystyczny.

Spotkanie tradycyjnie otworzyła prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska:

» IV Dzień Jakości Kształcenia to okazja, aby porozmawiać o naszej ofercie edukacyjnej i perspektywach rozwoju, szczególnie w kontekście studiów II stopnia. Przejście między studiami I i II stopnia to niezwykle ważne zagadnienie, szczególnie teraz, kiedy studenci po ukończeniu studiów I stopnia nierzadko decydują się na zrobienie przerwy w dalszym kształceniu lub całkiem rezygnują z podjęcia studiów II stopnia. Taką tendencję obserwujemy obecnie na polskich uczelniach. Warto zatem rozmawiać o tym w szerszym gronie.

Głos zabrali także przedstawiciele władz dziekańskich Wydziału Artystycznego: dr hab. szt. Alicja Snoch-Pawłowska, prof. UMCS oraz dr hab. szt. Alicja Kupiec, prof. UMCS. Dziekan WA przybliżyła zebrany historię Wydziału oraz przedstawiła podejście do jakości kształcenia z perspektywy edukacji artystycznej, która ze względu na swoją specyfikę różni się od tej *stricte* naukowej:

» Metodologia naszych działań, naszej twórczości artystycznej jest inna. Oprócz tego, że realizujemy zajęcia dydaktyczne, widzimy się ze studentami także na koncertach, popołudniowych próbach czy wystawach. Kształcenie pod okiem artystów ma nieco inny wymiar. Ważne są tu: aspekt wyobraźni, przestrzeń wolności twórczej, troska, tolerancja i akceptacja. Nasi studenci potwierdzają, że taka atmosfera panuje na Wydziale.

Kluczowym punktem wydarzenia było wręczenie wyróżnień *Homo Didacticus* nauczycielom akademickim najlepiej ocenionym przez studentów w semestrze letnim 2022/2023. Dyplomy otrzymało ponad 40 osób ze wszystkich wydziałów Uczelni.



Fot. Barboise Profil



Fot. Bartosz Prohl



Fot. Bartosz Prohl

Otwarcie konferencji zakończył występ muzyczny studentów kierunku jazz i muzyka estradowa. Po nim odbyła się pierwsza część wystąpień. Agata Borycka z Biura ds. Analiz Jakości Kształcenia w prezentacji pt. „Dlaczego studenci wybierają studia w UMCS” przedstawiła analizę danych uzyskanych w badaniach skierowanych do studentów studiów I stopnia. Alicja Borzęcka-Szajner, dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów opowiedziała o efektach uczenia się, z kolei dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia i jednocześnie dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, poruszyła temat tradycyjnej pracy dyplomowej i zmian w egzaminach na studiach I stopnia.

Kolejna część spotkania rozpoczęła się od wystąpienia mgr. szt. Michała Ćwieka, koordynatora i współtwórcy projektu „Match”, który opowiedział m.in. o tym, jak studenci mogą nawiązać współpracę z lokalnymi firmami. Następnie Urszula Wojtczak-Kokoszkiwicz przedstawiła analizę danych jakościowych dotyczących badania osób kończących studia I stopnia na temat planów i oczekiwań studentów wobec studiów II stopnia. Na zakończenie odbył się panel dyskusyjny pt. „Jak kształtować ofertę studiów II stopnia?”, który poprowadziła prof. Dorota Kołodyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia.

Podczas IV Dnia Jakości Kształcenia odbyły się również warsztaty. Uczestnicy szkolili się m.in. z wykorzy-



Fot. Bartosz Prohl

stania mediów społecznościowych do promocji Uniwersytetu, z emisji głosu w mowie, doświadczenia Virtual Reality oraz z aktywności i praktyk animacyjnych.

Podczas wydarzenia nie zabrakło mikołajkowych niespodzianek przygotowanych przez pracowników i studentów Wydziału Artystycznego, które sprawiły, że ten dzień był jeszcze bardziej wyjątkowy.

*Klaudia Olender*





Fot. Michał Piat

## Odznaczenia państwowe i resortowe dla pracowników UMCS

6 grudnia w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczystość nadania odznaczeń państwowych i resortowych pracownikom Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zasłużonym w służbie państwu i społeczeństwu.

Na uroczystości obecni byli m.in.: Lech Sprawka – ówczesny wojewoda lubelski oraz Teresa Misiuk – ówczesna lubelska kurator oświaty. Władze naszego Uniwersytetu reprezentowali: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS.

Uroczystego wręczenia odznaczeń, w imieniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, dokonał Lech Sprawka w asyście Rektora UMCS.

Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska oraz dr hab. szt. Tomasz Momot, prof. UMCS. Srebrnym Krzyżem Zasługi uhonorowani zostali: prof. dr hab. Ilona Biernacka-Ligieza; dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS; prof. dr hab. Dorota Kołodyńska; dr Krzysztof Krawczyk, prof. UMCS; prof. dr hab. Agnieszka Nosal-Wiercińska; dr Ilona Skibińska-Farbowska, zaś Brązowy Krzyż Zasługi otrzymali: dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS; dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS; dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech, prof. UMCS; dr Kry-



Fot. Michał Piat



Fot. Michał Piat

styna Kwapisiewicz-Hudzik; dr Liliana Węgrzyn-Odzioba oraz dr szt. Natalia Wilk.

Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Złotym za Długoletnią Służbę odznaczonych zostało 16 pracowników Uniwersytetu, Srebrnym – 44, a Brązowym – 22.

W dalszej części uroczystości Lech Sprawka wraz z Teresą Misiuk wręczyli Medale Komisji Edukacji Narodowej. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania Medalem KEN odznaczyli 37 pracowników UMCS.

*Klaudia Olender*



Fot. Bartosz Proll

## Spotkanie z laureatami konkursu „Talenty na UMCS”

5 grudnia w Stołówce Akademickiej „Trójka” odbyło się spotkanie z laureatami konkursu „Talenty na UMCS”, na którym obecni byli przedstawiciele Biura Rekrutacji – dr Taras Bondarenko i mgr Kateryna Drozdiuk oraz mgr Maciej Cieciora.

Podczas spotkania laureaci konkursu opowiedzieli o sobie, swoich sukcesach i zainteresowaniach, natomiast przedstawiciele Biura Rekrutacji pokazali studentom możliwości dalszej współpracy, udziału w przedsięwzięciach promocyjnych, webinarium, spotkaniach z kandydatami, programie „Ambasador UMCS”, Drzwiach Otwartych itp.

Program „Talenty na UMCS” dotyczy przyjęć cudzoziemców na studia prowadzone w języku polskim i angielskim. Młodzi ludzie w ramach projektu mogą podjąć oraz odbyć kształcenie bez odpłatności i świadczeń socjalnych. Rekrutacja odbywa się na podstawie postępowania konkursowego przeprowadzonego przez komisję konkursową.

*Kateryna Drozdiuk*

## Wernisaż wystawy „Barwy Arktyki – Spitsbergen”

12 grudnia w Muzeum Badań Polarnych w Puławach odbył się wernisaż wystawy „Barwy Arktyki – Spitsbergen”. Na ekspozycji znajdują się zdjęcia dr. hab. Piotra Zagórskiego, prof. UMCS – pracownika Katedry Geomorfologii i Paleogeografii, uczestnika licznych wypraw naukowych na Spitsbergen.

Zaprezentowane fotografie zostały wykonane na wspomnianej wyspie. Od 1986 r. to miejsce wypraw polarnych pracowników UMCS. Zdjęcia ukazują piękno Spitsbergenu i jego krajobrazów.

Podczas wernisażu obecnych było wielu znamienitych gości, m.in.: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS – dziekan



Fot. Michał Pliat

Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki – prodziekan ds. studenckich WNoZiGP, Zbigniew Wojciechowski – wice-marszałek województwa lubelskiego.

Muzeum Badań Polarnych w Puławach obecnie mieści się w dawnym budynku filii UMCS. To pierwsze w Polsce muzeum polarnictwa. Powołano je w maju 2020 r. Dyrektorem Muzeum jest dr Piotr Kondraciuk.

*Magdalena Wołoszyn-Mróż*





Fot. Michał Piat

## Współpraca z UNHCR będzie kontynuowana

**15** grudnia odbyła się uroczystość z udziałem przedstawicieli władz rektorskich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Biura Terenowego Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców (UNHCR), podczas której zostały podpisane porozumienia przedłużające współpracę między wymienionymi uczelniami a UNHCR. W imieniu Rektora UMCS porozumienie podpisał prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, a ze strony UNHCR – Marco Procaccini, dyrektor Biura UNHCR w Lublinie.

Podczas uroczystości wręczono certyfikaty uznania i vouchery dla jednostek uczelnianych zaangażowanych w pomoc uchodźcom i skupiających wokół siebie wolontariuszy. Certyfikatem wyróżniono Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, które po wybuchu wojny w Ukrainie aktywnie włączyło się w działania na rzecz uchodźców, tworząc świetlicę pomocową „Wspólna Przestrzeń”. Pracownicy i wolontariusze pomagali w organizacji i prowadzeniu strefy mamy i dziecka, w opiece nad dziećmi uchodźców, w tłumaczeniach. Prowadzili też punkt informacyjny, zorganizowali kursy języka polskiego i wydarzenia

kulturalne dla ukraińskich dzieci. Obecnie działania ACKiM UMCS Chatka Żaka koncentrują się m.in. na włączaniu studentów zagranicznych, często będących też uchodźcami, w nurt kultury.

W dalszej części uroczystości ogłoszono wyniki konkursu na najlepszą pracę dyplomową (licencjacką/inżynierską, magisterską i doktorską) o tematyce przymusowych wysiedleń oraz uchodźstwa. Konkurs zorganizowali wspólnie UNHCR, UMCS i KUL. Pierwszą nagrodę w kategorii prac licencjackich Kapituła przyznała Maciejowi Goździewskiemu za napisaną i obronioną na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS pracę licencjacką pt. *Wyzwania wobec polskiego systemu edukacji związane z napływem uchodźców z Ukrainy. Doświadczenia publicznych szkół podstawowych w Lublinie*. W imieniu laureata nagrodę odebrał jego promotor – dr Andrzej Jekaterynczuk. Z kolei wyróżnienie w konkursie zdobyła praca licencjacka pt. *Relacje polsko-ukraińskie na terenie Nadsania na przykładzie Dubiecka i okolic w latach 1944–1950* napisana przez Rafała Ziółę pod kierunkiem dr. Ariela Orzełka na Wydziale Historii i Archeologii UMCS.

Dyrektor Biura UNHCR w Lublinie Marco Procaccini podkreślił ważną rolę współpracy z uczelniami i zadeklarował, że konkurs będzie kontynuowany w przyszłym roku. Prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. Zbigniew Pastuszak wyraził otwartość naszej Uczelni na współpracę z UNHCR i gotowość do jej rozwijania w przyszłości.

*Nadia Gergało-Dąbek*



## Delegacja przedstawicieli ukraińskich uczelni na UMCS

6 grudnia na naszym Uniwersytecie gościliśmy delegację dziekanów, profesorów, kierowników katedr i asystentów uczelni działających na terenach okupowanych Ukrainy, którzy przebywali w Lublinie w dn. 4–8 grudnia na zaproszenie Fundacji Inicjatyw Menadżerskich.

Podczas wizyty goście spotkali się z władzami UMCS: rektorem prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim, prorektorem ds. ogólnych dr. hab. Arkadiuszem Berezą, prof. Uczelni i prorektorem ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewem Pastuszakiem. W spotkaniu uczestniczyły również dr hab. Sylwia Kucharuk, prof. Uczelni – p.o. dyrektor Centrum Europejskiego UMCS oraz dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska – dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej.

Podczas spotkania poruszono tematy dotyczące projektów strategicznych umożliwiających rozwój uczelni, zarządzania kapitałem ludzkim na uniwersytecie, procesu dyplomowania i podwójnego dyplomowania oraz różnego rodzaju wspólnych inicjatyw skierowanych zarówno do polskich, jak i ukraińskich studentów.

Następnie goście udali się do laboratorium, po którym oprowadził ich dr hab. Paweł Mergo, prof. Uczelni – kierownik Pracowni Technologii Światłowodów.

Później spotkali się z Markiem Skowronkiem – p.o. dyrektorem Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Obejrzelili najważniejsze pomieszczenia i zobaczyli, jak funkcjonuje ta jednostka.

Ostatnim punktem wizyty delegacji ukraińskiej na naszym Uniwersytecie było odwiedzenie Centrum ECOTECH-COMPLEX, po którym oprowadził dr inż. Andrzej Stępniewski. Podczas całego dnia gościom towarzyszył prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką.

Stronę ukraińską reprezentowali przedstawiciele Wschodnioukraińskiego Uniwersytetu Narodowego im. Wołodymyra Dali w Ługańsku: Serhii Mytrokhin, Oleh Zakhzhai, Liliia Martynets, Olha Zakharova (reprezentująca także Mariupolski Uniwersytet Państwowy), Olha Maslosh, Yana Bilous; Donieckiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego: Olena Fomina, Olha Bohomaz, Maryna Tavrel; Mariupolskiego Uniwersytetu Państwowego: Khrystyna Mitiushkina, Oleba Pasternak oraz Donbaskiej Akademii Narodowej Budownictwa i Architektury: Olena Dolgalova, Maryna Yeshchenko, Viktoriia Fedorenko, Viktoriia Mikhieienko.

*Magdalena Wołoszyn-Mróż*



Fot. Michał Płat



Fot. Michał Płat



Fot. Bartosz Proń

## W Centrum ECOTECH-COMPLEX powstanie system monitoringu zmian klimatycznych

„Opracowanie systemu informatycznego z wykorzystaniem AI do monitorowania i prognozowania wpływu działalności człowieka na środowisko biotyczne i abiotyczne w celu podniesienia efektywności i wzmocnienia potencjału małej retencji” – to tytuł ogólnopolskiego seminarium, które odbyło się 18 grudnia w Centrum ECOTECH-COMPLEX.

W spotkaniu wzięli udział naukowcy z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Śląskiego oraz wiodących Instytutów Polskiej Akademii Nauk (Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią oraz Instytutu Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego), a także przedsiębiorcy, przedstawiciele jednostek rządowych i samorządowych, twórcy strategii dla województwa lubelskiego oraz osoby odpowiedzialne za jej wdrażanie.

„W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego, którą przyjęliśmy dwa lata temu, akcent jest położony na ochronę klimatu i środowiska. I to, co powstaje na UMCS, m.in. w Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn), wychodzi naprzeciw tej Strategii.

– mówił wicemarszałek województwa lubelskiego Zbigniew Wojciechowski.

„Jako Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jesteśmy przygotowani do aktywnego udziału w budowie bezpiecznej przyszłości Lubelszczyzny widzianej z perspektywy transformacji energetycznej polskiej gospodarki i jej konsekwencji dla zmian klimatu. Jestem zadowolony z dotychczasowej współpracy z naukowcami z Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN. Od roku intensywnie pracujemy nad projektami zmiernymi do poprawy innowacyjności, efektywności technicznej i ekonomicznej gospodarki surowcami mineralnymi

– powiedział rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Dr inż. Artur Dyczko z Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN zwrócił uwagę na dobrą współpracę, a także znaczenie wymiany informacji i doświadczeń naukowców i praktyków zaangażowanych w projekt:

„Współpraca z naukowcami z UMCS i szerzej – z całym środowiskiem naukowym Lubelszczyzny jest dla nas wyzwaniem i nieukrywana przyjemnością. Dziękujemy za zrozumienie i zaufanie, jakim nas obdarzono. Przed nami dużo pracy, a naszym celem jest minimalizacja skutków działalności człowieka na środowisko, pokazanie możliwości współistnienia nowoczesnego przemysłu i bioróżnorodności. Wierzę, że polskie górnictwo na Lubelszczyźnie może funkcjonować

w paradygmacie gospodarki o obiegu zamkniętym i stanie się fundamentem stymulującym proces zmian i wyznaczanie nowych kierunków przemysłu 4.0.

Jednym z głównych wyzwań związanych z transformacją energetyczną jest dekarbonizacja i rozwój odnawialnych źródeł energii. Lubelski Węgiel Bogdanka S.A., lider rynku producentów węgla kamiennego w Polsce, ma być najdłużej działającą polską kopalnią, ponieważ będzie funkcjonować aż do 2049 r. Spółka prowadzi już działania w kierunku dywersyfikacji źródeł energii, by w przyszłości nadal zapewniać siłę nabywczą regionu oraz miejsca pracy. Jak podkreślił Kasjan Wyligąła, prezes zarządu LW Bogdanka S.A., te źródła są już wytypowane.

Podczas seminarium zaprezentowano wspólną koncepcję budowy platformy informatyczno-analitycznej z systemem monitoringu meteorologicznego, hydrologicznego i glebowego województwa lubelskiego. Narzędzie to pozwoli ocenić wpływ działalności człowieka

na środowisko przyrodnicze i dokładnie monitorować m.in. oddziaływanie przemysłu ciężkiego na środowisko, a także zapobiegać jego szkodliwym skutkom. Tym samym przyczyni się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju UE w kontekście ochrony torfowisk i ich roli w magazynowaniu węgla oraz wzmocni potencjał małej retencji i doprowadzi do zwiększenia bioróżnorodności.

„Sieć stałego monitorowania różnych zjawisk w dobie dokonujących się na dużą skalę zmian klimatycznych i środowiskowych wydaje się nie tylko ważna, ale wręcz konieczna. Biorąc pod uwagę potencjał i zasoby ludzkie, jakimi dysponuje nasza Uczelnia, jesteśmy ważnym partnerem i inicjatorem tych badań

– powiedział Rektor UMCS.

Projekt platformy zostanie złożony do końca lutego 2024 r. w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, docelowo narzędzie powstanie w ECOTECH-COMPLEX UMCS.

*Klaudia Olender*

## Uroczyste promocje doktorskie

Nasza Uczelnia wzbogaciła się o kolejnych doktorów i doktorów habilitowanych. 20 grudnia w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji odbyły się uroczyste promocje doktorskie. To wyjątkowe wydarzenie zwieńczyło wieloletnią pracę doktorów oraz opiekę naukową ich promotorów.

Podczas uroczystości 5 osób uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego i tym samym Uniwersytet osiągnął liczbę 1344 doktorów habilitowanych wypromowanych w swojej 80-letniej historii. Warto odnotować, że doktorzy habilitowani powiększają kadrę samodzielnych pracowników nauki, co świadczy o randze oraz prawidłowym rozwoju Uczelni.

Drugim elementem świadczącym o rozwoju naukowym w Uniwersytecie są wyniki w zakresie kształce-



Fot. Michał Piat

nia doktorów. W trakcie wydarzenia wypromowanych zostało 57 doktorów, co daje liczbę 4763 doktorów.

Tradycyjnie uroczyste ślubowanie odbyło się w języku łacińskim. Oprawę muzyczną wydarzenia zapewniły: Chór Akademicki oraz Chór Instytutu Muzyki pod dyrekcją prof. Małgorzaty Nowak.

*Katarzyna Skątecka*



## Wigilia Akademicka 2023

**14** grudnia w ACKiM UMCS Chatka Żaka odbyła się Wigilia Akademicka. W tym przedświątecznym spotkaniu integrującym całą społeczność naszej Uczelni wzięli udział: władze rektorskie i dziekańskie, pracownicy, przedstawiciele studentów, absolwenci oraz przyjaciele i sympatycy Uniwersytetu.

Tego dnia hol główny Chatki Żaka zamienił się w prawdziwą galerię sztuki, a to za sprawą Świątecznych Targów Sztuki Studenckiej „Sztuka pod choinkę”, podczas których studenci Wydziału Artystycznego wystawiali na sprzedaż swoje prace malarskie, graficzne, rzeźbiarskie.



Fot. Michał Piat

Podczas oficjalnej części wydarzenia jako pierwszy głos zabrał rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. W swoim wystąpieniu podkreślił m.in., że Wigilia Akademicka to jedno z tych cyklicznych spotkań, które na stałe wpisało się w kalendarz wydarzeń uczelnianych i zajmuje w nim ważne miejsce:

» Co roku spotykamy się w tym samym miejscu i czasie, aby życzyć sobie wszystkiego, co najlepsze. Wszystkim członkiniom i członkom społeczności akademickiej UMCS życzę zdrowia, optymizmu, spokoju i stabilności. Dbajmy o relacje, myślimy o pozytywach i szukajmy dobrych rozwiązań dla nas wszystkich. Koncentrujmy się na tym, co daje nadzieję, dostarcza nam otuchy i napędza optymizmem.

Życzenia świąteczne złożyła również wiceprzewodnicząca Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS Aleksandra Zawadzka:

» To dobry moment, by trochę zwolnić, nabrać sił i wejść w nowy rok z energią potrzebną do kontynuowania naszych działań naukowych, społecznych i kulturalnych. Niech ten czas będzie pełen radości i wzajemnej życzliwości.

Wydarzenie, które poprowadzili Paulina Jamrozik i Michał Mikulski, uświetnił występ studentów kierunku jazz i muzyka estradowa Wydziału Artystycznego, którzy wykonali utwory w aranżacji Michała Iwanka.

*Klaudia Olender*



Fot. Michał Piat



Fot. Michał Piat



Fot. Michał Płan

## Dziękujemy!

Po raz kolejny jako społeczność akademicka pokazaliśmy, że mamy otwarte serca i potrafimy jednoczyć się w niesieniu pomocy tym, którzy potrzebują jej najbardziej. Tym razem pracownicy, doktoranci, studenci i absolwenci UMCS aktywnie zaangażowali się w Świąteczną Zbiórkę Ogólnouniwersytecką, by wesprzeć podopiecznych Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną, mieszczącego się przy ul. Poturzyńskiej 1 w Lublinie.

DOA od 35 lat wspiera rodziny poprzez objęcie ich niepełnosprawnych dzieci wszechstronną rewalidacją i specjalistyczną opieką. Placówka pomaga dzieciom i młodzieży m.in. z zespołem Downa, mózgowym porażeniem dziecięcym, autyzmem, epilepsją, niedostępnym, niewidomym oraz z nietypowymi zespołami wrodzonych wad genetycznych. Obecnie w Ośrodku przebywa 26 podopiecznych w wieku od 5 do 26 lat.

Pracownicy DOA w swojej pracy wykorzystują elementy różnych metod, m.in.: ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne, porannego kręgu, programów aktywności i komunikacji według Knillów. Podopieczni mają zapewnione usługi bytowe, pielęgniarские, specjalistyczną opiekę, terapię psychologiczną oraz rehabilitację leczniczą i muzykoterapię.

Inicjatywę koordynowały zespoły Centrum Promocji i Centrum Prasowego. Dzięki przeprowadzonej ak-

cji zebraliśmy to, czego DOA potrzebuje najbardziej, a więc podstawowe środki do pracy i funkcjonowania placówki: artykuły chemiczne, środki do dezynfekcji, a także różnego rodzaju materiały do terapii zajęciowej.

Zebrane dary zostały zapakowane w 35 świątecznych paczek i przekazane 21 grudnia podopiecznym DOA i ich rodzinom. Ze strony UMCS w spotkaniu udział wzięły: Aneta Adamska, rzeczniczka Uczelni i dyrektorka Centrum Prasowego; Wirginia Giering-Wójtowicz, dyrektorka Centrum Promocji; Katarzyna Skałeczka z Biura Rzecznika Prasowego oraz Justyna Stępnik, koordynatorka Akademickiego Jarmarku Świątecznego, podczas którego zbierano środki na wsparcie DOA. Z kolei Ośrodek reprezentowały: Anna Walczak, dyrektorka Zespołu Ośrodków Wsparcia i Elżbieta Waniurska, kierowniczka Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną. Po uroczystym rozpakowaniu prezentów kierowniczka DOA, w imieniu wszystkich swoich podopiecznych, złożyła podziękowania na ręce przedstawicieli naszej Uczelni za ofiarowaną pomoc.

Dziękujemy całej społeczności akademickiej za zaangażowanie w tę zbiórkę. Po raz kolejny pokazaliśmy, jak bliska jest nam idea społecznej odpowiedzialności uczelni i jak priorytetowo realizujemy jej postulaty.

*Klaudia Olender*



## Spotkanie opłatkowe w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców

**15** grudnia w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbyło się tradycyjne spotkanie opłatkowe. W auli CJKP spotkali się słuchacze, absolwenci i pracownicy oraz licznie przybyli dostojni goście, od lat zaprzyjaźnieni z naszą placówką. Po uroczystej części oficjalnej, obejmującej jasełka, koncert kolęd i składanie życzeń, wszyscy udali się na wspólną wieszczkę wigilijną.

W bieżącym roku akademickim w Centrum uczą się 120 studentów na studiach stacjonarnych i około 100 słuchaczy kursów popołudniowych, w sumie z 13 krajów świata. Wśród nich są wyznawcy różnych religii, ale w tym wyjątkowym czasie wszyscy jednoczą się, poszukując porozumienia i bliskości, wspólnie przeżywając wielką nadzieję bożonarodzeniową, myśląc o tych samych uniwersalnych wartościach i ideałach.

Pięknymi życzeniami podzielił się rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, a w atmosferę duchowego przeżywania Wigilii i świąt Bożego Narodzenia wprowadzili nas: ks. bp pomocniczy Archidiecezji Lubelskiej Józef Wróbel i ks. mitrat Andrzej Konachowicz z Prawosławnej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej. Duszpasterz Akademicki UMCS ks. Andrzej Żyśko za-

dbał o opłatek, bez którego nie można wyobrazić sobie składania życzeń wigilijnych. Swoją obecnością zaszczytili nas prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz – dziekan Wydziału Filologicznego i dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS – dyrektor Centrum Kultury Fizycznej. Na spotkanie przybyli także przedstawiciele władz Lublina i Lubelszczyzny: Małgorzata Błaszczuk-Osik z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, członkini naszej Rady Naukowo-Programowej i Krzysztof Stanowski – dyrektor Biura Centrum Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Lublin.

Wśród gości byli również członkowie nowej Rady Naukowo-Programowej CJKP: prof. dr hab. Jan Mazur – współtwórca i długoletni dyrektor CJKP oraz Tadeusz Sławewski – były poseł, senator, wiceminister i dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lublinie. Świętowali z nami przedstawiciele organizacji od lat współpracujących z Centrum w wielu różnych działaniach polonijnych: Dariusz Śladecki – dyrektor „Dому Polonii” w Lublinie i prezes lubelskiego oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Krysztyna Romer-Patyra – prezes Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej oraz Józef Adamski – prezes Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza.

Uroczystość rozpoczęła się od pięknych jasełek w wykonaniu słuchaczy CJKP, przygotowanych pod kierunkiem dr Ewy Nazaruk-Stotskiej i dr Katarzyny Oszust-Polak. Z ogromnym wzruszeniem oglądaliśmy występ naszych studentów, którzy wykazali wielką dojrzałość interpretacyjną, pokazali ogromne talenty sceniczne i plastyczne, zdumieli nas swoją inwencją. Następnie wysłuchaliśmy pięknego koncertu kolęd polskich w wykonaniu Chóru Ponad Granicami, przygotowanego przez mgr. Jacka Brzezińskiego. Była również okazja do włączenia się we wspólne radosne śpiewanie.

W dalszej części wydarzenia ks. bp Józef Wróbel wraz z ks. mitratem Andrzejem Konachowiczem wprowadzili uczestników uroczystości w sferę duchowego przeżywania tych wyjątkowych świąt. Po wysłuchaniu fragmentu Ewangelii według św. Łukasza połamaliśmy się opłatkiem, składając sobie życzenia świąteczne i noworoczne. W tym roku dominowały życzenia zdrowia, pokoju, optymizmu i nadziei. Następnie uczestniczyliśmy



Fot. Marek Mażurek



w wieczerzy wigilijnej. Na stole znalazły się tradycyjne potrawy. Wielu studentów po raz pierwszy miało okazję poznania naszej kuchni bożonarodzeniowej. Twierdzili, że wszystkie dania były wyjątkowo smaczne i elegancko podane. Wspólnie kolędowaliśmy, toczyły się rozmowy, pojawiały wspomnienia i plany na przyszły rok.

## Dyplomy dla najzdolniejszych studentów i doktorantów

**14** grudnia w Sali Senatu rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki wręczyli dyplomy najzdolniejszym studentom i doktorantom.

Stypendia otrzymało 21 osób: 9 doktorantów (3 doktorantów I roku i 6 doktorantów lat wyższych) i 12 studentów (3 z I roku oraz 9 z pozostałych lat studiów). Dofinansowanie w wysokości 4 650 zł zostało przyznane na rok akademicki 2023/2024 i będzie wypłacone w dwóch transzach, tj. w grudniu 2023 oraz w czerwcu 2024 r.

Własny Fundusz Stypendialny funkcjonuje na naszym Uniwersytecie od roku akademickiego 2016/2017. Jest formą dodatkowego wsparcia dla najlepszych studentów i doktorantów. Stypendium przyznawane jest studentom, którzy:

- uzyskali bardzo dobre wyniki z egzaminu maturalnego;
- zostali laureatami bądź finalistami olimpiady międzynarodowej lub olimpiady przedmiotowej o zasięgu ogólnopolskim;
- osiągnęli bardzo dobre wyniki w nauce, uzyskali indywidualne osiągnięcia naukowe, w tym rozpoczęli lub zrealizowali projekt badawczo-naukowy powiązany z prowadzonym w UMCS kierunkiem studiów

Spotkanie dostarczyło wszystkim niezapomnianych przeżyć. Obecni na nim cudzoziemcy zgodnie przyznali, że były to dla nich wyjątkowe chwile – wielu z nich nigdy wcześniej nie doświadczyło podobnych emocji i radości.

*Anna Dunin-Dudkowska*



Fot. Michał Płat



Fot. Michał Płat

lub brali udział w badaniach nad priorytetowym dla UMCS obszarem nauki.

Stypendium przyznawane jest również doktorantom, którzy w roku akademickim 2022/2023 wyróżnili się w pracy naukowej, w tym: posiadają publikacje w czasopismach naukowych lub uczestniczyli w konferencjach naukowych, podczas których wygłosili referaty albo uczestniczyli w projektach badawczych realizowanych przez UMCS.

*Katarzyna Skątecka*

## Podziękowanie za wsparcie akcji „Rodacy Bohaterom 2023”

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jest jedyną lubelską uczelnią publiczną, która w ramach akcji „Rodacy Bohaterom” cyklicznie od 2014 r. organizuje zbiórki darów dla kombatantów we współpracy z Lubelskim Oddziałem Stowarzyszenia Odra-Niemen.

Jubileuszowa zbiórka darów na UMCS trwała od 20 listopada do 18 grudnia w Stołówce Akademickiej „Trójka” oraz na Wydziałach: Filozofii i Socjologii, Historii i Archeologii, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Pedagogiki i Psychologii. Zebrano wówczas rekordową liczbę 25 paczek, w tym 20 paczek z produktami spożywczymi i 5 paczek z artykułami chemii gospodarczej. Dodatkowo wśród darów znalazły się listy, ręcznie wykonane kartki z życzeniami świątecznymi, a także ozdoby i dekoracje bożonarodzeniowe.

„Paczki pamięci” zostały przekazane w dn. 21–22 grudnia m.in. przez Władysława Maławskiego – prezesa Zarządu Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Odra-Niemen oraz Cyryla Bogdana – studenta Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS lubelskim kombatantom i osobom represjonowanym z 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej i Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych. Jak co roku obdarowujący usłyszeli o społeczności akademickiej naszej Uczelni wiele ciepłych słów, a dary zostały przyjęte przez Bohaterów z ogromną radością, wzruszeniem i wdzięcznością. To właśnie wdzięczność, w szerokim tego słowa znaczeniu, stanowi most budujący wielopokoleniowe relacje pomiędzy studentami UMCS a środowiskami kombatanckimi z Lublina i województwa lubelskiego.

W akcji „Rodacy Bohaterom” rokrocznie uczestniczą lubelskie placówki oświatowe. Przedszkolaki i tym razem nie zawiodły pokładanych w nich oczekiwań. Zadanie kształtowania postaw patriotycznych i społecznych wśród najmłodszych realizowane jest przez nauczycielki z ogromnym poczuciem misji dydaktycznej i opiekuńczej, ale przede wszystkim – wychowawczej, co udowadnia Maja Koguc z Przedszkola nr 46 w Lublinie:

» Od kilku lat nasze Przedszkole bierze udział w akcji „Rodacy Bohaterom”. Jesteśmy dumni, że mimo tak młodego wieku naszych wychowanków możemy przestać Bohaterom odrobinę naszego serca w postaci małych, plastycznych, własnoręcznie wykonanych dzieł. Tworząc niespodziankę dla nieznanego osobie Bohatera, dzieci wiedzą, czują, że kochają ojczyznę. Zadają wtedy wiele pytań, dyskutują, chcą też kiedyś być bohaterami. Budzenie patriotyzmu, szacunku do osób, które przyczyniły się do wolności i rozwoju Polski, jest naszym zadaniem przez cały okres wychowania przedszkolnego.

W tym miejscu składam serdeczne podziękowania za wsparcie finansowe władzom UMCS, a także dyrekcji, kierownikom i kierowniczkom oraz pracownikom Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Centrum Prasowego, Centrum Prawno-Organizacyjnego, Centrum Promocji, Kwestury i Stołówki Akademickiej „Trójka”.

Dziękuję koordynatorom zbiórek na wybranych wydziałach Uczelni: Adrianowi Popiołkowi (WFIS), Darii Gorzkiewicz (WHiA), Aleksandrze Kukielce (WNoZiGP), Emilii Buryk (WPiP), a także studentkom i studentom animacji kultury oraz rozwoju zasobów ludzkich na



Fot. Maja Koguc



Fot. Monika Baczewska-Ciupak

Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Szczególne słowa uznania kieruję również w stronę dr hab. Ewy Białek, prof. UMCS oraz pracowników i studentów z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego i Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego Wydziału Filologicznego.

Podziękowania za współorganizację zbiórki należą się także dyrekcji, nauczycielkom i przedszkolakom z Przedszkola nr 46 w Lublinie, członkom Lubelskiego Oddziału SON oraz pozostałym darczyńcom – zarówno pojedynczym osobom, jak i całym rodzinom, którzy wsparli akcję „Rodacy Bohaterom” rzeczowo. Na koniec dziękuję całej społeczności akademickiej naszej Alma Mater.

W podsumowaniu ubiegłorocznej zbiórki pisałam, że „pamięć wobec tych, dzięki którym żyjemy dziś w wolnej Polsce, jest nie tylko przywilejem, ale przede wszystkim – obowiązkiem. Uniwersytet Marii Curie-

-Skłodowskiej wypełnia go tak, jak należy”. Słowa te, w obliczu zmiennych i nieprzewidywalnych czasów, w jakich przyszło nam żyć, nabrały dzisiaj szczególnego znaczenia. Jubileuszowa zbiórka na UMCS zapisała się już w historii, ale pokazała, jak wielka solidarność, dobroć i wdzięczność drzemą w ludzkich sercach. Pamięć o przeszłości kształtuje naszą teraźniejszość. Dzięki aktywności i zaangażowaniu młodego pokolenia możemy z nadzieją patrzeć w przyszłość, która jawi się w pozytywnych, biało-czerwonych barwach. Bez względu na płeć, wiek czy przekonania jako społeczeństwo potrafimy się zjednoczyć w szczytnym celu. Niech ta jedność pozostanie wśród nas jak najdłużej, abyśmy mogli w duchu solidarności i wielkiej wspólnoty budować lepsze jutro.

*Monika Baczevska-Ciupak*

## Szwecja i Armenia partnerami ACKiM UMCS Chatka Żaka

7 grudnia odbyło się spotkanie z delegacją Akademii Raoula Wallenberga, a 8 grudnia miała miejsce wizyta przedstawicieli Centrum Kreatywnych Technologii. Podczas spotkań zostały omówione dotychczasowe działania podjęte na rzecz osób młodych.

Uczestnicy wymienili się dobrymi praktykami oraz wartościowymi projektami służącymi rozwojowi talentów, podnoszeniu kompetencji i wzmocnieniu aktywnej postawy obywatelskiej. Wszystkie poruszone zagadnienia mają na celu znalezienie wspólnej płaszczyzny do dalszych działań na rzecz studentów. Poprzez współpracę możliwe będzie opracowanie projektu, który zakłada integrację młodzieży z trzech krajów (Polska, Szwecja, Armenia) w ramach warsztatów i różnorodnych działań edukacyjno-artystycznych. Wspólnie z partnerami – szwedzką Akademią Raoula Wallenberga oraz armeńskim TUMO – Centrum Kreatywnych



Fot. Monika Głwa

Technologii zostanie opracowany nowy międzynarodowy projekt „CO-LAB-4-YOUTH”. Współpracę zainicjowała Izabela Pastuszko – dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Delegacje spotkały się również z prorektorem ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewem Pastuszakiem. W spotkaniach uczestniczyły też Agnieszka Matecka-Skrzypek – kierownik Działu Programowo-Artystycznego ACKiM UMCS Chatka Żaka oraz Joanna Podlodowska – koordynatorka projektu.

*Karolina Abramowicz  
Gabriela Tarnowska*



## Akademicki Jarmark Świąteczny

**11** grudnia odbył się Akademicki Jarmark Świąteczny. Wydarzenie zostało zrealizowane w ramach Festiwalu Bożego Narodzenia organizowanego przez Urząd Miasta Lublin.

Tym razem Jarmark miał miejsce w dwóch lokalizacjach. Pierwszym obowiązkowym przystankiem był plac Marii Curie-Skłodowskiej. Drugim – Wydział Che-

mii. Świątecznego charakteru nadał wydarzeniu występ studentów Wydziału Artystycznego. Wszystkie stoiska wypełniły się ozdobami świątecznymi, przekąskami i kartkami okolicznościowymi przygotowanymi przez studenckie koła naukowe i zaproszonych gości.

Głównym celem Jarmarku było wsparcie fundacji i stowarzyszeń działających na terenie Lublina. Do udziału w wydarzeniu zaproszono m.in.: Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia, Dom Dziecka im. Janusza Korczaka, Bractwo Miłosierdzia im. Brata Alberta, Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt, Fundację Akademii Odkrywców Sportu UMCS oraz Lubelskie Sploty.

Dzięki wspólnemu zaangażowaniu studenckich kół naukowych i partnera wydarzenia – Ogrodu Botanicznego UMCS udało się zgromadzić blisko 2100 zł. Środki zostały przekazane na rzecz Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną w Lublinie.

O ciepły klimat podczas spotkania zadbali przedstawiciele MPK Lublin, dzięki którym na placu zostały ustawione koksowniki.

Organizatorem wydarzenia było Centrum Promocji UMCS, a partnerem – Ogród Botaniczny UMCS. Patronat medialny sprawowali: Akademickie Radio Centrum, Telewizja Akademicka TV UMCS, lublinews.pl.

*Justyna Stępnia*



Fot. Barłoz Proll



Fot. Barłoz Proll



Fot. Barłoz Proll



Fot. Michał Piat



Fot. Michał Piat

## VI Wojewódzki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia 2023”

8 grudnia w Centrum Kultury Fizycznej odbył się VI Wojewódzki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia 2023” dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

W zawodach uczestniczyli reprezentanci lubelskich placówek: Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego przy ul. Hirszfelda 6, SOSW im. Zofii Sękowskiej, Środowiskowego Domu Samopomocy „Mozaika”, Integracyjnego Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start”, Warsztatów Terapii Zajęciowej „Misericordia”, WTZ przy ul. Wallenroda 2a, SOSW nr 1, a także Środowiskowego Domu Samopomocy „Absolwent”, Fundacji Akademii Odkrywców Sportu UMCS, Krajowego Towarzystwa Autyzmu, Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo, Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, ich Rodzin i Przyjaciół „Źródło” oraz Politechniki Lubelskiej.

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody rzeczowe, pamiątkowe medale i dyplomy z rąk prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezy, prof. UMCS, dyrektora CKF dr. Tomasza Bieleckiego, prof. UMCS oraz wiceprezes Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” Katarzyny Piekarcz. Trzy najlepsze zespoły zostały uhonorowane także pucharami. Zwycięstwo odniosła drużyna w składzie: Patryk Barszczyk i Adrian Osek z ŚDS „Mozaika”. Drugie miejsce zajęli Kacper Kosior i Michał Lipiński z KTA, zaś trzecie – Jan



Fot. Michał Piat

Kondrat i Marcin Machnio – uczniowie SOSW im. Zofii Sękowskiej w Lublinie.

Uśmiech i radość zawodników były najpiękniejszą nagrodą dla organizatorów turnieju. W rozgrywkach wszyscy byli zwycięzcami, a sama rywalizacja przebiegała w duchu *fair play*. Podziękowania należą się wolontariuszom z VI Liceum Ogólnokształcącego im. Huguona Kołłątaja, studentom UMCS oraz członkom ZSN „Alter Idem” za nieocenioną pomoc.

Organizatorem wydarzenia było Centrum Kultury Fizycznej we współpracy z ZSN „Alter Idem” oraz Biurem ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wspierania Psychologicznego. VI Wojewódzki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia 2023” został objęty patronatem medialnym przez Akademickie Radio Centrum oraz Telewizję Akademicką TV UMCS.

*Tomasz Bielecki  
Agata Omelaniuk*



# Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami

3 grudnia obchodzimy Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami. To wyjątkowe święto ustanowione w 1992 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych na zakończenie Dekady Osób Niepełnosprawnych ma na celu promowanie w przestrzeni publicznej dyskusji na temat problemów osób z niepełnosprawnościami i wspieranie realizacji ich praw, w tym umożliwienia pełnego włączenia tej grupy w życie społeczne. Ten dzień to również dobra okazja do tego, aby zastanowić się, jakie jeszcze działania możemy podjąć, by zmniejszyć podziały społeczne i aby nasza pomoc osobom z różnego typu niepełnosprawnościami była bardziej skuteczna.

„Zatrzymaj się. Oto obok ciebie jest inny człowiek” – apelował kiedyś Ryszard Kapuściński, nawiązując do filozofii Emmauela Levinasa. Dziś, w obliczu tempa współczesnego życia, zatracając się w pośpiechu codzienności, często zapominamy, że oprócz nas jest jeszcze ktoś inny, nie dostrzegamy również jego indywidualnych potrzeb.

» A przecież ważny jest każdy człowiek. I taki dzień jak Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami pozwala o tym przypomnieć, tym bardziej że żyjemy w czasach, gdzie wszyscy gdzieś biegą

– mówi Alicja Borzęcka-Szajner, dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS.

» Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami widzę jako dzień podsumowania tego, co zrobiliśmy jako społeczność w kierunku zapewnienia równych praw osobom z niepełnosprawnościami

– dodaje Wojciech Góra, kierownik Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego.

Nasza Alma Mater stanowi dobry przykład uniwersytetu angażującego się w tworzenie środowiska przyjaznego, otwartego i dostępnego dla wszystkich, opartego na zaufaniu i dobrych praktykach. UMCS od kilku lat realizuje założenia deklaracji społecznej odpowiedzialności uczelni, promując ideę zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w programach edukacyjnych, badaniach naukowych oraz rozwiązaniach *stricte* zarządczych i organizacyjnych. Utworzony na początku 2023 r. Zespół ds. dostępności, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych jednostek, pod przewodnictwem prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, czuwa nad działaniami związanymi z realizacją ustaw dotyczących zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, a także przyjętych przez UMCS *Strategii odpowiedzialności społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami* oraz *Strategii uniwersalnego projektowania*.

Warto podkreślić, że ostatnie lata to czas wielu intensywnych projektów edukacyjnych, wpisujących się w realizację przyjętych strategii. Można tu wymienić takie inicjatywy jak choćby: „Działalność dydaktyczna uczelni”, „Uniwersalność +”, „Innowacyjne zasoby edukacyjne w kształceniu zdalnym”, „Przyjazny Uniwersytet – edycja VIII”, „Asystent studenta z ASD”, Dni Świadomości Autyzmu, skupiające się na inkluzywności i dostosowaniu do różnorodnych potrzeb studentów. Realizowane na UMCS liczne szkolenia, m.in. warsztaty psychologiczne dla studentów, z *savoir-vivre*’u wobec osób z niepełnosprawnościami, a także wykłady ogólnouniwersyteckie czy konferencje bez wątpienia zwiększają świadomość dotyczącą niepełnosprawności oraz kryzysów psychicznych.



Fot. Klaudia Olender

← I Lubelskie Dni Integracji – Piknik Integracyjny (25 maja 2023 r.)

Ponadto studentki, studenci, pracowniczki i pracownicy UMCS mogą liczyć na wsparcie psychologiczne (zarówno indywidualne, jak i grupowe), oferowane przez doświadczonych psychologów zatrudnionych w BONiWP, Zespole OPTIMUM oraz Punktu Wsparcia i Psychoedukacji SENSUM. Konsultacji i porad w tym zakresie udziela również Akademickie Centrum Wsparcia oraz Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS.

Pracowniczki i pracownicy BONiWP w indywidualny sposób podchodzą do każdej osoby i jest to podejście oparte na zaufaniu, które nie tylko decyduje o możliwości praktycznego rozwiązania konkretnego problemu, ale stanowi również wyraz troski i poszanowania dla człowieka jako jednostki

– podkreśla Alicja Borzęcka-Szajner.

Z kolei Centrum Kultury Fizycznej UMCS odpowiada za wsparcie w zakresie rozwoju sportowego. We współpracy m.in. ze Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”, wspomnianym już Biurem ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego oraz Centrum Promocji organizuje zajęcia usprawniające w pływaniu, gimnastyce czy w grze boccia, a także cieszące się ostatnio dużą popularnością cykliczne imprezy integracyjne, tj. Integracyjny Turniej w Piłce Siatkowej na Siedząco czy Akademicki Turniej o Puchar Rektora UMCS „Boccia Cup”, promujące aktywność fizyczną i pokazujące, że sport jest dla każdego.

Ponadto główne założenia *Strategii uniwersalnego projektowania* w zakresie niwelowania barier w dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej UMCS realizuje m.in. poprzez działania mające

We współpracy z firmą Paweł Popko Rollingstream.tv w ramach projektu „Dostępny UMCS”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego, powstały filmy promujące dostępność na naszym Uniwersytecie. Dotyczą one funkcjonowania na UMCS osób z niepełnosprawnością ruchu, wzroku, słuchu oraz chorobami somatycznymi. Filmy są dostępne z napisami w języku polskim, angielskim, ukraińskim, z tłumaczem PJM i audiodeskrypcją. Można je znaleźć na stronie: <https://www.youtube.com/@dostepnyumcs9535>.

na celu dostosowywanie budynków oraz infrastruktury Uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także ulepszanie bezpłatnej aplikacji MobiWsparcie UMCS. W tego typu aktywności wpisuje się także wprowadzenie w dziekanatach wszystkich wydziałów usługi tłumacza PJM online.

Na koniec warto przywołać słowa Helen Keller, amerykańskiej pisarki, pedagogi, obrończyni osób z niepełnosprawnościami, pierwszej osoby głuchoniewidomej, która uzyskała tytuł Bachelor of Arts i która swoim życiem udowodniła, że niepełnosprawność nie jest przeszkodą w osiągnięciu celów. H. Kellen powiedziała: „Nie ma przeszkód, które nie mogą zostać pokonane. Nie ma marzeń, które nie mogą stać się rzeczywistością”. Niech zatem te słowa staną się inspiracją do dalszych działań w walce o równość, a także do tworzenia społeczności opartej na zrozumieniu i szacunku do drugiego człowieka.

*Klaudia Olender*





Fot. Bartosz Proń

## Jubileusz czas zacząć!

Szanowni Państwo,

rozpoczynamy jubileusz 80-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Dla naszej wspólnoty akademickiej to szczególna rocznica i powód do dumy. Z jednej strony obchody umożliwią nam podkreślenie roli dziedzictwa naszej Uczelni oraz tworzących ją ludzi, z drugiej zaś z pewnością skłonią do refleksji nad tym, co jeszcze przed nami.

Rok jubileuszowy rozpoczęliśmy 19 stycznia wyjątkowym koncertem symfonicznym w Filharmonii Lubelskiej z udziałem Chóru Akademickiego UMCS i słynnego, argentyńskiego kompozytora Martín'a Palmeriego. Świętować będziemy cały rok, ale kulminacja obchodów przypadnie na październik. Wtedy m.in. odbędzie się uroczysta inauguracja roku akademickiego połączona z posiedzeniem Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich oraz spotkanie rektorów zrzeszonych w prestiżowym konsorcjum ATHENA, którego UMCS jest członkiem od 2022 r. W ramach jubileuszu przyznamy też tytuł doktora *honoris causa* wybitnej badaczce i wręczymy medale osobom zasłużonym dla Uczelni. Czeka nas również jubileuszowy zjazd absolwentów. Świętując 80-lecie Uniwersytetu, zaplanowaliśmy także Kongres Marii Curie, aby w międzynarodowym gronie zastanowić się nad inspiracjami płynącymi z hasła „Innowacja jest kobietą” dla nauki, biznesu, kultury i służby publicznej. Przed nami ponadto premiera spek-

taku muzyczno-literackiego o Marii Curie-Skłodowskiej pt. „Pierwiastki życia” w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, a także koncerty: Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia „Amadeus” pod batutą Agnieszki Duczmal oraz zespołu Henryka i Doroty Miśkiewiczów.

W ramach obchodów od stycznia do grudnia odbywać się będą także wydarzenia towarzyszące realizowane przez wydziały i jednostki ogólnouniwersyteckie. Podczas wielu różnych inicjatyw zaprezentujemy poszczególne obszary naszej działalności, zwrócimy uwagę na wkład Uczelni w polską i światową naukę oraz pokażemy idee i wartości, które nam przyświecają. Każdy rok historii UMCS to przecież niezwykła opowieść o inspirujących osobach, które dzięki determinacji i wykonywanej z pasją pracy zmieniły i wciąż zmieniają nasz świat na lepsze.

Zachęcam Członkinie i Członków naszej wspólnoty akademickiej do tworzenia tego pięknego jubileuszu. Celebруем razem to wspaniałe święto Uczelni!

Tymczasem już dziś zapraszam do lektury pierwszego artykułu z cyklu „Z kart historii UMCS”, opublikowanego w naszym uczelnianym czasopiśmie. W specjalnie stworzonym z okazji jubileuszu nowym dziale „Wiadomości Uniwersyteckich” będą zamieszczane treści dotyczące ważnych momentów, historii i ciekawostek związanych z naszą Alma Mater. Przypomnimy również, jak nasz miesięcznik na swoich łamach pokazywał kolejne lata funkcjonowania UMCS.

Z jubileuszowymi pozdrowieniami

*Radosław Dobrowolski*  
Rektor UMCS

## Kiedyś pisaliśmy o...

# 80 LAT UMCS

Jak wspominał Rektor naszej Uczelni, rozpoczynający się jubileusz 80-lecia istnienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej to doskonała okazja do refleksji. Nie sposób nie zgodzić się z tym stwierdzeniem, w końcu za nami 8 dekad nieustającego rozwoju, wspaniałych sukcesów, ale też wyzwań.

Na oczach społeczności akademickiej rozgrywały się wydarzenia, które wpłynęły na obecną pozycję UMCS w naukowym świecie. Aby utrwalić obraz minionych czasów dla przyszłych pokoleń, były, są i – mamy nadzieję – będą one dokumentowane na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich”, czyli uczelnianego czasopisma, ukazującego się nieprzerwanie od 1991 r.

Z okazji wielkiego święta naszej Uczelni przez cały rok jubileuszowy w poszczególnych wydaniach będziemy przypominać wybrane momenty z nią związane. Pokażemy niepowtarzalne okładki, interesujące artykuły oraz dawne, oryginalne rubryki.

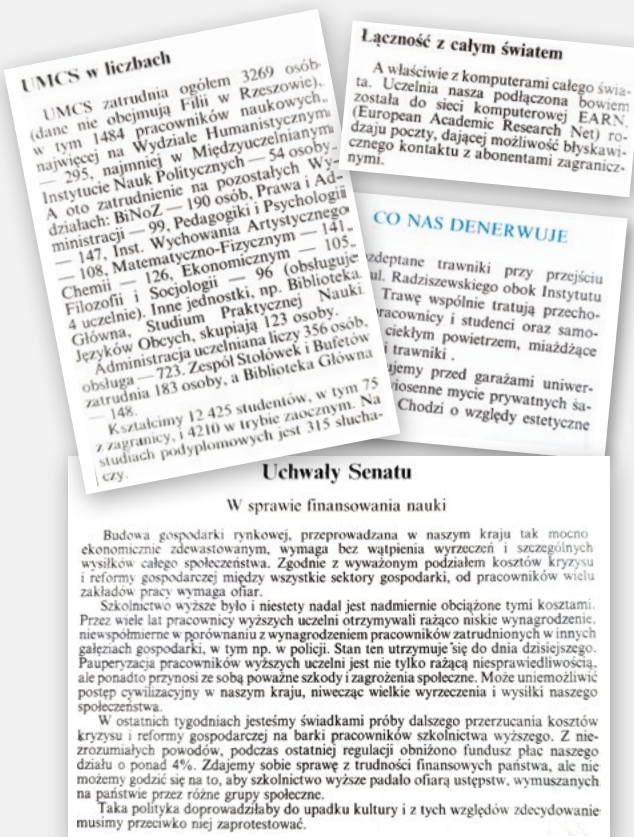
W numerze, który trzymają Państwo właśnie w rękach, przypominamy historię powstania UMCS. W związku

z tym oprócz początków Uczelni postanowiliśmy też przybliżyć zawartość pierwszego numeru „Wiadomości Uniwersyteckich”. Opublikowano w nim m.in. sprawozdania z prac Senatu UMCS, tekst dotyczący jubileuszy prof. Teresy Skubalanki i prof. Józefa Szymańskiego, artykuł o powstaniu lubelskiego oddziału Europejskiego Konsorcjum Kształcenia Dorosłych i Rozwoju Ludzkich Możliwości, apel redakcji o dostarczanie tekstów do publikacji w kolejnych numerach, a także informacje na temat wyjazdów zagranicznych ówczesnych pracowników, kolokwii habilitacyjnych, obron rozpraw doktorskich oraz nowości wydawniczych.

Co ciekawe, to wszystko udało się zmieścić na zaledwie sześciu stronach. Nie zabrakło również dość nietypowych treści, które znalazły się w rubryce „Co nas denerwuje”.

Jeśli chcą Państwo dowiedzieć się, o czym pisano w kolejnych wydaniach na przestrzeni lat, już dziś zapraszamy do lektury lutowego numeru „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Redakcja



## Wiadomości Uniwersyteckie

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Rok 1, numer 1 Kwiecień 1991 Cena: 1 tys. zł

Czwarte posiedzenie  
25 marca

### Z prac Senatu

Senat poparł wnioski o powołanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. Wandy Berekowej (WCh) i Tadeusza Wilocha (WFIP). Poparcie uzyskały także wnioski o powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego docentów Jany Wysocko-Lisek (WCh), Zofii Polackiewicz-Zawadzkiej (WPA), Alana Koprowskiego i Jana Pomorskiego (WH) oraz Jacka Pańciska (WFIS).

wyniesie 10,5 mld. Procedura związana z konkursem projektów badawczych jest w toku. Studia projektów, już zostały odrzucone. Rektori Rays nie przewidywa i ślad dalszych pomysłów. W październiku ub. r. pracownicy UMCS zgłosili 99 projektów na kwotę ponad 49 mld zł. Komisja Postępy i Wdrożeń przelała środki w wysokości 5,9 mld (1) na realizację 75 projektów. W styczniu zgłoszono 172 projekty o wartości 67,2 mld zł. Il z tego otrzymano?

Na marginesie tej piętnej wyliczanki. W ubiegłym roku najmniej na honoraria (i najwięcej na sprzęcie i materiałach przeznaczony ze środków przeznaczony na programy badawcze Instytutu Mikrobiologii (7%) i Biologii (9%). Znacznie górną średnią uniwersytecką (19%) wykazywał Instytut Nauk o Ziemi (35,3%). Instytut Filologii Polskiej (34,2%), Instytut Ekonomiki Przemysłu, Organizacji i Zarządzania (35,3%), Katedra Archeologii (39,6%),



Nasi kolejni (od lewej): Kazimierz Goebel, Jan Rays, Eugeniusz Gajdar, Jerzy Baranowski, Feliks Różniński.

### Nauka i pokolenie dorosłych

Przytoczyliśmy się do tradycyjnych form kształcenia przynależnych do studiów zaocznych, studiów podyplomowych, uniwersyteckich roczników. Potrzeba jednak i nowych idei, instytucji, działań. Odnosić także uwagę na otoczenie w całej Europie.

Najważniejszą zmianę i nowe impulsy w tej sprawie powołało Europejskie Konsorcjum Kształcenia Dorosłych i Rozwoju Ludzkich Możliwości. Labelki Oddziału Konsorcjum awansowały się 2 marca do Komisji Naukowych z przeznaczeniem na badania własne. Dla porównania kursy krótkoterminowe nauki uniwersyteckiej UW – 30 mld, UAM – 15 mld, UL 10,5 mld, US – 10,5 mld. Dotyczy to działalności statutowej.

kilku instytucji kulturalnych i społecznych z 12 krajów Wschodu i Zachodu (Polska, Czechosłowacja, Węgry, Jugosławia, Rumunia, Belgia, Francja, Dania, Niemcy, Holandia, Anglia, Hiszpania, USA). Idea przewodnią nauki jest taka, by polecały w procesie kulturowego i zawodowego dokształcania dorosłych wyzyski państwa, uczelni wyższych i organizacji społecznych. W związku z tym w skład lubelskiego komitetu zaopiniującego Oddziału Konsorcjum wchodził prof. dr hab. Jerzy Baranowski, poseł UMCS, prof. dr hab. Adam Biela, profesor KUL, Edward Kubiś, wiceprzewodniczący ZR NSZZ „S” dr Andrzej Janusz, przewodniczący KUL NSZZ „S” KUL, dr Michał

Zieliński, kierownik Studium Związkowe go przy ZR „S”.

Komisję doradczą o sprawach program działalności. Obecnie na powołanie 11 Studium Związkowe przy ZR „S” (kier. dr M. Zieliński), 21 Studium Samoświadomości Węgry (kier. doc. dr hab. J. Stok), UMCS, 21 Studium Samorządności Społecznej (kier. prof. dr hab. T. Kopyciński, KUL), 10 podyplomowych studiów ekonomicznych na Wydziale Ekonomii UMCS (kier. doc. dr hab. F. Karpiński, UMCS); 5 studium problematyzacji matematyki-rodzinnych, dla naukowców przygotowano do życia w rodzinie – będzie to otwarty fakultet w ramach sekcji podyplomowej KUL (kier. prof. dr hab. T. Kokołowicz, KUL); zorganizowano też 10 cyklicznych konferencji i seminariów dla praktyków i naukowców (kier. prof. dr hab. J. Karpiński, UMCS).

### Łączność z całym światem

A właściwie z komputerami całego świata. Uczelnia nasza podłączona bowiem została do sieci komputerowej EARN. (European Academic Research Net) rodującej poczty, dającej możliwość błyskawicznego kontaktu z abonamentami zagranicznymi.

### CO NAS DENERWUJE

Wdeptane trawniki przy przejściu ul. Radziszewskiego obok Instytutu. Trawę wspólnie tratują przechodzący pracownicy i studenci oraz samocielny powiatrzem, miazdzące trawniki. Ujemny przed garażami uniwersyteckimi mycie prywatnych samochodów z względu estetyczne.

### Uchwały Senatu

W sprawie finansowania nauki

Budowa gospodarki rynkowej, przeprowadzana w naszym kraju tak mocno ekonomicznie zdezawastowanym, wymaga bez wątpienia wyrzeczeń i szczególnych wysiłków całego społeczeństwa. Zgodnie z wyważonym podziałem kosztów kryzysu i reformy gospodarczej między wszystkie sektory gospodarki, od pracowników wielu zakładów pracy wymaga ofiar.

Szkolnictwo wyższe było i niestety nadal jest nadmiernie obciążone tymi kosztami. Przez wiele lat pracownicy wyższych uczelni otrzymywali rażąco niskie wynagrodzenie, niewspółmierne w porównaniu z wynagrodzeniem pracowników zatrudnionych w innych gałęziach gospodarki, w tym np. w policji. Stan ten utrzymuje się do dnia dzisiejszego. Paupterzycia pracowników wyższych uczelni jest nie tylko rażąca niesprawiedliwością, ale ponadto przynosi ze sobą poważne szkody i zagrożenia społeczne. Może uniemożliwić postęp cywilizacyjny w naszym kraju, niewzając wielkie wyrzeczenia i wysiłki naszego społeczeństwa.

W ostatnich tygodniach jesteśmy świadkami próby dalszego przetruczenia kosztów kryzysu i reformy gospodarczej na barki pracowników szkolnictwa wyższego. Z niezrozumiałych powodów, podczas ostatniej regulacji obniżono fundusz płac naszego działu o ponad 4%. Zdajemy sobie sprawę z trudności finansowych państwa, ale nie możemy godzić się na to, aby szkolnictwo wyższe padło ofiarą ustępstw, wymuszanych na państwie przez różne grupy społeczne.

Taka polityka doprowadziłaby do upadku kultury i z tych względów zdecydowanie musimy przeciwko niej zaprotestować.



# Trudne dobrego początki, czyli historia powstania UMCS



Po pięciu latach okupacji niemieckiej 25 lipca 1944 r. oswobodzony został Lublin. Zanim do tego doszło, 22 lipca Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego wydał tzw. Manifest Lipcowy, w którym można przeczytać m.in., że jednym z podstawowych zadań nowego rządu będzie odbudowa szkolnictwa polskiego, również wyższego, oraz zapewnienie bezpłatnego nauczania na terenach wyzwolonych. Co więcej, po wojennych stratach wśród społeczeństwa (dodajmy, że ze strony obu najeźdźców), specjalną opieką miała być otoczona polska inteligencja<sup>1</sup>. Zdobycie Lublina dało możliwość wprowadzenia tych i innych postanowień PKWN w życie, dlatego 1 września 1944 r. w lokalnej prasie ukazało się ogłoszenie następującej treści:

» Resort Oświaty PKWN wzywa Profesorów, Docentów, Asystentów wyższych uczelni wszelkiego rodzaju oraz instytutów naukowych polskich i zagranicznych, przebywających w Lublinie do natychmiastowego zarejestrowania się w Wydziale Szkół Wyższych Resortu Oświaty w godzinach 9–12 w gmachu Muzeum (biblioteka) przy ul. Narutowicza 4. Te same osoby, przebywające na obszarach wyzwolonych poza Lublinem, zechcą zgłosić się listownie pod wskazanym adresem<sup>2</sup>.

Odzew na to dość enigmatyczne ogłoszenie był całkiem szeroki. Odpowiedziało na nie około 50 osób pochodzących z terenów całej Polski. Jako że do odbu-

dowy kraju potrzebna była wykształcona kadra, od 12 września organizowano w Lublinie publiczne odczyty z różnych dziedzin nauki, które odbywały się w Gimnazjum im. Hetmana Jana Zamojskiego przy ul. Ogrodowej 14. Wykłady te prowadzili profesorowie przebywający wówczas w mieście – wielu z nich znalazło później zatrudnienie w nowo powstałej uczelni.

Owe odczyty każdorazowo gromadziły bardzo liczne audytorium. W związku z dużym zainteresowaniem różne środowiska lubelskie, tak naukowe, jak i z kręgu władz, zaczęły wysuwać projekty powołania w Lublinie kolejnej, po Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, szkoły wyższej. Wyznaczony przez przewodniczącego PKWN do zbadania zagadnienia ówczesny naczelnik Wydziału Szkół Wyższych Resortu Oświaty PKWN prof. dr Henryk Raabe przedstawił 18 września projekt utworzenia w Lublinie Akademii Medycyny i Nauk Przyrodniczych. Potrzebę utworzenia uczelni o takim charakterze argumentował faktem, że KUL miał charakter prywatny i posiadał mniejsze możliwości niż uniwersytet państwowy. Ponadto nauczanie prowadzono tam na czterech Wydziałach: Teologii, Nauk Humanistycznych, Prawa Kanonicznego oraz Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych, zaś w odradzającym się kraju istniała paląca potrzeba szkolenia w zakresie nauk medycznych, weterynaryjnych, rolnych i przyrodniczych. Prof. Raabe podkreślał również, że nowo powstała uczelnia powinna mieć prawa wyższej uczelni akademickiej<sup>3</sup>.

1 Manifest i pierwsze dekrety Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, 22 VII 1944 r.

2 Ogłoszenie Resortu Oświaty PKWN, „Rzeczypospolita”, nr 30 z 1 IX 1944 r., s. 4.

3 Powstanie i organizacja Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w świetle źródeł, wyb. i oprac. J. Malarczyk, Lublin 1968, s. 14–17.

Znane są dwa projekty dekretu powołującego uczelnię, które pojawiły się, zanim doszło do jej formalnego utworzenia. W myśl tych dokumentów w dalszym ciągu podstawowym jej zadaniem miało być kształcenie o charakterze medycznym i przyrodniczym. Postulowana przez prof. Raabego nazwa „Akademia Medycyny i Nauk Przyrodniczych” została zarzucona, pojawiły się natomiast pomysły nadania uczelni imienia Mikołaja Kopernika lub Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. W związku z problemami lokalowymi uniwersytet lub przynajmniej część jego wydziałów planowano umieścić w Zamościu, w budynkach byłej Akademii Zamojskiej<sup>4</sup>.

23 października 1944 r. odbyło się posiedzenie PKWN, na którym zapadły decyzje o utworzeniu uniwersytetu w Lublinie. Zdania zebranych co do tej kwestii były podzielone. Część z nich, jak kierownik Resortu Odszkodowań Wojennych Emil Sommerstein czy też kierownik Resortu Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Bolesław Drobner, postulowała utworzenie tylko instytutu z jednym lub dwoma wydziałami, gdyż na więcej nie pozwalały warunki finansowe, lokalowe oraz kadrowe. Ostatecznie, zgodnie z postulatami kierownika Resortu Oświaty PKWN dr. Stanisława Skrzyszewskiego oraz premiera rządu Edwarda Osóbki-Morawskiego, zdecydowano jednak o utworzeniu czterowydziałowej uczelni wyższej, na co wpływ miała m.in. utrata przez odradzające się państwo polskie ośrodków akademickich w Wilnie i we Lwowie, a więc potrzebny był duży uniwersytet znajdujący się po wschodniej stronie Wisły.

Na posiedzeniu podjęto również sprawę nadania uczelni imienia Marii Curie-Skłodowskiej. Taki wybór poddyktowany był popularnością badaczki w świecie oraz nadzieją, że pracujących w uniwersytecie ludzi zainspiruje jej pęd do pracy naukowej. Zwrócono również uwagę na analogię między życiem Patronki a powstającą uczelnią, ponieważ „(...) Maria Curie-Skłodowska zaczynała od szopy (...)”<sup>5</sup>, tak samo jak od skromnych podstaw zaczynał UMCS.

Warto dodać, że do dzisiaj sposób zapisu nazwiska Patronki w nazwie „UMCS” budzi kontrowersje. Co kilkanaście lat pojawiają się propozycje zmiany for-



Zbiórów Archiwum UMCS

↑ Budynek Publicznego Gimnazjum im. Stanisława Staszica, który był pierwszą siedzibą UMCS



Zbiórów Archiwum UMCS

↑ Posiedzenie Zarządu Miejskiego, na którym przekazano UMCS 17 ha gruntów pod rozbudowę Dzielnicy Uniwersyteckiej (lipiec 1946 r.)

my na „UMSC”, które, nie bez pewnej racji, uzasadnia się np. kolejnością nazwiska panińskiego przed przybranym. Wykładnię pisowni jej nazwiska przedstawił prof. dr Jan Malarczyk, stwierdzając, że w chwili

<sup>4</sup> Powstanie i organizacja Uniwersytetu..., s. 18–19, 23–24.

<sup>5</sup> Powstanie i organizacja Uniwersytetu..., s. 30.





Zbiórów Muzeum UMCS

↑ Inauguracja pierwszego roku akademickiego na UMCS (14 stycznia 1945 r.). Od lewej: prof. Konstanty Strawiński, rektor UMCS prof. Henryk Raabe i prof. Janusz Domaniewski

wyjścia za mąż Maria przyjęła zgodnie z prawem francuskim nazwisko męża i występowała jako Maria Curie, zaś nazwisko panięskie dopisywała, by podkreślić swoją polskość. W związku z tym wersja „UMCS” jest poprawna, nie ma natomiast prawnych podstaw, by zmiana na inną formę mogła dokonać się w najbliższej przyszłości<sup>6</sup>.

Ostatnim krokiem było ogłoszenie, również na posiedzeniu PKWN z 23 października, dekretu zatwierdzającego utworzenie państwowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z siedzibą w Lublinie, którego cele określono następująco:

- a) kształcenie sił naukowych i specjalistów we wszystkich działach nauki;
- b) prowadzenie prac naukowych i badawczych<sup>7</sup>.

Uczelnia dzieliła się na cztery Wydziały: Lekarski, Przyrodniczy, Rolny i Weterynaryjny – jak widać nie chciano jeszcze wówczas powielać prowadzonych przez

KUL wydziałów. Pierwszym rektorem został prof. Henryk Raabe. Problem z lokalizacją rozwiązano początkowo poprzez przydzielenie pomieszczeń na pierwszym i drugim piętrze budynku Gimnazjum Państwowe im. Stanisława Staszica przy Al. Raławickich 30.

25 października (w innych źródłach pojawia się data 26<sup>8</sup>) odbyło się pierwsze posiedzenie profesorów i asystentów UMCS, które miało miejsce w jednej z sal Gimnazjum. Pomieszczenie to znajdowało się akurat w remoncie i za meble służyły deski umieszczone na beczkach z cementem. Z tego wzięto się słynne już określenie „zgromadzenie na beczkach”. Posiedzeniu przewodniczył rektor prof. Raabe, wziął w nim udział również wspomniany już dr Skrzyszewski. Na zebraniu ukonstytuował się pierwszy skład władz Uniwersytetu. Prorektorem został prof. dr Ludwik Hirszfild (w 1945 r. zastąpił go prof. dr Konstanty Strawiński), zaś jeśli chodzi o władze wydziałowe, dokonano wyboru następujących dziekanów: dla Wydziału Lekarskiego – prof. dr Jan Henryk Lubieniecki, dla Wydziału Przyrodniczego – prof. dr Konstanty Strawiński, dziekanem Wydziału Rolnego został prof. dr Janusz Domaniewski, zaś w przypadku Wydziału Weterynaryjnego wybrano tylko prodziekana w osobie prof. dr. Józefa Parnasa.

Zapisy na pierwszy rok studiów na wszystkich wydziałach rozpoczęły się 3 listopada i trwały do 15 (w przypadku mieszkańców Lublina) lub 20 listopada (dla osób spoza miasta). Tak krótkie terminy podyktowane były zapewne pośpiechem, z jakim planowano rozpocząć zajęcia w celu wykształcenia ludzi potrzebnych w wyniszczonym materialnie i społecznie kraju. Pierwsze egzaminy rozpoczęły się 22 listopada na Wydziale Lekarskim – o dużym zainteresowaniu może świadczyć fakt, że przybyło na nie 460 osób, podczas gdy zaplanowano przyjęcie na tym Wydziale 200 studentów. Przy okazji okazało się, że istnieje zapotrzebowanie również na inne kierunki studiów. W związku z tym 9 stycznia 1945 r. otworzono piąty Wydział – Farmaceutyczny, którego dziekanem został prof. dr Kazimierz Kalinowski.

<sup>6</sup> Więcej na ten temat zob.: A. Borkowski, *Wokół nazwy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 8 z X 2016 r., s. 34–36.

<sup>7</sup> *Powstanie i organizacja Uniwersytetu...*, s. 32.

<sup>8</sup> Datę 25 października można znaleźć choćby w: *Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej 1944–1979*, red. W. Skrzydło, R. Orłowski, G. L. Seidler, Lublin 1979, s. 15. Z kolei 26 października zob.: *Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. 3 lata pracy 1944/45–1946/47*, Lublin 1947, s. 15.

Ogółem na wszystkich wydziałach UMCS przyjęto w pierwszym roku 980 studentów (w tym 314 kobiet), z czego na Wydział Lekarski – 509 osób (przyjmowano kandydatów na pierwszy rok studiów oraz dwa ostatnie – dla tych, którzy zaczęli takie studia przed wybuchem wojny), na Wydział Farmaceutyczny – 146 studentów, na Wydział Przyrodniczy – 125 osób, na Wydział Weterynaryjny – 150 oraz na Wydział Rolny – najmniej, bo 50 osób. Ponadto w roku akademickim 1944/1945 na UMCS zatrudnionych było 43 profesorów i zastępców profesorów (w tym kadra z uniwersytetów z Wilna i Lwowa), 7 adiunktów i kustoszy, 38 starszych asystentów, 16 asystentów i zastępców asystenta, 4 lektorów, 20 pracowników administracyjnych i 19 woźnych<sup>9</sup>.

Inauguracja pierwszego roku akademickiego odbyła się 14 stycznia 1945 r. w gmachu Gimnazjum im. S. Staszica przy Al. Racławickich 20b. W uroczystości wzięli udział m.in.: Bolesław Bierut, dr Stanisław Skrzyszewski, gen. Bolesław Półturzycki, ambasador RP w ZSRR Zygmunt Modzelewski, a także inni przedstawiciele PKWN, państw obcych oraz lubelskiego społeczeństwa. Podczas wydarzenia przemawiali dr Skrzyszewski, autor znamienych słów: „Uniwersytet powstaje z niczego”, oraz rektor prof. Raabe, zaś wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr Jan Blaton.

Przed Uczelnią stały ogromne trudności. Bardzo realne były problemy lokalowe, a pomieszczeń w Gimnazjum im. S. Staszica nie było wystarczająco dużo w stosunku do potrzeb. Władze UMCS dosłownie walczyły o każdą salkę i budynek w zniszczonym Lublinie – starania te przynosiły pewne efekty. W 1945 r. pozyskano wiele różnych pomieszczeń, które zapewniły względne warunki kształcenia, chociaż do ideału jeszcze długo było daleko. Co więcej, braki istniały również w sferze materiałowej – nie było mebli, podstawowego wyposażenia biurowego, księgozbiorów dla bibliotek itp. Potrzebne materiały pozyskiwano z różnych części kraju i z zagranicy, m.in. w formie darów. Doszło do tego, że władze UMCS, organizując inaugurację pierwszego roku akademickiego, zmuszone były wypożyczyć z Teatru Miejskiego granatowe kotary do dekoracji auli, zaś z ministerstwa – sztandary narodowe.



Zb. zbiorów Muzeum UMCS

↑ Studenci I roku (1944/1945) sekcji matematyki, fizyki i chemii przed Rektoratem

Mimo trudnych początków, atmosfera studiów była radosna. Warto tu zacytować słowa Alojzego Srogi, który wspominał:

„Radość była jednakowa wśród profesorsko-asystenckiego ciała, jak i studenckiego plebsu, z każdego preparatu anatomicznego i zoologicznego, z każdego statywu i każdej chłodnicy, z każdego nawet najbardziej obskurnego, ale dodatkowego budynku. Stosunki na Uczelni były wtedy rodzinne, profesorowie żyli w warunkach niewiele lepszych niż studenci, jedyną ich satysfakcją było wdzięczne audytorium, łaknące wiedzy<sup>10</sup>.”

Przez następnych 80 lat UMCS rozwijał się szybko i prężnie, tworząc nowe wydziały i kierunki. W bieżącym 2024 r. Uczelnia obchodzi kolejny jubileusz swojego istnienia. Do „setki” już niedaleko, pozostaje więc życzyć całej społeczności akademickiej co najmniej 200 lat owocnej pracy i nauki.

*Michał Kuchciak*

<sup>9</sup> *Dziesięć lat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. 1944–1954*, red. A. Bielecki, Lublin 1954, s. 7, 13.

<sup>10</sup> A. Sroga, *Studenckie lata*, Lublin 1966, s. 30.



# Wielki artystyczny sukces prof. dr hab. Elwiry Śliwkiewicz-Cisak

Recital Classical Accordion Duo podczas Koncertu Zwycięzców w Carnegie Hall ↓

Carnegie Hall w Nowym Jorku to jedno z najbardziej znanych i prestiżowych miejsc koncertowych na świecie. Już sam widok przepięknego wnętrza zapiera dech w piersiach – eleganckie detale architektoniczne, złote zdobienia i stylowa sala koncertowa robią ogromne wrażenie. Kiedy tyl-

ko wchodzi się do środka, od razu czuje się niesamowity klimat.

Niewielu artystów miało zaszczyt wystąpić w Carnegie Hall. Pierwszym Polakiem, który tam zagrał, był znakomity pianista, polityk i dyplomata – Ignacy Jan Paderewski. Niedawno do tego grona dołączyli wybitni lubelscy akordeoniści: prof. Elwira Śliwkiewicz-Cisak i Franciszek Staniak (wychowanek Pani Profesor). Zespół Classical Accordion Duo, który tworzą, zdobył najwyższą lokatę na międzynarodowym konkursie muzyki klasycznej Golden Classical Music Awards 2023 w kategorii muzyki kameralnej. Nagrodą był recital duetu w Nowym Jorku podczas Koncertu Zwycięzców, który odbył się 6 grudnia.

Koncert Classical Accordion Duo w Carnegie Hall był niezwykle udany i stanowił prawdziwą ucztę dla miłośników muzyki klasycznej. Akordeoniści zaprezentowali swoje umiejętności na najwyższym poziomie. Rewelacyjnie się uzupełniali, tworząc dynamiczne linie melodyczne i świetne harmonie. Każdy z instrumentów był doskonale słyszalny, co tworzyło niepowtarzalne doznania dla publiczności. Wszystko to sprawiło, że koncert był wyjątkowym doświadczeniem i dostarczył słuchaczom wspaniałych wrażeń.

Po koncercie prof. Śliwkiewicz-Cisak powiedziała:

„Występ w Carnegie Hall był jednym z najbardziej niezapomnianych przeżyć w moim życiu. To miejsce tchnie historią i kulturą. Koncerty, jakie się tam odbywają, są pełne pasji i doskonałości artystycznej. Koniecznie chciałabym tam wrócić i ponownie cieszyć się tą magiczną atmosferą.



Zdjęcie: www.goldenclassicalmusicawards.com

Fot. Maciej Gamon



Prof. Elwira Śliwkiewicz-Cisak to akordeonistka, pedagog, publicystka, animatorka kultury, propagatorka akordeonu i muzyki akordeonowej. Pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Muzyki UMCS. Od ponad 40 lat prowadzi aktywną działalność koncertową w kraju i poza jego granicami oraz działalność naukową i dydaktyczną. Jest współtwórczynią i organizatorką różnego rodzaju imprez muzycznych: festiwali, konkursów. To autorka publikacji z zakresu akordeonowej sztuki wykonawczej. Prof. Śliwkiewicz-Cisak należy do grona wiodących polskich akordeonistów. Koncertowała w Polsce, na Litwie, w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Stanach Zjednoczonych, Australii, we Włoszech, Francji, w Ukrainie. Często występuje z towarzyszeniem orkiestr symfonicznych i kameralnych oraz z chórami. Posiada w swoim repertuarze utwory solowe i kameralne wszystkich form i gatunków muzycznych. Dokonała 35 prawykonań utworów muzyki współczesnej (w tym 10 dedykowanych akordeonistce).

W swojej pracy dydaktycznej dała się poznać jako wybitny nauczyciel gry na akordeonie. Jej uczniowie i studenci zostali ponad 250 razy nagrodzeni w kategoriach solistycznych i kameralnych. Prof. Śliwkiewicz-Cisak jest uznanym ekspertem i niekwestionowanym autorytetem naukowym i artystycznym w międzynarodowym środowisku akademickim i artystycznym.

Z kolei Franciszek Staniak, współtworzący Classical Accordion Duo, kształcił się w mistrzowskiej klasie w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II st. im. Karola Lipińskiego w Lublinie. Jest laureatem ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów akordeonowych, stypendystą Krajowego Funduszu na Rzecz



Fot. Jakub Cisak

◀ Prof. Elwira Śliwkiewicz-Cisak i Franciszek Staniak ze statuetkami Winner of the 2023 New York Golden Classical Music Awards

Dzieci, otrzymał również stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego i Prezydenta Miasta Lublin.

Classical Accordion Duo działa od dwóch lat. W repertuarze zespołu są zarówno kompozycje oryginalne, skomponowane na ten skład instrumentalny, jak i transkrypcje muzyki klasycznej.

*Jakub Cisak*





## Wydział Artystyczny

### Sukcesy

Student Michał Miszczenkow zajął I miejsce w konkursie „Konfrontacje Młodych Dyrygentów” podczas Uniwersyteckiego Forum Dyrygenckiego, które odbyło się w dn. 6–7 grudnia w Cieszynie. Dodatkowo otrzymał nagrodę specjalną dla najlepszego dyrygenta od Akademickiej Orkiestry Kameralnej WSNE UŚ. Jego opiekunem była prof. szt. muz. Monika Mielko-Remiszewska.

### Konferencje

W dn. 7–8 grudnia w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Spuścizny w zbiorach archiwalnych, muzealnych i bibliotecznych”. Konferencję otworzyło wystąpienie dr. hab. Krzysztofa Rumowskiego, prof. UMCS i Andrzeja Peciaka – wydawcy, kuratora Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS pt. *Z Maisons-Laffitte na wydawnicze salony – teki redakcyjne „Kultury” i „Zeszytów Historycznych”*. Andrzej Peciak odniósł się do prac nad tytułowymi publikacjami z pozycji wydawcy, natomiast prof. Rumowski skoncentrował się na omawianiu zagadnień graficzno-projektowych wspólnie zrealizowanych wydawnictw.

### Wystawy

15 grudnia w Biurze Wystaw Artystycznych – Galerii Zamojskiej odbył się wernisaż wystawy dr hab. szt. Alicji Kupiec, prof. UMCS pt. „CIEPŁO”. Prezentowane obiekty dotyczyły tematu ściśle związanego z materią ceramiczną i procesem jej kształtowania, powstawania i utrwalania. Wystawę tworzyły formy przestrzenne, rzeźbiarskie, wywodzące się od przedmiotów podstawowych, budujących codzienność. Ich charakter ma związek z przestrzenią ekspozycji mieszczącą się w zabytkowej kamienicy w centrum miasta.

5 grudnia w Galerii Wydziału Artystycznego odbył się wernisaż wystawy doktorantki mgr Renaty Marii Gogol pt. „漂 / Floating / Unosząc się”.

14 grudnia w Galerii Gardzienice odbył się wernisaż wystawy pt. „SEN PEŁEN FILMÓW”, będącej podsu-

mowaniem 20 lat pracy twórczej dr hab. Joanny Polak. Kuratorem wystawy była Zuzanna Zubek-Gańska, a aranżacją światła zajął się Włodzimierz Janowski.



## Wydział Biologii i Biotechnologii

### Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 20 grudnia nadała stopień naukowy doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr Annie Janickiej. Temat pracy: *Struktura zasiedleń wierzchołkowej części źdźbeł trzciny pospolitej [Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steud.] przez gatunki z rodzaju Lipara Mg. na Polesiu Zachodnim i Wyżynie Lubelskiej*. Promotor: dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Paweł Sienkiewicz, prof. UPP (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) i dr hab. Agnieszka Soszyńska, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki).

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 20 grudnia nadała stopień naukowy doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne lek. med. Hannie Konkołowicz-Wołośko. Temat pracy: *Nowa generacja nośnika tlenu jako ekwiwalentu hemoglobiny – ocena aktywności w stresie oksydacyjnym i z preparatami krzepliwości*. Promotor: dr hab. Waldemar Grzegorzewski, prof. UR (Uniwersytet Rzeszowski). Recenzenci: prof. dr hab. inż. Jadwiga Handzlik (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) i prof. dr hab. Mariusz Majewski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie).

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 20 grudnia nadała stopień naukowy doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr Adamowi Tarkowskiemu. Temat pracy: *Wpływ wybranych czynników środowiskowych na występowanie ważek (Odonata) na torfowiskach węglanowych Polski środkowo-wschodniej*. Promotor: dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Marek Bunal-

ski, prof. UPP (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) i dr hab. inż. Krzysztof Górecki (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu).

## Sukcesy

W konkursie na wspólne projekty badawcze pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii, organizowanym przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, do finansowania zakwalifikowany został projekt dr. hab. Grzegorza Janusza, prof. UMCS, pracownika Katedry Biochemii i Biotechnologii. W skład zespołu ze strony polskiej weszły również dr hab. Anna Pawlik (z tej samej Katedry) oraz mgr Sylwia Stefanek (doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych UMCS). W ramach projektu pt. „Grzybowe enzymy pomocnicze w rozkładzie ligniny (LDA) – ewolucja, kinetyka i potencjał biotechnologiczny” naukowcy porównują właściwości katalityczne tych enzymów i wyjaśniają ich rolę w szlaku metabolicznym degradacji ligniny. Projekt, na którego realizację zespół otrzymał 29 600 zł, będzie trwał 24 miesiące.

Mgr Karolina Jaros, przygotowująca rozprawę doktorską pod opieką dr hab. Małgorzaty Wójcik, prof. UMCS z Katedry Fizjologii Roślin i Biofizyki, uzyskała finansowanie grantu z Research Council of Hasselt University w Belgii dzięki dwustronnej współpracy naukowej między UMCS a Hasselt University (projekt BOF24BL06 – Bilateral Scientific Cooperation). W ramach projektu pt. „The effect of biostimulants on the growth and physiological parameters of selected species of energy crops” odbędzie dwie trzymiesięczne wizyty stażowe w Hasselt University, gdzie będzie prowadziła badania mikroorganizmów endofitycznych oraz poziomu stresu oksydacyjnego w roślinach energetycznych uprawianych na glebie zanieczyszczonej metalami. Całkowity budżet projektu, który będzie realizowany do kwietnia 2025 r., to 14 900 euro.

## Wydarzenia

7 grudnia już po raz trzeci na Wydziale odbył się Dzień Studenckich Kół Naukowych. Podczas wydarzenia można było zapoznać się z ofertą ośmiu Studenckich Kół Naukowych: Biologów, Biochemików, Biotechnologów, Fitochemików, Mikrobiologów, Neurobiologów, Studenckiego Koła Fotografii Przyrodniczej oraz

Koła Naukowego Animal – Plant Interaction Students' Group (APIS). Członkowie Kół wraz z opiekunami pokazywali osobom odwiedzającym stoiska, jak wygląda ich praca i opowiadali o swoich planach na najbliższy czas. Uczestnicy wydarzenia mogli także wziąć udział w interesujących wykładach oraz sprawdzić swoją wiedzę w quizach.

12 grudnia w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie odbył się I etap festiwalu Explory – konkursu uczniowskich projektów z zakresu szeroko rozumianej nauki i techniki. Projekty musiały być przygotowane z uwzględnieniem jednego z celów zrównoważonego rozwoju. Każdy projekt był oceniany przez niezależnych jurorów, wśród których znalazł się dr Piotr Waśko z Instytutu Nauk Biologicznych. Główną nagrodą, o jaką rywalizowali uczniowie, była akredytacja uprawniająca do uczestnictwa w regionalnym etapie konkursu.

13 grudnia miało miejsce kolejne spotkanie w ramach inicjatywy Instytutu Nauk Biologicznych pt. „Naukowe 60 minut” – cyklicznie odbywających się wykładów online z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami. Gościem był dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody. Zaprezentował temat: *Jak zmiany klimatu wpływają na przyrodę Polski i Europy Środkowej?*

15 grudnia na Wydziale odbyło się uroczyste otwarcie wyjątkowego miejsca dedykowanego studentom. Dzięki wsparciu firmy MEDISEPT w Bibliotece Nauk Biologicznych udało się stworzyć miejsce spotkań do wspólnej nauki oraz kreatywnego spędzania czasu. W ramach otrzymanego wsparcia zakupiono meble, a także lampki umożliwiające indywidualną pracę przy stołach w czytelnicy. W spotkaniu wzięły udział przedstawicielki firmy MEDISEPT – Patrycja Brewczak i Anna Tarczyńska, dyrektor Biblioteki Głównej UMCS dr Bogusław Kasperek, pracownicy BNB, przedstawiciele Samorządu Studentów oraz pracownicy i władze Wydziału i Instytutu. Czytelnia została odnowiona i zyskała świeże oblicze dzięki unikatowym batikom stworzonym przez mgr Iwonę Wydrę, kustosz BNB. Batik to prawnie chroniona technika ozdabiania tkanin. U jej podstaw leży prosta zasada: wosk pszczeli oraz miejsca nim pokryte



nie poddają się farbowaniu. Tkaninę pokrytą gorącym woskiem zanurza się w zimnej kąpieli barwiącej. Stworzone obrazy są unikatowe i nigdy nie powstają dwa takie same dzieła.

Tego samego dnia udało się zaprezentować jeszcze jedno pomieszczenie, które zostało wyremontowane z funduszy Instytutu i oddane do dyspozycji doktorantom oraz studentom. W dawnej bibliotece wydziałowej (pokój 138B) powstało kilka stanowisk do cichej pracy.

19 grudnia odbyło się integracyjne spotkanie świąteczne pt. „Christmas all around the World”. Podczas wydarzenia studenci zaprezentowali tradycje i zwyczaje związane z obchodzeniem świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku w różnych krajach: Mariia – w Ukrainie, Sara – w Iranie, Rafa – w Indonezji oraz Eliza – w Polsce. Uczestnicy mogli również delektować się smakiem tradycyjnych świątecznych potraw z różnych krajów. Spotkanie zorganizował Samorząd Studentów Wydziału Biologii i Biotechnologii i studenci zagraniczni Medical Biology i Molecular Biology przy wsparciu władz Wydziału: dziekan dr hab. Joanny Czarneckiej, prof. UMCS i prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzaty Wójcik, prof. UMCS.

20 grudnia w ramach cyklu „Naukowe 60 minut” w Galerii pod Palmą odbyło się spotkanie mające na celu podsumowanie i uroczyste zakończenie Roku Entomologii. Podczas wydarzenia dr Jacek Chobotow z Muzeum Zoologicznego przedstawił funkcje kolekcji entomologicznych i ich znaczenie w świecie nauki. Zaprezentowana została także część kolekcji entomologicznej należącej do Instytutu Nauk Biologicznych. Spotkanie zorganizowali pracownicy Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody oraz Muzeum Zoologicznego INB.



Wydział  
Chemii

### Doktoraty

17 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Szaniawskiej. Temat pracy: *Badanie właściwości adsorpcyjnych i objętościowych sur-*

*faktantów niejonowych typu Kolliphor i ich mieszanin z berberyną.* Promotor: dr hab. Katarzyna Szymczyk, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Urszula Bazylińska, prof. PWr (Politechnika Wrocławska) i dr hab. Jan Zawala, prof. IKiFP PAN (Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera Polskiej Akademii Nauk). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Magdalenie Szaniawskiej stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

22 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Eweliny Polskiej-Adach. Temat pracy: *Zastosowanie sorbentów różnego typu w procesie usuwania barwników kwasowych, reaktywnych i bezpośrednich z roztworów wodnych i ścieków.* Promotor: dr hab. Monika Wawrzkiwicz, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Filip Ciesielczyk, prof. PP (Politechnika Poznańska) i dr hab. Piotr Nowicki, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Ewelinie Polskiej-Adach stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

1 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Lipke. Temat pracy: *Właściwości spektroskopowe i biokatalityczne wybranych porfiryn immobilizowanych w żelach krzemionkowych z dodatkiem surfaktantów.* Promotor: prof. dr hab. Marek Majdan z Katedry Chemii Nieorganicznej. Recenzenci: dr hab. Renata Siedlecka, prof. PWr (Politechnika Wrocławska) i dr hab. Dariusz Wyrzykowski, prof. UG (Uniwersytet Gdański). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Agnieszce Lipke stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

4 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Karoliny Puchalskiej. Temat pracy: *Wykorzystanie procesów mechanochemicznych, hydrotermalnych i mikrofalowych do preparatyki i modyfikacji materiałów kompozytowych oraz wybranych tlenków metali zdolnych do fotokatalitycznej degradacji barwników organicznych.* Promotor: dr hab. Barbara Charmas,

prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Macyk (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), prof. dr hab. inż. Sylwia Mozia (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) i prof. dr hab. inż. Adriana Zaleska-Medynska (Uniwersytet Gdański). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Karolinie Puchalskiej stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

4 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Kacpra Przykazy. Temat pracy: *Charakterystyka fizykochemiczna i ocena biokompatybilności filmów wybranych substancji bioaktywnych osadzonych na powierzchni PEEK lub PEEK/bioszkló*. Promotor: dr hab. Agnieszka Wiącek, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Małgorzata Jurak, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr n. med. i n. o zdr. inż. Marcin Sobczak (Warszawski Uniwersytet Medyczny) i dr hab. Paweł Wydro, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Kacprowi Przykazi stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

5 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Michała Chodkowskiego. Temat pracy: *Otrzymywanie i badanie właściwości fizykochemicznych powłok i powierzchni hydrofobowych oraz funkcjonalnych z uwzględnieniem zastosowania techniki modyfikacji plazmą*. Promotor: dr hab. Konrad Terpiłowski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Piotr Batys (Polska Akademia Nauk), prof. dr hab. inż. Krzysztof Krawczyk (Politechnika Warszawska) i dr hab. inż. Izabela Polowczyk, prof. PWr (Politechnika Wroclawska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Michałowi Chodkowskiemu stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

## Sukcesy

22 listopada w Instytucie Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk podczas 54. Sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN Oddział w Lublinie miało miejsce uroczyste wręcze-

nie nagród dla młodych naukowców za najlepszą pracę naukową opublikowaną w 2022 r. Wyróżnienie w kategorii nauki ścisłe i nauki o Ziemi otrzymały: dr Justyna Bąk z Katedry Chemii Nieorganicznej (tytuł pracy: *Chitosan-Modified Biochars to Advance Research on Heavy Metal Ion Removal: Roles, Mechanism and Perspectives*) i dr Dominika Fila z tej samej Katedry (tytuł pracy: *Applicability of new sustainable and efficient alginate-based composites for critical raw materials recovery: General composites fabrication optimization and adsorption performance evaluation*).

Pięcioro naukowców z Instytutu Nauk Chemicznych zostało wybranych na członków Komitetów Naukowych Polskiej Akademii Nauk w kadencji na lata 2024–2027. Do Komitetu Chemii Analitycznej dołączyli: prof. dr hab. Ryszard Dobrowolski, prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk, dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS. Do Komitetu Chemii dołączył prof. dr hab. Janusz Ryczkowski, zaś do Komitetu Krystalografii – prof. dr hab. Anna Eugenia Koziół.

## Konferencje

W dn. 28–30 listopada prof. dr hab. Patryk Oleszczuk, kierownik Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej, uczestniczył w międzynarodowej konferencji naukowej 6<sup>th</sup> Global Conference: ESG Management & Sustainability, zorganizowanej w Seulu (Korea Południowa) przez Korea University.

W dn. 28 listopada – 1 grudnia naukowcy z Katedry Zjawisk Międzyfazowych: dr hab. Konrad Terpiłowski, prof. UMCS, dr hab. Agnieszka Wiącek, prof. UMCS i dr hab. Małgorzata Jurak, prof. UMCS uczestniczyli w konferencji naukowej 21st Young Researchers' Conference, zorganizowanej w Belgradzie (Serbia).

W dn. 14–17 grudnia prof. dr hab. Mariusz Barczak, prof. UMCS z Katedry Chemii Teoretycznej wziął udział w sympozjum, zorganizowanym przez ibs.GRANADA w Grenadzie (Hiszpania), którego tematyką były zaawansowane terapie i materiały biomedyczne. Professor uczestniczył także w spotkaniach na Uniwersytecie w Grenadzie w ramach międzynarodowej współpracy nad projektem pt. „Hydrożele usieciowane hierarchicznie: projektowanie teoretyczne i doświadczalne dla zastosowań biomedycznych”.



## Wydarzenia

19 grudnia odbyło się spotkanie opłatkowe, w którym uczestniczyli emerytowani pracownicy Wydziału. Zgromadzonych gości powitała dr hab. Beata Podkościelna, prof. UMCS, przewodnicząca Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemicznego – głównego organizatora spotkania. W swoim wystąpieniu nawiązała do roli, jaką PTChem przywiązuje do integracji środowiska chemików, nie zapominając również o tych, którzy zakończyli już swoją aktywność zawodową. Podziękowała wszystkim za przybycie i złożyła świąteczne życzenia. Do życzeń przyłączyły się: prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, dziekan prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska i dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk. Prorektor przekazała emerytowanym pracownikom, profesorom, pracownikom technicznym i administracyjnym życzenia od władz Uniwersytetu i podziękowania za wkład, jaki wnieśli w budowanie obecnej naukowej pozycji Wydziału. Potem przyszedł czas na tradycyjny wigilijny poczęstunek. Opłatkowe spotkania emerytowanych pracowników Wydziału mają już kilkuletnią tradycję. Wszyscy uczestnicy wyrazili nadzieję, że będą kontynuowane.

Jolanta Narkiewicz-Michałek  
Ryszard M. Janiuk



Wydział  
Ekonomiczny

## Doktoraty

16 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Kamila Mazurkiewicza pt. *Nierówność wynagrodzeń w warunkach zróżnicowanego poziomu zaawansowania technologicznego przedsiębiorstw produkcyjnych*. Promotor: dr hab. Elżbieta Bukalska, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Anna Wawryszuk-Misztal. Recenzenci: dr hab. Anna Rogozińska-Pawelczyk, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki) i dr hab. Arkadiusz Świadek, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski). 8 grudnia Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego

doktora mgr. Kamilowi Mazurkiewiczowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

7 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr inż. Katarzyny Budzyńskiej pt. *Potencjał i atrakcyjność inwestycyjna wybranych miast Polski dla sektora zewnętrznej obsługi biznesu*. Promotor: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek. Promotor pomocniczy: dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Cieślak (Uniwersytet Warszawski) i prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie). 15 grudnia Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr inż. Katarzynie Budzyńskiej w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

8 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Tomasza Pasierbowicza pt. *Idea ekonomii współdzielenia na rynku ubezpieczeniowym na przykładzie peer-to-peer insurance*. Promotor: dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Ada Domańska. Recenzenci: dr hab. Robert Kurek (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. dr hab. Jacek Lisowski (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu) i prof. dr hab. Jan Monkiewicz (Politechnika Warszawska). Tego samego dnia Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr. Tomaszowi Pasierbowiczowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

11 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Andrzeja Borowskiego pt. *Kształtowanie satysfakcji i zaangażowania pracowników administracji samorządowej*. Promotor: prof. dr hab. Anna Rakowska. Promotor pomocniczy: dr Agnieszka Piasecka. Recenzenci: prof. dr hab. Dagmara Lewicka (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) i dr hab. Anna Wziętek-Staśko (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie). 21 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr. Andrzejowi Borowskiemu w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

15 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Domaradzkiego pt. *Ekonomiczne*

*uwarunkowania dywersyfikacji działalności poprzez internacjonalizację na przykładzie polskich grup kapitałowych.* Promotor: dr hab. Elżbieta Bukalska, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Anna Wawruszuk-Misztal. Recenzenci: prof. dr hab. Maria Garnarczyk (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) i dr hab. Marta Kluzek, prof. UEP (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu). Tego samego dnia Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr. Pawłowi Domaradzkiemu w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

15 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jacka Jakubczaka pt. *Bariery kulturowe wejścia polskich przedsiębiorstw na rynek Chińskiej Republiki Ludowej.* Promotor: prof. dr hab. Anna Rakowska. Promotor pomocniczy: dr Dorota Chmielewska-Muciek. Recenzenci: dr hab. Katarzyna Gadomska-Lila, prof. US (Uniwersytet Szczeciński) i prof. dr hab. Aldona Glińska-Neweś (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). 21 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr. Jackowi Jakubczakowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

15 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Dariusza Dudka pt. *Uwarunkowania retencji klientów indywidualnych na rynku energii elektrycznej.* Promotor: dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr hab. Ilona Lipowska. Recenzenci: prof. dr hab. Anna Dąbrowska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) i dr hab. Edyta Ropuszyńska-Surma, prof. PWr (Politechnika Wrocławska). 21 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora mgr. Dariuszowi Dudkowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

## Sukcesy

6 grudnia zasłużeni pracownicy Wydziału Ekonomicznego otrzymali medale i odznaczenia państwowe oraz medale Komisji Edukacji Narodowej. Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczona została dr Ilona Skibińska-

-Fabrowska. Medal Srebrny za Długoletnią Służbę otrzymała dr Joanna Szafran. Medal Brązowy otrzymały dr Katarzyna Twarowska-Mól oraz dr Anna Tatarczak, która z rąk wojewody lubelskiego odebrała również Medal Komisji Edukacji Narodowej. Medale KEN otrzymali także: dr Jarosław Banaś, dr Grzegorz Kwiatkowski, dr Agnieszka Nóżka, dr Bożena Oleszko-Kurzyna, dr hab. Katarzyna Wójtowicz, prof. UMCS.

6 grudnia po raz kolejny przyznano wyróżnienia Homo Didacticus. W gronie pracowników reprezentujących Wydział Ekonomiczny znaleźli się: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, dr hab. Tomasz Białowąs, dr inż. Łukasz Kański, dr Monika Jakubiak. W wydarzeniu wzięli również udział dziekan dr hab. Mariusz Kicia.

Zostały powołane nowe członkinie Rady Młodych Naukowców UMCS. Reprezentantką Instytutu Ekonomii i Finansów będzie dr Lyubov Klapkiv, natomiast Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości będą reprezentowały dr Monika Ratajczyk oraz dr Anna Tatarczak.

## Konferencje

W dn. 30 listopada – 1 grudnia na Wydziale odbyła się konferencja „Informatyka w Zarządzaniu”. Jej celem była prezentacja wyników badań nad wykorzystaniem systemów i technologii informacyjnych do wspomaganie zarządzania w organizacjach biznesowych i publicznych oraz transformacji w gospodarce i społeczeństwie. Konferencja stworzyła forum wymiany osiągnięć naukowych oraz podejmowania wspólnych inicjatyw badawczych, a w dzień przed jej rozpoczęciem odbyło się seminarium doktoranckie „Academic writing”, które pozwoliło zgłębić młodym badaczom zasady publikacji artykułów w wysoko punktowanych czasopismach.

## Wydarzenia

19 grudnia odbyło się kolejne otwarte spotkanie Klubu Młodego Księgowego i Finansisty. Uczestnicy wysłuchali wykładu dr Marty Skowrońskiej pt. *Opodatkowanie najmu na cele mieszkaniowe – wybrane zagadnienia.*

14 grudnia odbyło się spotkanie szkoleniowe z prof. dr hab. Ewą Lechman z Politechniki Gdańskiej dla pracowników badawczo-dydaktycznych obu instytutów oraz doktorantów pn. „Nie taka trudna sztuka dobrego publikowania”.

Szkolenie zostało podzielone na dwie części. Pierwsza koncentrowała się na kwestiach dotyczących publikacji artykułu w prestiżowym czasopiśmie naukowym. Poruszone zostały także zagadnienia związane z właściwym przygotowaniem zarówno odpowiedzi na recenzje, jak i *cover letter*. Druga część szkolenia dotyczyła publikowania monografii w międzynarodowym wydawnictwie oraz strategii publikacyjnej w kontekście postępowań awansowych, grantów i stypendiów.

### Współpraca

Wydział Ekonomiczny podpisał umowę o współpracy z Georgian Technical University w Gruzji. W ramach kooperacji planowane są wymiany studenckie oraz kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej.



## Wydział Filologiczny

### Doktoraty

22 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Kamili Kwiatkowskiej pt. *Językowe i pragmatyczne kompetencje młodzieży polskiej ze Wschodu (na podstawie badań przeprowadzonych wśród studentów)* napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Mazura. Recenzenci: dr hab. Aleksandra Achtelik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski) i dr hab. Beata Grochala-Woźniak, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki). Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa 13 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Kamili Kwiatkowskiej stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

6 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Adrianny Urban-Rafałek pt. *Zachowania językowe a percepcja słuchowa osób z autyzmem* napisanej pod kierunkiem dr. hab. Marka Kurkowskiego, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Stanisław Milewski, prof. UG (Uniwersytet Gdański) i dr hab. Zdzisława Orłowska-Popek, prof. UKEN (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa 13 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Adriannie Urban-Rafałek

stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

### Sukcesy

Prof. dr hab. Roman Lewicki oraz dr hab. Petar Sotirov, prof. UMCS weszli w skład Komitetu Słowianoznawstwa Polskiej Akademii nauk (kadencja od 2024 r.). Prof. R. Lewicki (profesor emerytowany UMCS) prowadzi badania z zakresu lingwistyki przekładu, leksykografii przekładowej oraz językoznawstwa ogólnego. Jest to już jego trzecia kadencja w PAN. Natomiast prof. Petar Sotirov specjalizuje się w problematyce etnolingwistycznej i socjolingwistycznej oraz leksykografii dwujęzycznej.

W konkursie Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie na najlepszą pracę naukową opublikowaną w 2022 r. w kategorii nauki humanistyczne i społeczne wyróżnienie otrzymała dr Karolina Miłosz z Katedry Germanistyki. Nagrodzona praca to dysertacja pt. *Interlinguale Lakunen in Diskursen. Eine empirische Studie anhand von ausgewählten deutschen und polnischen Textbeispielen*, wydana w Peter Lang Verlag.

Dr hab. Piotr Krzyżanowski, prof. UMCS z Katedry Semantyki, Pragmatyki i Teorii Języka został powołany do pełnienia funkcji pełnomocnika rektora ds. prostego języka.

6 grudnia odbyła się uroczystość wręczenia pracownikom UMCS odznaczeń państwowych i resortowych. W gronie odznaczonych znaleźli się także sławiści z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego. Dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS została wyróżniona Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej. Natomiast dr hab. Marcin Kojder został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

### Konferencje

W dn. 7–8 grudnia odbyło się międzynarodowe sympozjum literaturoznawcze pt. „Poéticas de la literatura en España e Hispanoamérica en el siglo XXI”, zorganizowane przez Katedrę Hispanistyki. Wzięli w nim udział



m.in. badacze z uniwersytetów w Sewilli, Salamance, Granadzie, Nawarze, Lyonie, Krakowie i z Instytutu Cervantesa w Warszawie. Z referatami wystąpili: organizatorka konferencji dr hab. Mariola Pietrak, prof. UMCS, dr Anna Werman oraz studenci hispanistyki: Bartłomiej Capała i Ernest Gumiela.

## Wydarzenia

12 grudnia ruszyła II odsłona festiwalu „Bliski Wschód”. Odbyło się wówczas spotkanie z młodym pokoleniem dramatopisarek i dramatopisarzy białoruskich pn. „Dramat bez teatru”, które zorganizował oraz moderował prof. dr hab. Siergiej Kowalow, kierownik Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego. Słowo wstępne wygłosiła oraz później podsumowała spotkanie dr hab. Irina Lappo (Katedra Współczesnej Literatury i Kultury Polskiej). Dodatkowo w Centrum Kultury w Lublinie można było obejrzeć spektakl pt. *Komedia Judyty* autorstwa S. Kowalowa w reżyserii Pawła Passiniego. To wspólny projekt polskiego teatru neTTtheatre – Teatr w Sieci Powiązań oraz białoruskiej niezależnej grupy teatralnej Kupałowcy. Spektakl przedstawiono w języku białoruskim z polskimi napisami.

12 grudnia w Centrum Kultury w Lublinie odbyło się spotkanie autorskie z dramatopisarzem białoruskim i zarazem wykładowcą akademickim UMCS prof. dr hab. Siergiejem Kowalowem. Podczas wydarzenia S. Kowalow opowiedział o książce w języku białoruskim pt. *Łza Osłka (Сляза Балама)*. W publikacji znalazły się młodzińcze wiersze autora oraz dramat, który został ukończony tuż przed pandemią.



## Wydział Historii i Archeologii

### Wydarzenia

28 listopada wykład gościnny pt. *From saints and scholars to Christian barbarians: an exploration of changing perceptions towards the medieval Irish* poprowadził dr Daryl Hendley Rooney. Uroczysty wstęp do wykładu wygłosił natomiast prof. dr hab. Andrzej Pleszczyński z Instytutu Historii. Dr Rooney jest historykiem,

mediewistą, specjalistą w zakresie dzieł Geralda z Wali. Pracuje w wielokrotnie nagradzonym Little Museum of Dublin, gdzie pełni funkcję kuratora i archiwisty. Jest także adiunktem w Trinity College Dublin's ADAPT. Zainteresowani mogli wysłuchać ciekawych opowieści na temat świętych i uczonych chrześcijańskich barbarzyńców. Organizatorem wydarzenia była Katedra Historii Starożytnej i Średniowiecznej.

15 grudnia odbyło się spotkanie świąteczne, zorganizowane przez członków Rady Wydziałowej Samorządu Studentów. Podczas spotkania losowano niespodzianki od świętego mikołaja oraz przeprowadzono konkurs dla uczestników i zbiórkę dla Stowarzyszenia „Psy z Bronic szukają domów”. W wydarzeniu wzięli udział m.in. studenci, członkowie kół naukowych, dziekan dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS, prodziekan prof. dr hab. Anna Zakościelna oraz pracownicy naukowcy: dr Marcin Szeliga z Instytutu Archeologii, dr Anna Miączewska i dr hab. Tomisław Giergiel z Instytutu Historii.

13 grudnia odbył się wykład dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie, który wygłosił dr hab. Ireneusz Łuć, prof. UMCS z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej. Prelegent poruszył wiele wątków związanych z tematyką wojskowości. Wykład był połączony z prezentacją obrazującą m.in. uposażenie legionisty rzymskiego.

### Publikacje

Nakładem Wydawnictwa Sejmowego ukazała się książka pt. *Wspaniała reforma. 250-lecie Komisji Edukacji Narodowej* dr. hab. Mariusza Ausza, prof. UMCS z Katedry Historii Społecznej i Edukacji. Publikacja wpisuje się w obchody rocznicy powstania KEN.

Ukazała się nowa książka prof. dr. hab. Jana Pomorskiego pt. *Wobec Rosji i wojny na Ukrainie. Badanie opinii publicznej w 12 państwach Trójmorza (wyniki zbiorcze dla poszczególnych krajów)*. Publikacja otwiera serię „Raporty Instytutu Europy Środkowej”. Z informacji redakcji: „Oddajemy do rąk Czytelników pierwszy raport z wyników przeprowadzonych w 2023 r. w Instytucie Europy Środkowej w Lublinie (we współpracy

z firmą badawczą NEUROHM) nad stosunkiem opinii publicznej państw Trójmorza do Rosji i wojny na Ukrainie. Badanie prowadzone było metodą CAWI w dn. 1–13 lipca 2023 r. z uwzględnieniem pomiaru czasu reakcji respondentów (...), co pozwala uzyskać pogłębione dane co do rzeczywistych, a nie tylko deklarowanych postaw”.

### Naukowcy w mediach

27 listopada na antenie TVP Historia miała miejsce premiera filmu *Tam gdzie owce moje, tam i pasterz* w reżyserii Tadeusza Doroszuka. To fabularyzowany dokument opowiadający o pacyfikacji we wsi Rudno, przeprowadzonej 30 maja 1940 r. w odwecie za śmierć w niewyjaśnionych okolicznościach folksdojczy z pobliskiej miejscowości. Niemcy rozstrzelali wówczas 51 Polaków, w tym ks. Romana Ryczkowskiego, który próbował wstawić się za mieszkańcami. W przeprowadzeniu pacyfikacji brały udział oddziały Selbstschutzu. W filmie w charakterze eksperta wystąpiła dr Renata Lesiakowska.

### In memoriam

26 listopada zmarł prof. dr hab. Mykoła Grygorowicz Krykun, wybitny historyk i humanista, badacz dziejów Ukrainy i dawnej Rzeczypospolitej, emerytowany profesor Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki. Przez wiele lat współpracował z historykami z UMCS, a jego zasługi w tym względzie skłoniły Senat naszej Uczelni do nadania mu tytułu doktora *honoris causa*. Promotorem honorowego doktoratu był prof. dr hab. Henryk Gmiterek. Uroczystość odbyła się 24 października 2012 r. w auli dawnego Wydziału Humanistycznego UMCS.



## Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

### Doktoraty

8 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Luizy Pańczyk pt. *Wybór optymalnych L-statystyk w estymacji kwantyli*. Promotor: dr hab. Mariusz Bieniek, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Woj-

ciech Niemirowicz (Uniwersytet Warszawski), dr hab. inż. Andrzej Okolewski, prof. PŁ (Politechnika Łódzka) i dr hab. Agnieszka Goroncy, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Rada Naukowa Instytutu Matematyki na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Luizie Pańczyk stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka.

13 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr inż. Lucyny Żurawek-Wyczęsany pt. *Struktura krystalograficzna i elektronowa antymonenu na powierzchni W(110)*. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Zdyb. Recenzenci: prof. dr hab. Marek Nowicki (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Nika Spiridis (Państwowa Akademia Nauk w Krakowie) i dr hab. inż. Barbara Kościelska, prof. PG (Politechnika Gdańska). Rada Naukowa Instytutu Fizyki na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr inż. Lucynie Żurawek-Wyczęsany stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne.

### Wydarzenia

28 listopada Wydział odwiedzili uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie. W ramach wizyty mgr Marek Wiśniewski przeprowadził zajęcia „Technologie sieciowe – warsztaty. Budowa i konfiguracja sieci komputerowej w symulatorze”. Goście zwiedzili także Muzeum Fizyki UMCS.

29 listopada odbyły się zajęcia dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Broniewskiego w Świdniku. Dr Piotr Kowalski wygłosił wykłady: *Czy statystykom można wierzyć?* oraz *Co matematyka ma wspólnego ze sztuczną inteligencją?*

30 listopada odbył się wykład pt. *Szepty Wszechświata*. Wykład w ramach cyklu „Wszechświat znany i nieznan” wygłosił prof. dr hab. Marek Rogatko. Omówił fale grawitacyjne, pierwsze detekcje oraz to, kiedy powstają. Prof. Rogatko opowiedział także o zderzeniach i zlewaniu się czarnych dziur, gwiazd neutronowych i zjawisku kilonowej produkcji pierwiastków ciężkich.

5 i 7 grudnia uczniowie Zespołu Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki w Lubartowie oraz Mię-

dzynarodowego Liceum Ogólnokształcącego Paderewski w Lublinie wzięli udział w zajęciach i wykładach, które poprowadził dr Jerzy Mycka.

14 grudnia uczniowie klasy o profilu inżynierskim Liceum im. Jana III Sobieskiego w Lublinie wzięli udział w wykładzie oraz laboratorium „Świat nanotechnologii”. Zajęcia poprowadził prof. dr hab. Mariusz Krawiec.

14 grudnia wykład pt. *O kwantach światła i elektronach – zjawisko fotoelektryczne z cyklu „Eksperyment na Nobla”* wygłosił dr hab. Tomasz Kwapiński, prof. UMCS. Omówił i zilustrował eksperymentami zjawisko fotoelektryczne zewnętrzne. Wykonał także przełomowe doświadczenie Millikana potwierdzające słuszność teorii Einsteina.

20 grudnia na Wydziale odbyło się spotkanie dla entuzjastów programowania w języku Java oraz technologiach pokrewnych, zorganizowane przez organizację non-profit Lublin Java User Group (LJUG).



## Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

### Habilitacje

24 listopada Rada Naukowa Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej po zapoznaniu się z pełną dokumentacją, w tym z recenzjami oraz uchwałą Komisji Habilitacyjnej, której przewodził prof. dr hab. Paweł Swianiewicz (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu), nadała dr. Mirosławowi Krukowskiemu stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Osiągnięcie naukowe: monografia pt. *Nieostrość w modelowaniu kartograficznym*. Recenzenci osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego: prof. dr hab. Elżbieta Bielecka (Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie), dr hab. Dariusz Gotlib (Politechnika Warszawska), dr hab. Jan Kazak (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) i dr hab. Zenon Kozieł (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

### Doktoraty

4 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr inż. Doroty Ilony Dymek. Temat pracy: *Włączenie świadczeń ekosystemowych do programowania zrównoważonego rozwoju*. Promotor: dr hab. Bogusława Baran-Zgłobicka, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Sylwia Kulczyk, prof. UW (Uniwersytet Warszawski) i dr hab. Mariusz Kistowski, prof. UG (Uniwersytet Gdański). Rada Naukowa Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na posiedzeniu 4 grudnia nadała mgr inż. Dorocie Ilonie Dymek stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

6 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr inż. Jolanty Józwik. Temat pracy: *Przesłanki miejskości i rola nadawania statusu miasta w rozwoju jednostek osadniczych we współczesnej Polsce*. Promotor: dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Barbara Konecka-Szydłowska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i dr hab. Robert Szmytkie, prof. UW (Uniwersytet Wrocławski). Rada Naukowa Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na posiedzeniu 6 grudnia nadała mgr inż. Jolancie Józwik stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

### Sukcesy

Pracownicy Wydziału zostali wybrani na członków dwóch komitetów naukowych PAN na kadencję 2024–2027. W Komitecie Badań Czwartorzędu zasiadają: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Maria Łanczont, prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek, dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. UMCS, dr hab. Paweł Zieliński, prof. UMCS, a w Komitecie Nauk Geograficznych: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Maria Łanczont, prof. dr hab. Tomasz Komornicki, prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki.

Prof. dr hab. Maria Łanczont (Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku) 15 grudnia otrzymała dyplom Honorowego Członka Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu.

6 grudnia odbył się IV Dzień Jakości Kształcenia. W czasie wydarzenia zostały wręczone dyplomy Homo Didacticus.



Wśród wyróżnionych znaleźli się: dr Małgorzata Telecka, dr Piotr Bartmiński i dr Krzysztof Bartoszek.

## Wydarzenia

W ostatnim czasie odbyły się kolejne odczyty Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 30 listopada mgr Stanisław Kusiak wygłosił prelekcję pt. *Szwejkowanie po Podkarpaciu*, a 14 grudnia odbył się odczyt pt. *Slow life według Muminków, czyli 40 dni fińskiego szczęścia*, który wygłosili dr hab. Paweł Zieliński, prof. UMCS i Monika Zielińska. Ostatni w 2023 r. odczyt miał miejsce 21 grudnia i nosił tytuł *Realizacja monitoringu kriosfery w ramach programów CRIOS i SPILOD podczas XXXI Wyprawy Polarnej UMCS*. Wygłosili go: dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS, dr Sara Lehman-Konera oraz studenci geoinformatyki: inż. Maja Potęga, inż. Michał Jarocki, inż. Adrian Szałkowski. Było to wspólne posiedzenie OL PTG oraz Klubu Polarnego PTG i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

## Naukowcy w mediach

W mediach pojawiło się dużo relacji z dwóch wydarzeń zorganizowanych na Wydziale: 1500. Odczytu Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a także wystawy zdjęć dr. hab. Piotra Zagórskiego, prof. UMCS pt. „Barwy Arktyki – Spitsbergen”. Linki do tych informacji można znaleźć na stronie Wydziału w zakładce „Promocja”.



Wydział Pedagogiki  
i Psychologii

## Doktoraty

13 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Kopacz-Fus. Tytuł pracy: *Zachowania zdrowotne a dyspozycje podmiotowe studentów lubelskich uczelni wyższych*. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko. Promotor pomocniczy: dr Urszula Olejnik. Recenzenci: dr hab. Elżbieta Rutkowska, prof. AB (Akademia Bialska) i dr hab. Jarosław Bąbka, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski). Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwa-

łę o nadaniu mgr Annie Kopacz-Fus stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

27 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Rusinkiewicz. Tytuł pracy: *Autopercepcja kompetencji osobistych i profesjonalnych nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych do pracy z młodzieżą*. Promotor: dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Wojciech Czerski. Recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Szempruch (Uniwersytet Rzeszowski) i dr hab. Joanna Łukasik, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 18 grudnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Joannie Rusinkiewicz stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

## Sukcesy

13 grudnia w Iwano-Frankowsku odbyła się uroczystość wręczenia dyplomu Proffesor Honoris Causa Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka prof. dr hab. Mariji Czepil z Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki. Profesor od lat promuje współpracę między UMCS a uczelniami z Ukrainy. Dzięki jej zaangażowaniu wielu naszych pracowników odbywało staże w ośrodkach ukraińskich, a także powstało wiele wspólnych publikacji naukowych i dydaktycznych obejmujących swoją problematyką: przygotowanie zawodowe młodych dorosłych, współczesne teorie wychowania, aksjologiczne aspekty wychowania, działalność wychowawczą nauczycieli, wychowanie dzieci i młodzieży w polskiej i ukraińskiej myśli pedagogicznej.



Wydział Politologii  
i Dziennikarstwa

## Sukcesy

Jakub Zgłobicki, student I roku bezpieczeństwa narodowego, zajął III miejsce w finale VI Międzynarodowej Olimpiady Geopolitycznej, która została zorganizowa-

na 1 grudnia przez Polskie Towarzystwo Geopolityczne na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Otrzymał również Złotą Odznakę za Zasługi dla Geopolityki Polskiej.

Dr Andrzej Demczuk i dr Julita Rybczyńska z Katedry Międzynarodowych Stosunków Politycznych zdobyli dofinansowanie w wysokości 16 230 zł brutto w ramach III edycji konkursu Prezydenta Miasta Lublin na wsparcie rozwoju i umiędzynarodowienia lubelskiego ośrodka akademickiego pn. „Visiting Professors in Lublin”. Zwycięski projekt otrzyma środki finansowe na organizację wizyty prof. Marka J. Rozella, dziekana prestiżowej amerykańskiej uczelni Schar School of Policy and Government (George Mason University), specjalizującej się w studiach nad bezpieczeństwem, której kadre akademicką stanowią m.in. byli dyrektorzy CIA i FBI. Projekt będzie realizowany przez Instytut Stosunków Międzynarodowych UMCS i Amerykańskie Centrum Edukacji i Biznesu American Corner UMCS.

### Konferencje

Dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS z Katedry Komunikacji Medialnej wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Contatti artistici polacco-italiani 1944–1980” („Polsko-włoskie kontakty artystyczne 1944–1980”). 28 listopada na Uniwersytecie La Sapienza w Rzymie wygłosiła referat pt. *‘Ascolto i silenzi della terra...’ Il motivo dello sterminio nelle opere di Walter Lazzaro (1914–1989)*. Przewodniczyła również części obrad poświęconej współczesnemu teatrowi. Tegoroczna konferencja koncentrowała się na badaniu polsko-włoskich relacji artystycznych po II wojnie światowej.

W dn. 30 listopada – 1 grudnia prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko, kierownik Katedry Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych uczestniczyła w IV międzynarodowej konferencji naukowej z politologii religii, zorganizowanej przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W tegorocznej odsłonie konferencji pt. „Nowy, jeszcze lepszy świat... Nadzieja wiary a nadzieja polityki” zaprezentowała referat pt. *Zjawisko migracji w ujęciu papieża Benedykta XVI i Franciszka*, w którym zawarła część wyników badań uzyskanych w ramach realizacji grantu Akademii Brytyjskiej „When States Fail: Forced Displacement,

Religious Diplomacy and Human Security in the Eastern Orthodox World”, kierowanego przez prof. Luciana Leusteanu z Aston University.

Dr hab. Małgorzata Podolak, prof. UMCS i dr Marta Michalczuk-Wlizio z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka uczestniczyły w II Seminarium Gebethnerowskim pt. „Wybory – Konstytucja – Rząd”, które odbyło się 4 grudnia na Uniwersytecie Warszawskim.

7 grudnia w murach Wydziału odbyła się konferencja naukowa pt. „Czy granice są chwilowym odbiciem siły państwa? Problem terytorium i granicy państwa we współczesnej myśli politycznej”. Motywem przewodnim wydarzenia był szeroko rozumiany problem terytorium i granicy w myśli politycznej polskiej i światowej, w wymiarze instytucjonalnym, ale też społecznym i ekonomicznym. Wygłoszono 28 referatów. Głównym organizatorem konferencji była Katedra Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego.

15 grudnia w formule zdalnej odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Popkultura poza kontekstem 4.0”, zorganizowana przez Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni” i WPiD. Oficjalnego powitania uczestników dokonały: przewodnicząca Koła lic. Jagienka Chyż, opiekun Koła dr Justyna Maguś oraz prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS. W wydarzeniu wzięło udział ponad 50 uczestników z 19 ośrodków akademickich w Polsce. Podczas konferencji wygłoszono łącznie 44 wystąpienia w ramach 11 paneli tematycznych. Organizowane cyklicznie wydarzenie stanowi wyjątkową okazję do analizy zjawisk zachodzących w obrębie szeroko pojętej popkultury, uwzględniając wnioski płynące z badań oferowanych przez różne dyscypliny naukowe.

### Wydarzenia

5 grudnia w Bibliotece Narodowej w Warszawie odbyła się promocja reprintu teki redakcyjnej „Zeszytów Historycznych” nr 3 z 1963 r., który ukazał się nakładem Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS oraz Instytutu Literackiego w Paryżu. Spotkanie z autorami wprowadzenia do reprintu, prof. Sławomirem M. Nowinowskim i prof. Rafałem Stobieckim, poprowadziła prof. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu

Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Rozmowa dotyczyła m.in. początków pisma, a także jego rozwoju z uwzględnieniem krajobrazu periodyków historycznych na emigracji. W spotkaniu udział wzięli także reprezentanci Pracowni: dr Ewelina Górka, dr Justyna Mağuś oraz red. Andrzej Peciak.

7 grudnia odbył się pierwszy w bieżącym roku akademickim webinar w ramach nowej edycji cyklu „Horyzonty Edukacji Medialnej Informatycznej i Cyfrowej”, organizowanego przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej. Gościem hybrydowego spotkania był dr Przemysław Krysiński z Instytutu Badań Informacji i Komunikacji UMK, który wygłosił wykład pt. *Smart city jako przestrzeń dzielenia się wiedzą i informacją*. Podczas wykładu prelegent zaprezentował ewolucję i wzrost roli bibliotek w inteligentnym mieście.

19 grudnia odbyło się spotkanie filmowo-dyskusyjne pt. „Avengers a doktryny polityczne”, które poprowadził dziekan dr hab. Wojciech Ziętaara, prof. UMCS. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Koło Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych.

### Publikacje

W najnowszym numerze czasopisma „Przegląd Sejmowy”, nr 5(178)/2023 (200 punktów według wykazu czasopism MEiN), ukazał się artykuł naukowy pt. *Nowelizacja Kodeksu wyborczego w styczniu 2023 r. Przyczynek do dyskusji o frekwencji wyborczej w Polsce* autorstwa prof. dr hab. Marzeny Cichosz (Uniwersytet Wrocławski) oraz dr Marty Michalczuk-Wlizło i dr hab. Małgorzaty Podolak, prof. UMCS z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka. Celem artykułu jest analiza przyjętych rozwiązań w kontekście dotychczasowej praktyki politycznej i decyzji wyborców osadzona w nurcie badań instytucjonalno-funkcjonalnych.

W czasopiśmie „Kultura Współczesna. Teorie. Interpretacje. Praktyka”, nr 2(122)/2023 (70 punktów według wykazu czasopism MEiN), ukazał się artykuł dr Agnieszki Ziętek z Katedry Administracji Publicznej pt. *Mieszkańcy i lokalni aktywiści jako eksperci. Wstępna charakterystyka zjawiska*. Przeprowadzone w artykule analizy koncentrują się na zjawisku eksperckości na poziomie lokalnym, przede wszystkim w odniesie-

niu do mieszkańców oraz osób zaangażowanych w lokalne procesy decyzyjne.



Wydział Prawa  
i Administracji

### Doktoraty

6 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jarosława Kowalskiego. Temat pracy: *Ewolucja mechanizmu kontrolnego w porządku Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Analiza teoretycznoprawna*. Promotor: dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Sebastian Sykuna, prof. UG (Uniwersytet Gdański), dr hab. Sławomir Tkacz, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski) i dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW (Uniwersytet Warszawski). Na posiedzeniu 13 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Jarosławowi Kowalskiemu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

11 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Macieja Błotnickiego. Temat pracy: *Prawno-karna ochrona pieniędzy, papierów wartościowych i innych środków płatniczych na gruncie art. 310 k.k.* Promotor: prof. dr hab. Marek Kulik. Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Sakowicz (Uniwersytet w Białymstoku) i dr hab. Tomasz Oczkowski, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Na posiedzeniu 13 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Maciejowi Błotnickiemu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

### Sukcesy

6 grudnia podczas IV Dnia Jakości Kształcenia prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska wręczyła wyróżnienia Homo Didacticus dla nauczycieli akademickich najlepiej ocenionych przez studentów w semestrze letnim 2022/2023. W spotkaniu uczestniczyła także dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Wyróżnieni zostali następujący pracownicy Wydziału: dr hab. Sławomir Patyra,



prof. UMCS (Katedra Prawa Konstytucyjnego), dr Dorota Lebowa (Katedra Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji), dr Olimpia Marcewicz-Kochnio (Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego), dr Hubert Mielnik (Katedra Historii Państwa i Prawa), dr Krzysztof Wala (Katedra Prawa Karnego i Kryminologii) oraz mgr Wojciech Szczotka (Katedra Prawa Cywilnego), który został wyróżniony już po raz trzeci.

13 grudnia dr Tomasz Drab z Katedry Prawa Unii Europejskiej za pracę doktorską pt. *Niebezpieczeństwo wprowadzenia w błąd jako przesłanka naruszenia unijnego znaku towarowego* otrzymał wyróżnienie Ministra Edukacji i Nauki w XXI edycji konkursu zorganizowanego przez Urząd Patentowy RP na najlepszą pracę naukową na temat własności intelektualnej.

15 grudnia odbyła się uroczysta gala finałowa X edycji Ogólnopolskiego Konkursu z Publicznego Prawa Gospodarczego „Szafirowe Paragrafy”, zorganizowanego przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin oraz Kancelarię Prawną Filipek & Kamiński Sp.k. Przewodniczącym jury był prof. dr hab. Marian Zdyb, a członkami: dr hab. Agnieszka Żywicka, prof. UJK, dr Grzegorz Lubeńczuk, dr Agnieszka Wołoszyn-Cichočka, dr Eliza Komierzyńska-Orlińska i dr Hanna Spasowska-Czarny. Jury po naradzie i uwzględnieniu szczegółowych ocen w pięciu kategoriach (merytoryczność, ogólne wrażenie, logika wyводу, umiejętność argumentacji, kreatywność prezentacji) ustaliło następującą kolejność laureatów: I miejsce – Patryk Bytnar, II miejsce – Kinga Ciesielska, III miejsce – Maciej Cieśliński (wszyscy są studentami UMCS). Laureatom przyznano nagrody w postaci płatnych praktyk w Kancelarii Prawnej Filipek & Kamiński Sp.k., a także nagrody książkowe.

## Konferencje

4 grudnia w formule online odbyło się XV Lubelskie Seminarium Karnistyczne pt. „Groźba w prawie karnym”, zorganizowane przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii. Otwarcia Seminarium i przywitania jego uczestników dokonała dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Referaty wygłosili m.in.:

dr Anna Fermus-Bobowiec i dr Mariola Szewczak-Daniel – *Groźba bezprawna w ustawodawstwie obowiązującym na ziemiach polskich do 1918 roku*; dr Marta Mozgawa-Saj – *Ujęcie przestępstwa groźby karalnej w polskich kodeksach karnych (1932, 1969 i 1997 r.) i ich projektach*; dr hab. Katarzyna Nazar, prof. UMCS – *Analiza ustawowych znamion przestępstwa groźby karalnej*; dr Piotr Poniatowski i dr Krzysztof Wala – *Groźba karalna – problematyka zbiegu przepisów*; dr Patrycja Kozłowska-Kalisz – *Zagadnienia wymiaru kary i innych środków wobec sprawców groźby karalnej*; mgr Maciej Błotnicki i mgr Patrycja Palichleb – *Tryb ścigania przestępstwa groźby karalnej*; prof. dr hab. Marek Mozgawa – *Definicja groźby bezprawnej (art. 115 § 12 k.k.) – wybrane zagadnienia*; prof. dr hab. Marek Kulik – *Odpowiedzialność za groźbę karalną w wybranych państwach europejskich*; dr hab. Aneta Michalska-Warias, prof. UMCS – *Odpowiedzialność karna za groźbę bezprawną w prawie angielskim i amerykańskim*; prof. dr hab. Magdalena Budyn-Kulik – *Groźba w ujęciu psychologicznym*; dr Agnieszka Szczekala – *Groźba w prawie cywilnym*.

15 grudnia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Prawo konfliktów zbrojnych w ujęciu historycznym i współczesnym”, zorganizowana przez Sekcję Prawa Publicznego Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS. Celem Konferencji było przedstawienie prawa konfliktów zbrojnych obejmującego prawa przeciwwojenne, wojenne i humanitarne. Wprowadzenie do tematyki konferencji wygłosiła dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Konferencja odbyła się w trybie hybrydowym.

## Wydarzenia

7 grudnia Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS zorganizowało wyjście do Archiwum Państwowego w Lublinie. W programie było zwiedzanie i lekcje specjalistyczne. Wydarzenie to było okazją do poznania dziejów stanowienia i stosowania prawa, historii wymiaru sprawiedliwości i Lublina.

18 grudnia odbyły się warsztaty z prawa rzymskiego – prawa spadkowego, zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Rzymskiego UMCS. Warsztaty prowadził dr Bartosz Zalewski z Katedry Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Rzymskiego.

# Powstanie i dzieje Chóru Akademickiego UMCS

Do tej pory przyjmowało się, że Chór Akademicki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej powstał w 1949 r. Kwerenda pozwoliła jednak ustalić, że istniał on (lub pewne jego załączki) już dużo wcześniej, ponieważ najwcześniejsza wzmianka o jego działalności, na jaką natrafiłem, pochodzi z kwietnia 1945 r. Mowa tu o ogłoszeniu ówczesnego rektora UMCS prof. Henryka Raabego, który wzywał wszystkich członków Chóru na obowiązkową próbę z okazji akademii 3 maja<sup>1</sup>. O istnieniu Chóru Akademickiego UMCS przed 1949 r. świadczą również inne dokumenty z lat 1946–1948<sup>2</sup>. Niewątpliwie był to zatem pierwszy zespół reprezentacyjny Uczelni.

Został założony z inicjatywy prof. Adama Wyleżyńskiego, byłego rektora Konserwatorium Wileńskiego, oraz grupy studentów. Pierwszym dyrygentem był Jerzy Daszkiewicz, a prezesem Władysław Kozina. Próby początkowo odbywały się na Wydziale Farmaceutycznym. Niestety już w pierwszych latach funkcjonowania Chórowi groziło widmo likwidacji. Tak wynika z pisma rektora UMCS prof. Henryka Raabego, skierowanego do Ministerstwa Oświaty, w którym zwracał się z prośbą o zwiększenie kwot pieniędzy przekazywanych Uczelni, co pozwoliłoby na opłacenie gaży prof. A. Wyleżyńskiego ze środków budżetowych, a nie jak dotychczas

– z kwot ryczałtowych na podstawie otrzymanych kredytów na wydatki osobowe. Rektor podkreślił, że Chór stanowi „poważny i niemal jedyny dotąd ośrodek życia artystycznego młodzieży akademickiej”<sup>3</sup>. Resort szkolnictwa przeznaczył stosowne fundusze, co pozwoliło na dalsze funkcjonowanie Chóru.

Na podstawie zachowanej dokumentacji można wnioskować, że początkowo tworzyła go niewielka grupa osób. Prorektor prof. Józef Parnas zwracał uwagę, że na zakładaną liczbę 80 chórzystów zgłosiło się jedynie 6 (stan na 17 listopada 1949 r.). Pewnym punktem odniesienia dla władz Uczelni były dość dobrze zorganizowane chóry Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Studium Przygotowawczego (liczący około 60 osób). Prof. J. Parnas kilkakrotnie kierował komunikaty do młodzieży akademickiej oraz pracowników o zaangażowanie się w działalność Chóru Akademickiego, szczególnie do osób, które miały już tego rodzaju doświadczenie oraz posiadały umiejętności wokalne<sup>4</sup>.

Rekrutacja postępowała dość sprawnie, ponieważ już miesiąc później prof. Maria Turnau-Morawska (pełniąca funkcję kuratora Chóru) informowała, że liczebność zespołu wzrosła do ponad 60 osób. Grupę tę stanowili przede wszystkim studenci Wydziału Farmaceutycznego UMCS oraz Akademii Lekarskiej. Chór był więc wspólny dla obu lubelskich uczelni (stąd być może

<sup>1</sup> Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), *Sekretariat*, sygn. S 501, Ogłoszenie rektora UMCS prof. H. Raabego z IV 1945 r. o obowiązkowej próbie Chóru Akademickiego.

<sup>2</sup> Mam tutaj na myśli przede wszystkim m.in. pismo rektora UMCS prof. H. Raabego z 17 II 1948 r., w którym pada stwierdzenie, że chór istnieje od półtora roku. Są też rachunki i zestawienia rachunkowe Chóru Akademickiego UMCS z 3 XII 1946 r. i 10 XII 1947 r.; AUMCS, *Akademickie Centrum Kultury*, sygn. 22.

<sup>3</sup> Ibidem, Pismo rektora UMCS prof. Henryka Raabego do Ministerstwa Oświaty z 17 II 1948 r.

<sup>4</sup> Ibidem, Pismo prorektora prof. Józefa Parnasa do różnych organizacji studenckich z 17 XI 1949 r.



Zbiórów Muzeum UMCS

### ↑ Chór UMCS w latach 50.

w obiegu funkcjonowały też inne jego nazwy, tj. Akademicki Chór Mieszany UMCS lub Chór Akademicki UMCS i Akademii Lekarskiej w Lublinie). Dodatkową motywacją do wstąpienia w szeregi Chóru stanowił fakt, że sprawy związane z życiem studenckim i osobistym gorliwych jego członków miały być załatwiane „w pierwszej kolejności”<sup>5</sup>.

W połowie stycznia 1950 r. w Chórze śpiewało już 81 osób. Najwięcej chórzystów studiowało na Wydziałach: Lekarskim (29) i Farmaceutycznym (20). Mniej natomiast było studentów z Wydziałów: Przyrodniczego (13), Prawnego (8), Weterynaryjnego (6) i Rolnego (4). Ponadto w zespole występował tylko jeden pracownik administracyjny Uczelni. Sporym problemem dla J. Dauszkiewicza oraz jego podopiecznych było nieregularne uczestnictwo członków Chóru w próbach, które odbywały się dwa razy w tygodniu. Chór Akademicki UMCS opanował w tym czasie kilka utworów, które stanowiły jego początkowy repertuar. Były to: *Międzynarodówka*, *Pieśń Studentów*, *Pieśń Młodzieżowa* oraz dwie piosenki o charakterze ludowym<sup>6</sup>. We wczesnym okresie funkcjonowania występował jedynie na uczelnianych uroczystościach takich jak: Dzień Kobiet, aka-

demia pierwszomajowa, inauguracja roku akademickiego czy uroczystość nadania tytułów doktorów *honoris causa* państwu Joliot-Curie<sup>7</sup>.

Powstanie w 1950 r. Akademii Medycznej z Wydziałów Farmaceutycznego i Lekarskiego UMCS spowodowało, że Chór nadal pozostawał wspólny dla obu uczelni. Nie trwało to jednak długo, ponieważ już rok później zarówno Akademia Medyczna, jak i UMCS dysponowały własnymi reprezentacyjnymi zespołami muzycznymi. Kolejne lata sprawiły, że Chór Akademicki UMCS zaczął występować nie tylko na terenie Lubelszczyzny (m.in. koncerty w Lublinie, w zakładach fabrycznych i PGR), ale również w całym kraju. W 1951 r. Chór zajął pierwsze miejsce w eliminacjach lokalnych do zawodów ogólnopolskich. Pierwszy poważny laur został zdobyty podczas Festiwalu Zespołów Studenckich w Krakowie, gdzie zajął trzecie miejsce, zdobył nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego, a także dostąpił zaszczytu zaprezentowania się krakowskiej publiczności podczas uroczystego koncertu dla laureatów konkursu na Wawelu<sup>8</sup>.

Równie pomyślnie przebiegały lata 1952–1953. Liczba członków zespołu zwiększyła się do 140 osób, powiększony został repertuar, a co za tym idzie – wzrosła liczba

<sup>5</sup> Ibidem, Pismo prof. Marii Turnau-Morawskiej do studentów i pracowników z 7 XII 1949 r.; Pismo prorektora prof. Józefa Parnasa do Rektora Akademii Lekarskiej z 3 II 1950 r.

<sup>6</sup> Ibidem, Sprawozdanie z działalności Chóru Akademickiego UMCS i Akad. Lek. za okres od 22 XI 1949 do 15 I 1950 r.

<sup>7</sup> Ibidem, Pismo prorektora prof. J. Parnasa do pracowników i studentów z 9 marca 1950 r.

<sup>8</sup> Ibidem, Odpis krótkiej kroniki Akademickiego Chóru Mieszanego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.





↑ Chór UMCS na festiwalu w Llangollen (20 lipca 1975 r.)

występów. Podobnie jak przed rokiem, tak i w 1952 r., Chór zajął trzecie miejsce podczas kolejnego Festiwalu Zespołów Studenckich we Wrocławiu. Rada Naczelna Zrzeszenia Studentów Polskich wyróżniła i wytypowała go do udziału w Międzynarodowym Festiwalu Studentów, który miał miejsce w sierpniu 1953 r.

Nic nie zapowiadało poważnych problemów w funkcjonowaniu Chóru Akademickiego UMCS w latach 1954–1969. Niestety w 1954 r. zespół praktycznie przestał istnieć, co spowodowane było wyodrębnieniem się z UMCS Wyższej Szkoły Rolniczej. Większa część chórzystów z Wydziałów Rolnego i Weterynaryjnego postanowiła (przy cichym poparciu organizatora i pierwszego rektora WSR prof. Bogdana Dobrzańskiego) zaprzestać uczestniczenia w próbach i założyć nowy chór. Reaktywacja zespołu muzycznego UMCS nastąpiła dzięki Tadeuszowi Chyle, który w 1957 r. założył Chór „Arion”. Swoje funkcje pełnił on do 1964 r., kiedy to ze względu na brak środków finansowych musiał zawiesić działalność. Spowodowało to kolejną przerwę w pracy Chóru Akademickiego UMCS do 1969 r.<sup>9</sup>

Wznowienie działalności zespołu nastąpiło w październiku 1969 r. za sprawą dwójki studentów: Kazimierza Górskiego (studenta muzykologii KUL) i Janusza Krebsa (studenta anglistyki UMCS) przy wsparciu ówczesnego prorektora UMCS prof. Wiesława Skrzyd-

ły. W latach 1972–1974 zwierzchnictwo nad Chórem przejęli Jadwiga Czerwińska i Stanisław Dąbek (od 1973 r. J. Czerwińska samodzielnie). Zespół liczył wtedy 70 osób i w większości byli to studenci wychowania muzycznego<sup>10</sup>.

Przejęcie Chóru Akademickiego UMCS przez J. Czerwińską (przy pomocy ze strony Mieczysława Pomorskiego i Wiesławy Gąsowskiej) sprawiło, że zespół zaczął odnosić sukcesy zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. Do największych należy zaliczyć zajęcie pierwszego miejsca na Międzynarodowym Młodzieżowym Festiwalu Chóralnym w belgijskim Neerpelt w 1974 r., a także wyróżnienia na festiwalu w Llangollen (1975) i Gorycji (1978). Podczas drugiego z wymienionych festiwali uplasował się na drugiej pozycji w kategorii chórów mieszanych w repertuarze folklorystycznym i na czwartym miejscu w programie piosenek polifonicznych. Ważnym aspektem w tym czasie było również podjęcie współpracy z Filharmonią Lubelską, co wiązało się z poszerzeniem spektrum artystycznego o muzykę klasyczną, m.in. *IX Symfonię d-moll* Ludwiga van Beethovena, *Pory roku* Josepha Haydna, *Mszę c-moll* Wolfganga Amadeusza Mozarta i wiele innych<sup>11</sup>.

Niewątpliwym ciosem dla chórzystów była informacja o śmierci J. Czerwińskiej (13 września 1980 r.). Z racji tego, że była to osoba niezwykle zasłużona dla zespołu, postanowiono, że Chór Akademicki UMCS będzie nosił jej imię. W okresie 1980–1981 kierownikiem był Karol Borsuk. Wyjeżdżał m.in. na koncerty do Berlina Zachodniego, gdzie zdobywał z Chórem kolejne wyróżnienia (niestety nie wiadomo, jakie były to sukcesy). Wiosną 1982 r. nastąpiła kolejna zmiana na stanowisku kierownika Chóru. Została nim Andrea Jaworska, która miała za sobą kurs pod okiem jednego z najlepszych ówczesnie dyrygentów na świecie – Zoltana Kodaly'ego. Znajomość twórczości madziarskich kompozytorów pozwoliła na rozszerzenie repertuaru Chóru o muzykę węgierską<sup>12</sup>.

Kolejnym przełomowym momentem w historii Chóru Akademickiego UMCS było objęcie nad nim kierowni-

<sup>9</sup> 45 lat Chóru Akademickiego im. Jadwigi Czerwińskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, oprac. P. Tefelski, Lublin 1994, s. 6–7.

<sup>10</sup> Ibidem, s. 7; AUMCS, *Akademickie Centrum Kultury*, sygn. 23, Krótki zarys działalności Chóru Akademickiego UMCS w latach 1969–1975.

<sup>11</sup> 45 lat Chóru Akademickiego im. Jadwigi Czerwińskiej..., s. 8.

<sup>12</sup> Ibidem, s. 8–10.

ctwa w 1985 r. przez absolwentkę Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie – Urszulę Bobryk. To właśnie pod jej przewodnictwem zespół osiągnął największe sukcesy, do których bez wątpienia można zaliczyć tournée we Włoszech, Grecji, Francji, RFN oraz w Wielkiej Brytanii w latach 1986–1989. Pozwoliło to na nawiązanie szeregu kontaktów o charakterze międzynarodowym z przedstawicielami różnych organizacji oraz stowarzyszeń m.in. Gene Brooksem – sekretarzem American Choral Directors Association, Patdą de la Torre – szefem Międzynarodowej Agencji Artystycznej „INTROPA”, prof. dr. Theodorem Kanitzerem – prezesem Towarzystwa Austriacko-Polskiego i prezesem Towarzystwa Chopinowskiego w Austrii czy Williamem Waterhouse’em – generalnym sekretarzem Royal School of Church Music w Wielkiej Brytanii. Kontakty te okazały się przydatne m.in. podczas organizowania tras koncertowych<sup>13</sup>.

W kolejnych latach do jednych z najważniejszych wyróżnień, jakie otrzymał Chór, należy zaliczyć nagrodę specjalną na festiwalu „Legnica Cantat” w 1990 r., pierwszą nagrodę podczas Ogólnopolskiego Festiwalu Pieśni Religijnej w Rumii w 1991 r., a także pierwsze miejsce na festiwalu w Moers Repelen w 1992 r.<sup>14</sup>.

Następne sukcesy Chóru to: pierwsze miejsce w konkursie chóralnym w Vaasa w 1998 r., pierwsze miejsce w konkursie w Fort Lauderdale w 1999 r., zdobycie Złotego Medalu na festiwalu w Prevezie w 2000 r., a także uzyskanie Grand Prix w konkursie w Brück w 2001 r.<sup>15</sup> Warto też odnotować, że prof. Urszula Bobryk została dwukrotnie wyróżniona w kategorii osobowość artystyczna i najlepszy dyrygent w 1992 i 1999 r., kolejno na konkursach w Niemczech i USA<sup>16</sup>.

Obecnie Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej (poza uczestnictwem w różnego rodzaju wydarzeniach akademickich, państwowych czy w koncertach krajowych i zagranicznych) jest współorganizatorem Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska”, realizowanego przy współpracy

<sup>13</sup> AUMCS, *Akademickie Centrum Kultury*, sygn. 23, sprawozdanie z działalności Chóru Akademickiego UMCS w latach 1986–1988.

<sup>14</sup> *45 lat Chóru Akademickiego im. Jadwigi Czerwińskiej...*, s. 11.

<sup>15</sup> AUMCS, *Akademickie Centrum Kultury*, sygn. 27, Broszura informacyjna dot. historii i działalności Chóru Akademickiego UMCS.

<sup>16</sup> <https://www.umcs.pl/pl/osiagniecia,8670.htm> (dostęp: 18.07.2023).



Fot. Prof. Masłuk

↑ Uroczystość pogrzebowa Jadwigi Czerwińskiej (17 września 1980 r.)



Fot. Andrzej Bednarek

↑ Inauguracja roku akademickiego 1981/1982

z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Chórów Miast Partnerskich Miasta Lublin<sup>17</sup>.

*Bartłomiej Gryta*

<sup>17</sup> <https://www.umcs.pl/pl/o-chorze,8667.htm#page-2> (dostęp: 18.07.2023).

# Z miłości do muzyki

Rozmowa z prof. dr hab. Urszulą Bobryk – kierownikiem artystycznym Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej

Przed Chórem Akademickim UMCS kolejny piękny jubileusz. To dobra okazja do podsumowań. Zaczniemy więc od przypomnienia momentu, kiedy to właśnie Pani została jego kierownikiem.

**M**ało kto zdaje sobie sprawę, że początki działalności naszego Chóru sięgają 1945 r., kiedy to został powołany. Jednak swoją działalność artystyczno-koncertową rozpoczął w 1949 r. i tę datę uznajemy oficjalnie za czas jego powstania. Ja jestem związana z Chórem od 1985 r., wtedy powierzono mi funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego. Celem moich działań stało się podniesienie dotychczasowego poziomu zespołu. Chciałam nadać mu odpowiednią rangę i umożliwić współzawodnictwo zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym. Zaczęliśmy wówczas aktywnie współpracować z Filharmonią Lubelską. Na naszym koncercie mamy wykonanie wielu wielkich dzieł oratoryjnych autorstwa m.in. Jana Sebastiana Bacha, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Ludwika van Beethovena, Wojciecha Kilara, Martina Palmeriego. Koncertujemy w kraju i poza jego granicami. Braliśmy i nadal bierzemy udział w prestiżowych konkursach chóralskich, np. we Francji, Włoszech, w Niemczech, Grecji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Turcji, Izraelu, Stanach Zjednoczonych. Za pracę z Chórem zostałam dwukrotnie wyróżniona jako osobowość artystyczna i najlepszy dyrygent na konkursach w Moers-Repelen w Niemczech (1992 r.) i w USA (1999 r.).

**Wspomniała Pani, że działalność Chóru była niejednokrotnie nagradzana podczas prestiżowych kon-**

**kursów i festiwali organizowanych w wielu europejskich krajach i nie tylko. Którą z tych nagród uważa Pani za najważniejszą?**

Pierwsze dwa wyróżnienia Chór pod moim kierownictwem zdobył w Legnicy w 1990 r., a następnie w Rumii w 1991 r. Konkursy te pozwoliły sprawdzić, jaki poziom prezentujemy.

Uważam, że naszym największym osiągnięciem jest nagroda, którą zdobyliśmy w 1999 r. w Stanach Zjednoczonych – zaproszono nas na Międzynarodowy Konkurs Chóralski w Fort Lauderdale, podczas którego występowało 18 chórów z całego świata. Otrzymaliśmy Grand Prix, a ja indywidualnie zostałam wyróżniona jako osobowość artystyczna. To było ukoronowanie naszej pracy. Należy podkreślić, że nagroda została nam przyznana nie tylko za wysoki poziom, ale przede wszystkim za wykonanie *Psalmu 150*, specjalnie napisanego przez amerykańskiego kompozytora Allena Koepke'go. Każdy chór musiał wykonać ten utwór. Interpretacja, emisja, intonacja – to wszystko złożyło się na najwyższą notę dla naszego zespołu.

Niezwykle ważną i cenną dla mnie nagrodą, którą otrzymałam indywidualnie, jest Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Przyznawany jest on osobom szczególnie wyróżniającym się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego. Odznaczenie to w czerwcu 2019 r. wręczyła mi Agnieszka Komar-Morawska, dyrektor Departamentu Narodowych Instytucji Kultury MKiDN.





Fot. Bartosz Proll

**Mogłaby Pani opowiedzieć o koncertach Chóru, które szczególnie utkwiły Pani w pamięci?**

Bardzo miło wspominam dwa koncerty, które odbyły się z okazji 70-lecia Chóru. Podczas jednego z nich miało miejsce prawykonanie oratorium *Caelum et Terra* Romualda Twardowskiego – utworu napisanego specjalnie na naszą prośbę. Koncert odbył się w Filharmonii Lubelskiej. Wzięli w nim udział: orkiestra, soliści oraz kompozytor. Było to dla nas wielkie święto, bo nie tylko kompozytor był zadowolony, ale również publiczność. Po koncercie dostaliśmy owacje na stojąco. Dopełnieniem świętowania 70-lecia Chóru i 35-lecia mojej pracy artystycznej było również prawykonanie utworu Leszka Możdżera *Metamorphoseon* (*Metamorphozy*), wybitnego polskiego pianisty jazzowego (wcześ-

niej klasycznego). Koncert z jego udziałem był wyjątkowy. Praca z tak wielkim, znakomitym artystą, jakim jest Leszek Możdżer, była dla nas wszystkich ogromną przyjemnością i wyróżnieniem.

Warto też wspomnieć o koncercie, który wykonaliśmy 9 maja 2023 r. w Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Trybut dla prof. Stanisława Hałasa i 30. rocznica Pracowni Geologii Izotopowej i Geoekologii”. Muszę przyznać, że muzyka sakralna jest mi najbliższa.

Miło wspominam również nasz występ z 2022 r. i prawykonanie *III Symfonii Lubelskiej* Eduardo Frigattiego z Brazylii, który pracuje w Instytucie Muzyki UMCS. Partie solowe wykonywali kontratenor Piotr Olech

i Małgorzata Rodek. Był to trudny koncert dla laika-słuchacza (dużo dysonansów, kakofonii), ale myślę, że wielu osobom przyniósł niezwykle doznania muzyczne.

Przez wszystkie lata naszej działalności tych koncertów były setki, jeśli nie tysiące. Byliśmy niemal w każdym zakątku Europy, m.in. we Włoszech, Francji, w Anglii, Skandynawii, Niemczech, Litwie, Bułgarii, Turcji, Australii.

**Do Chóru Akademickiego UMCS, jak wskazuje jego nazwa, należą przede wszystkim studenci. Jakie wymagania należy spełnić, by zostać chórzystą?**

Chórzysta-student nie musi posiadać wybitnych umiejętności wokalnych, ale powinien być wrażliwy na muzykę. I to staram się wydobyć z tych młodych ludzi. Aby zostać chórzystą, trzeba mieć odrobinę talentu, pasji, chęci, słuchu, wrażliwości i miłości do muzyki.

Na początku października każdy zainteresowany musi przejść przesłuchanie. Droga do tego, by zostać chórzystą, jest długa. Co roku do Chóru dołączają nowi studenci. Nie wszyscy znają nuty, nie każdy ma umiejętności wokalne, nie wszyscy dobrze słyszą. Na początku jest rok adaptacji w Chórze. Działa grupa przygotowawcza, z którą pracuję razem z moją asystentką. Prowadzimy próby wokalne i przygotowujemy do występów. Osoby z tej grupy z reguły nie biorą udziału w koncertach, ale są oczywiście wyjątki. Pojawiają się bowiem niezwykle osobowości i czasem szybciej podejmują decyzję o przyjęciu kogoś do grupy koncertującej. Przykładem jest student z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, który miał genialną pamięć i słuch, ale nie znał nut. Śpiewaliśmy wtedy *Requiem d-moll* Mozarta. On usłyszał ten utwór na dwóch próbach i powiedział, że chce go zaśpiewać. Odpowiedziałam, że przecież jeszcze nie zna nut, a on stwierdził: „Ale już znam ten utwór”.

Próby odbywają się trzy razy w tygodniu i trwają trzy godziny. Mamy do dyspozycji piękną salę w Stołówce Akademickiej „Trójka”. Jest wyposażona w pulpity, pianino, sprzęt, na którym możemy ćwiczyć. Podczas prób pracujemy nad emisją głosu, intonacją i interpretacją.

Każdego roku po trzech albo pięciu latach studiów chórzyci kończą studia i wyjeżdżają. Zmienia się skład zespołu. Trzeba wprowadzać nowe osoby i rozpocząć naukę od podstaw. Warto podkreślić, że w naszym zespole są również chórzyci będący już po studiach. Jest też kilku doktorów, którzy nadal z nami śpiewają.

Liczba osób w Chórze się zmienia. Na 70-lecie śpiewało 70 chórzystów. W czasie pandemii ponad 120 osób. W tej chwili liczba uczestników zmniejszyła się, ale mimo wszystko to bardzo duża grupa. Te liczby świadczą o tym, że ludzie potrzebują kontaktu z drugim człowiekiem, ze sztuką, z muzyką.

**Nie możemy nie wspomnieć o tym, że jest Pani także pracownikiem naukowym, dydaktykiem i badaczem na Wydziale Artystycznym UMCS. Prosimy opowiedzieć, jak wyglądała droga, która doprowadziła do miejsca, w którym znajduje się Pani obecnie?**

Pracuję na UMCS od 1983 r. W 1985 r. objęłam kierownictwo artystyczne Chóru Akademickiego i prowadzę go do dziś. Tytuł naukowy profesora otrzymałam w 2002 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 2005 r. Prowadzę badania naukowe nad prawykonomianiami, wykonaniami i interpretacją utworów wcześniej niewykonywanych.

Jestem kierownikiem Katedry Chóralistyki i Kształcenia Wokalnego. Prowadzę zajęcia ze studentami z dyrygentury chóralnej. W latach 2001–2005 pełniłam funkcję dyrektora Instytutu Muzyki na Wydziale Artystycznym, od 2005 do 2012 r. przez dwie kadencje byłam dziekanem tego Wydziału, a w latach 2012–2020 sprawowałam funkcję prorektora ds. studenckich.

Tak pokrótce wygląda moja droga. Z pewnością nie byłaby taka bez śp. prof. dr. hab. Ryszarda Zimaka – mojego mentora, nauczyciela dyrygentury, później promotora przewodu doktorskiego, a następnie recenzenta habilitacji. To był wspaniały człowiek, wiele się od niego nauczyłam.

**Skąd wzięła się u Pani pasja do muzyki?**

Rozpoczęłam edukację w Państwowej Szkole Muzycznej w Szczytnie, gdzie się urodziłam. Uczęszczałam do klasy fortepianu. Średnią szkołę muzyczną ukończyłam w Olsztynie, a studia odbyłam w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, którą ukończyłam z wyróżnieniem.

Często powtarzam, że muzyki wystarczy na całe życie, ale całego życia nie wystarczy na muzykę. Z okazji jubileuszu 70-lecia zwróciłam się do moich chórzystów: „Gdy płyną dźwięki orkiestry i przepiękne głosy chórów, zdawałoby się anielskich, wszyscy przenosimy się w inny wymiar, czujemy tę niepowtarzalną lekkość





Fot. Wojciech Jary

bytu, rodzi się nadzwyczajna harmonia, która emanuje radością i miłością”. Staram się zaszczepiać w młodych ludziach miłość do muzyki.

#### Śłucha Pani czegoś innego oprócz muzyki klasycznej?

Lubię wszelkiego rodzaju dobrą muzykę. Ennio Morricone to mój ulubiony kompozytor, słucham Freddiego Mercuriego oraz Czesława Niemena, którego teksty i muzyka są nadal aktualne (np. *Dziwny jest ten świat*). Słucham także z wielką estymą kompozycji Jana Sebastiana Bacha, symfonii Johannesa Brahmsa i Ludwika van Beethovena.

#### Czy w ostatnim czasie odbyły się jakieś ważne wydarzenia, w których nasz Chór wziął udział? I jakie ma plany?

Jednym z takich wydarzeń była środowiskowa inauguracja roku akademickiego, która miała miejsce 1 października 2023 r. Chóry pięciu publicznych lubelskich uczelni spotkały się w archikatedrze, a następnie w Filharmonii Lubelskiej, gdzie uroczystie rozpoczęto rok akademicki 2023/2024.

Za nami też kolejne wyzwania. 8 grudnia 2023 r. wyjechaliśmy na tournée do Francji. Występowaliśmy

w Nancy, Luneville, Hettange-Grande i innych miastach. Na fortepianie towarzyszył nam dr Piotr Chilimoniuk.

Z kolei w 2024 r. Chór będzie świętował 75-lecie swojego istnienia, a ja 40-lecie pracy artystycznej. W związku z tym 19 stycznia w Filharmonii Lubelskiej odbył się niezwykle koncert, którym rozpoczęliśmy świętowanie jubileuszu 80-lecia naszego Uniwersytetu i 75-lecia Chóru. Wykonaliśmy *Misa a Buenos Aires* z udziałem argentyńskiego kompozytora Martín Palmeriego i orkiestrą symfoniczną Filharmonii Lubelskiej. Towarzyszyli nam absolwenci Chóru, miłośnicy muzyki chóralnej, którzy przyjechali do nas z różnych stron świata: Niemiec, Anglii, Stanów Zjednoczonych, Francji i Włoch.

W maju wystąpimy na zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, wykonując *IX Symfonię* Ludwika van Beethovena. Natomiast w czerwcu planujemy prawykonanie symfonii Eduardo Frigattiego, którą napisał w okresie pandemii.

Rozmawiały:  
Aneta Adamska  
Magdalena Cichocka  
Magdalena Wołoszyn-Mróż

↑ Występ  
Chóru w Oratorium Marianum  
Uniwersytetu  
Wrocławskiego



# Publicystyka kształtuje nasze myślenie

Rozmowa z prof. dr hab. Iwoną Hofman – dyrektorem Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS oraz z dr Justyną Maguś – adiunktem w Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS

28 listopada na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów laureatom XI edycji Stypendium im. Leopolda Ungera połączona z dyskusją wokół książki pt. *Polska publicystyka emigracyjna po 1945 roku* pod Pań redakcją naukową. O czym jest książka?

**Dr Justyna Maguś:** Publikacja to zbiór zagadnień, które w kontekście publicystyki emigracyjnej powinny wybrzmieć w pozycji naukowej. Nie stanowi pełnego kompendium, zaznacza jedynie rolę ważniejszych publicystów i znaczenie niektórych periodyków, które funkcjonowały po 1945 r. w europejskich skupiskach polskiej emigracji (w Wielkiej Brytanii, Niemczech, we Francji). Na zbiór (oprócz artykułu mojego autorstwa) składają się teksty: Iwony Hofman (wstęp), Małgorzaty Chomy-Jusińskiej, Ewy Maj, Rafała Stobieckiego, Rafała Habielskiego, Violetty Weis-Milewskiej, Jędrzeja Bończaka, Agaty Fijuth-Dudek, Łukasza Garbala, Eweliny Górki, Jana Ołazka, Pawła Rodaka. Warto wśród nich wyróżnić tekst Rafała Habielskiego, który jest dobrym wprowadzeniem do książki, ponieważ systematyzuje wiedzę na temat pojęcia publicystyki emigracyjnej.

W naszej publikacji znajdują się artykuły dotyczące m.in. takich publicystów jak: Tymon Terlecki, Wacław

Zbyszewski i Roman Zimand. Ponadto zamieszczono w niej studia charakteryzujące publicystykę kulturalną czy perspektywę interpretacyjną okresów przełomu. W książce obecne są też odniesienia do publicystyki po 1989 r., recenzującej decyzje i styl pracy decydentów politycznych. Oprócz tego w publikacji zwrócono uwagę na specyfikę i rolę pism takich jak „Myśl Polska” oraz „Polemiki” – publikowane w Londynie, jak również mannheimski „Dodatek Tygodniowy »Ostatnich Wiadomości«”.

**Prof. dr hab. Iwona Hofman:** Książka ukazała się jako pokłosie konferencji zorganizowanej w 10. rocznicę śmierci Leopolda Ungera i zapoczątkowuje nową serię wydawniczą pn. „Kultura, myśl i ludzie”. Tytuł serii ma odzwierciedlenie w strukturze publikacji, ponieważ w książce znalazły się artykuły dotyczące przepląwu publicystyki politycznej do myśli politycznej i ich wzajemnych zależności. Pokazujemy instytucje i ludzi. W przyszłości chcemy kontynuować tę serię. Myślimy o jej profilowaniu, np. na ośrodki działalności emigracyjnej: publicystyka londyńska, publicystyka paryska, bo to przecież nie tylko „Kultura”, ale również wiele innych czasopism, które ukazywały się w Paryżu i na całym świecie. Warto też uwzględnić publicystykę



Fot. Michał Piat

przekazywaną przez inne media, np. radio. Tego wątku nam teraz zabrakło. Wraz z autorami książki ograniczyliśmy się do publicystyki rozumianej jako zbiór gatunków dziennikarstwa prasowego.

Sam tytuł publikacji jest bardzo problematyczny. W czasie dyskusji konferencyjnych i tych odbywających się już podczas promocji książki, zastanawialiśmy się jak definiować publicystykę emigracyjną, tzn. czy wziąć pod uwagę status miejsca wydania czy status autora. To kluczowe rozstrzygnięcie, bo publicystyka wydawana na emigracji obejmowała również twórczość autorów żyjących w Polsce, którzy różnymi sposobami przesyłali teksty do czasopism ukazujących się poza cenzurą, będących ostoją wolnego słowa.

### Czym charakteryzowała się polska publicystyka emigracyjna po 1945 r.?

**J.M.:** Na pewno bardzo dużą różnorodnością i rozbięciem. Możemy wskazać dwa główne ośrodki w Europie: Paryż i Londyn, ponieważ środowisko emigracyjne skupione było przede wszystkim wokół paryskiej „Kultury” i londyńskich „Wiadomości”. Nie należy jednak zapominać o Monachium i Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa, które było przekaznikiem ważnych informacji docierających do kraju. Warto zaznaczyć, że publicyści współpracowali często z kilkoma ośrodkami mimo różnic poglądowych redaktorów naczelnych.

**I.H.:** Emigracja, zwłaszcza londyńska, będąca depozytariuszem wartości II Rzeczypospolitej, przywiązywała

wagę do tego, skąd pochodzą autorzy, a więc była zamknięta na kraj i przepływy między emigracją rozumianą w bardzo ograniczony sposób. Uważano, że ci, którzy są na emigracji i przebywają w swoich drugich ojczyznach, mogą publikować w tych czasopismach, a autorzy krajowi już nie. I tu jest wiele konsekwencji wynikających ze stanowiska przyjętego przez Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie w 1954 r., dotyczącego ograniczenia kontaktu i przepływu pomiędzy krajem a emigracją. Sedno tkwi jednak w tym, jak zdefiniujemy emigrację.

### **Dlaczego warto poruszać temat polskiej publicystyki emigracyjnej i rozpowszechniać wiedzę m.in. o Jerzym Giedroyciu i Leopoldzie Ungerze?**

**I.H.:** Dlatego, że to element historii najnowszej, współcześnie bardzo rezonującej. Ośrodki emigracyjne były i nadal są w recepcji społecznej postrzegane jako symbole wolnego słowa. W sytuacji, w której mówimy o deprofesjonalizacji zawodu dziennikarskiego, pokazywanie wzorców i ról społecznych, które odgrywali dziennikarze ówczesnego pokolenia nadal obecni w dyskursie publicznym, ma walor więcej niż edukacyjny. Pokazuje nam, że mimo ograniczeń finansowych i różnych trudności z dotarciem do odbiorcy, warto strzec modelu dziennikarstwa jakościowego, budować wiarygodność tytułu i siebie jako autora. Pragnę zauważyć, że komentarze, m.in. Juliusza Mieroszewskiego, artykuły polityczne Józefa Łobodowskiego czy Leopolda Ungera są dziś cytowane jako ilustracja wydarzeń, np. w kontekście wojny w Ukrainie. Mają walor uniwer-



salny poprzez fakt, że autorzy pism emigracyjnych z dużym wyprzedzeniem musieli składać teksty do druku, a zatem prognozowali i tworzyli scenariusze oparte na mocnych podstawach, bez spekulacji i ulegania bieżącym naciskom czy dyskursom politycznym. Ich prognozy zachowały uniwersalność i ponadczasowość.

Z kolei postać Leopolda Ungera jest emblematyczna dla lubelskiego ośrodka dziennikarskiego. Przemawiają za tym fakty z biografii Ungera, który będąc publicystą o statusie międzynarodowym, przyjeżdżał do Lublina w załączkach tworzenia się dydak-

tycznego ośrodka dziennikarskiego. Mam tu na myśli lata 2005–2009. Unger wygłaszał wykłady dla studentów, prowadził zajęcia warsztatowe. Trudne do wyobrażenia jest to, jaką radością dla studentów były zajęcia z publicystą tej rangi. Związki Ungera z Lublinem wynikały także z faktu, że Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był wówczas jednym z nielicznych, a na pewno najważniejszych strażników pamięci i dziedzictwa Jerzego Giedroycia, o czym świadczy m.in. do dziś przyznawana nagroda jego imienia, a w tamtym czasie także projekt wspólnego uniwersytetu polsko-ukraińskiego (co było pomysłem samego Giedroycia). Tak więc Unger jako publicysta „Kultury” dzielący się doświadczeniem z naszymi studentami i pracownikami stał się patronem lubelskiego dziennikarstwa. Warto odnotować, że otrzymał tytuł doktora *honoris causa* naszej Uczelni. Senat UMCS docenił jego zaangażowanie i myślenie o wolnych mediach i wolnym słowie. W wykładzie doktora honorowego Unger mówił: „Jeśli po-



ważna codzienna prasa drukowana, jedyna zdolna do szybkiego, a zarazem rzetelnego odcyfrowywania i wytłumaczenia sensu informacji, nie sprosta wyzwaniu technologii, to taka będzie demokracja, jakie będą telewizja i internet”. To bardzo ważne przesłanie.

**J.M.:** Unger był publicystą, który dbał o jakość dziennikarstwa. Stypendium jest spełnieniem jego woli w kontekście szkolenia nowych pokoleń dziennikarzy. W jednej z wypowiedzi zaznaczył, że publicysta to taki zawód, który można zestawić z zawodami artystycznymi. Porównał publicystę do młodego skrzypka, dla którego problemem nie jest technika, ale artystyczna interpretacja. Unger uważał, że dobry publicysta to taki, który ma olbrzymie doświadczenie, a przy tym zachowuje dystans do spraw, jakie obserwuje, opisuje i tłumaczy czytelnikowi.

Myślę, że uwrażliwienie społeczeństwa na rolę publicystyki jest bardzo istotne. Ważne, żebyśmy jako odbiorcy różnych treści potrafili wybrać te wartościowe, które będą kształtować nasze myślenie, bo publicystyka odgrywa taką rolę. Szukamy punktu interpretacyjnego w doświadczeniu dziennikarza, który cieszy się autorytetem i do tej pory nas nie zawiodł. Ceniemy jego rzetelność, ciekawość świata, przywiązanie do faktów.

### Niestety w dzisiejszych czasach coraz trudniej o prawdziwe autorytety.

**I.H.:** Tak. Mówi się, że rok 2000 przyniósł odejście autorytetów. Wiązało się to m.in. ze śmiercią Jerzego Giedroycia i Jerzego Turowicza, czyli redaktorów długo dzierżących ster w swoich redakcjach.

Warto powiedzieć o tym, że model, który krystalizuje się na podstawie analizy publicystyki emigracyjnej jest modelem współgrającym ze współcześnie artykułowanymi przez dziennikarzy postulatami. Myślenie o dziennikarstwie jakościowym, wiarygodności autora i budowaniu marki tytułu przez rzetelną informację zostało podjęte w Polsce w połowie pierwszej dekady XXI w., a więc szybko po zamknięciu periodyków emigracyjnych i Radia Wolna Europa oraz z tęsknoty za takim rodzajem dziennikar-

stwa, które nie podlega ciśnieniu bieżących spraw, ale jest kształtowane jako wiarygodny przekaz pisarstwa informacyjnego, publicystycznego. Trzeba podkreślić – wiarygodny marką tytułu i autora.

**J.M.:** Jako czytelniczka publicystyki zamieszczonej w „Kulturze” dostrzegam jej niezwykle walory językowe. Bardzo podoba mi się język, którym dziś już mało kto operuje – erudycyjny, pełen przenikliwości. Teksty te nie dość, że naświetlają ważne problemy, to pobudzają do myślenia, co jest godne naśladowania. Dlatego warto wracać do historii prasy i zagłądać do periodyków, które odegrały rolę w kształtowaniu ludzkiego myślenia. Pozwalają one poznać i zrozumieć mechanizmy i prawidłowości nieustannie obecne w życiu społeczno-politycznym.

### Planowane są kolejne konferencje i publikacje z serii „Kultura, myśl i ludzie”?

**I.H.:** Planujemy kontynuację cyklu konferencyjnego i publikacji w serii. Wzorce gatunkowe, wzorce dziennikarstwa jakościowego, wyzwania etyczne i ograniczenia wynikające z cenzury wewnętrznej będą dobrymi tematami, które połączą przeszłość z teraźniejszością i pokażą rezerwuar publicystyki emigracyjnej w odniesieniu do tego, w jakich warunkach pracują dziś dziennikarze publicyści.

W innej serii wydawniczej ukaze się książka poświęcona wybitnej publicystce – Teresie Torańskiej. Z kolei na przyszły rok planowane są publikacje źródłowe publicystyki ściśle nakierowanej na różne tematy, np. relacje polsko-amerykańskie, które ukazały się w serii „W kręgu paryskiej »Kultury«”. Realne jest wydanie za rok kolejnego tomu po konferencji, która mogłaby odbyć się jesienią w związku z przyznaniem Stypendiów im. Leopolda Ungera. 80-lecie Uczelni zobowiązuje do działań, które wykażą najbardziej wartościowe społecznie inicjatywy podejmowane przez pracowników. Myślę, że tego rodzaju publikacja będzie dobrym przykładem takiej inicjatywy.

*Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż*

# New European Bauhaus szansą na nowe działania uniwersytetów, miast i instytucji kultury na rzecz zrównoważonego rozwoju



Współcześnie dużo mówi się o środowiskowym wymiarze koncepcji zrównoważonego rozwoju. Wzrost gospodarczy i rozwój społeczeństw powinny odbywać się w granicach tolerancji natury, aby nasze dzieci i wnuki żyły w środowisku i przestrzeni, które umożliwią im rozwój, godne i szczęśliwe życie. Uniwersytety mają w tym obszarze szczególną rolę, co oznacza, że ich działalność badawcza i dydaktyczna powinna odpowiadać na wyzwania teraźniejszości i przyszłości, w tym na potrzebę troski o stan środowiska naturalnego. Jednym z zadań realizowanych w ramach Celu 4 zrównoważonego rozwoju: Dobra jakość edukacji jest promowanie zrównoważonego rozwoju przez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i stylu życia, praw człowieka, równości płci, promowania kultury pokoju i niestosowania przemocy, globalnego obywatelstwa oraz docenienia różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej realizuje to zadanie m.in. poprzez wspólne działania z uniwersytetami partnerskimi (Uniwersytetem Gdańskim i Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie) w ramach Forum Zielonych Uniwersytetów, które funkcjonuje od 18 października 2022 r.

W listopadzie 2019 r. Parlament Europejski ogłosił kryzys klimatyczny, wzywając Komisję Europejską (KE) do

tęgo, aby wszystkie jej wnioski legislacyjne były zgodne z celem ograniczenia globalnego ocieplenia do poziomu poniżej 1,5°C i z celem znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W odpowiedzi KE przygotowała plan działania dla Europy – Europejski Zielony Ład (European Green Deal, dalej: EGD), którego realizacja ma sprawić, że kontynent europejski stanie się neutralny dla klimatu do 2050 r. Oznacza to, że emisje będą równe pochłanianiu.

Szacuje się, że emisje są większe od pochłaniania w wyniku wylesiania, odwadniania gleb organicznych czy zmiany użytkowania gruntów, które tylko częściowo są kompensowane przez zalesianie oraz inne działania mające na celu zwiększenie pochłaniania i magazynowania węgla. W szóstym *Raporcie IPCC*, opracowanym przez Intergovernmental Panel on Climate Change, czyli Międzynarodowy Zespół ds. Zmian Klimatu, uwypuklono antropogeniczne źródła globalnego ocieplenia i podkreślono, że kluczową rolę w osiągnięciu neutralności węglowej będą odgrywać innowacyjne technologie pochłaniania emisji w procesie transformacji energetycznej. Badania pokazują, że nie jesteśmy w stanie zatrzymać zmiany klimatu przez samo ograniczenie emisji i spalania węgla, gazu czy ropy naftowej. Potrzebne są nowe sposoby pochłaniania CO<sub>2</sub>. W praktyce będzie to oznaczało zwiększenie inwestycji w czystą energię i technologie wychwytu

# CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU



Źródło: www.un.org.pl

dwutlenku węgla, a na to potrzeba dużych nakładów finansowych i inwestycji w badania i rozwój. Interdyscyplinarne badania na rzecz zrównoważonego rozwoju są coraz częściej realizowane na naszym Uniwersytecie.

W odpowiedzi na zawirowania związane z wybuchem pandemii Covid-19 w 2020 r. podjęta została inicjatywa New European Bauhaus, która wzywa wszystkich Europejczyków, aby wspólnie budowali zrównoważoną przyszłość, z której nikogo się nie wyklucza, a która jest „piękną dla oczu, umysłów i dusz”. Realizacja tej nowej inicjatywy ma sprawić, że wzrośnie akceptacja założeń EGD, a zmiana zachowań konsumenta będzie sprzyjać osiągnięciu przez Europę neutralności klimatycznej. Kluczowe znaczenie dla realizacji nowego programu ma kultura i sztuka.

*Bauhaus* jest stylem architektonicznym, w którym przewartościowano podejście do sztuki, wzbogacając ją o funkcjonalizm. Rozwój tego stylu sięga początku XIX w. i związany jest z wpływem rewolucji przemysłowej na sztukę i rzemieślnictwo. W nurcie *bauhaus* największe znaczenie mają czynniki społeczne (rozumiane jako dobro i rozwój osobisty człowieka). Tym samym mniej ważne stają się wymogi czysto estetyczne, ekologiczne i techniczne. Aczkolwiek podczas tworzenia formy architektonicznej uwzględniane są warunki regionalne, klimat, krajobraz i zwyczaje mieszkańców, co oznacza realizację środowiskowych i społecznych celów zrównoważonego rozwoju. Co więcej, używane są powtarzalne formy, czyli standardowe elementy (prefabrykaty). W stylu *bauhaus* zniesiono podział między

artystą, architektem, rzemieślnikiem i przemysłowcem. Prace projektowe prowadzone są w interdyscyplinarnych zespołach, w których udział jest dobrowolny. To idea „wychowywania” ludzi przez sztukę.

Inicjatywa New European Bauhaus ma przekładać realizację strategii EGD na codzienne życie mieszkańców Europy poprzez aranżację przestrzeni, w której żyją. Jest nazywana „duszą” nowego ładu, co nie wszystkim może się podobać ze względu na wyznawaną wiarę i prezentowany system wartości.

W centrum nowej inicjatywy znajdują się trzy wartości zakorzenione w koncepcji zrównoważonego rozwoju:

- zrównoważenie (od celów klimatycznych do obiegu zamkniętego, eliminacja zanieczyszczeń i wysoki poziom różnorodności biologicznej);
- estetyka (jakość doświadczeń i przeżyć, styl wykraczający poza funkcjonalność);
- inkluzywność (od cenięcia różnorodności po zapewnienie dostępności i przystępności cenowej).

Do inicjatywy New European Bauhaus przystępują kolejne europejskie miasta, które dążą do osiągnięcia neutralności klimatycznej w oparciu o współpracę obywateli, decydentów (władz samorządowych), przedstawicieli kultury i sztuki oraz środowisk akademickich. Wśród nich znajduje się Lublin i w związku z tym mam nadzieję, że będziemy żyć w coraz ładniejszej i bardziej zielonej przestrzeni, pełnej ciekawych wydarzeń kulturalnych, a współpraca między UMCS i miastem będzie nadal się rozwijać.

*Aleksandra Kowalska*



# Inny wymiar jakości kształcenia

Rozmowa z dr hab. szt. Alicją Snoch-Pawłowską, prof. Uczelni – dziekanem Wydziału Artystycznego UMCS

**Wydział Artystyczny nie bez powodu został gospodarzem IV Dnia Jakości Kształcenia. W minionym roku obchodził jubileusz 50-lecia kształcenia artystycznego na UMCS.**

**W**ydział Artystyczny to miejsce, w którym prowadzone jest kształcenie oparte na solidnych fundamentach: poszanowaniu dla tradycji akademickiej i stałym rozwoju ku nowoczesności. Obecnie na Wydziale kształcą się 505 studentów, w tym 125 obcokrajowców. Oferujemy takie kierunki jak: jazz i muzyka estradowa, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, grafika, malarstwo, edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych oraz anglojęzyczny kierunek Graphic Arts. Zajęcia dydaktyczne prowadzi 96 nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale, 20 pracowników innych wydziałów oraz grono specjalistów spoza Uczelni z zakresu projektowania graficznego oraz nauki gry na instrumentach. Kadra jest naszą mocną stroną. Społeczność Wydziału tworzą ludzie, których bardziej niż płaszczyzna dydaktyczna łączą wspólne pasje, podobna wrażliwość i postrzeganie świata.

Życie Wydziału nie ogranicza się do obowiązkowych zajęć. Niemal codziennie odbywają się atrakcyjne i przyciągające odbiorców wydarzenia. Są to organizowane przez studentów i wykładowców koncerty i wystawy. Bogata oferta zaproszeń, informacji oraz fotorelacji publikowana jest w dziale „Aktualności” na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Wydziału.

Nasze własne miejsca, gdzie toczy się artystyczne życie, to Galeria Wydziału Artystycznego, Galeria Kont przy ul. Zana 11, Uniwersytecka Galeria Sztuki UMCS przy ul. Głębokiej 43 oraz Sala Kameralna w Instytucie Muzyki. Jako Wydział bardzo potrzebujemy inwestycji w infrastrukturę, której braki obecnie stanowią największy hamulec dalszego rozwoju.

**Można powiedzieć, że studia artystyczne to inny wymiar studiowania, bo to, co wyróżnia Wydział Artystyczny, to właśnie sposób kształcenia.**

Jesteśmy placówką artystyczną funkcjonującą na Uniwersytecie, realizującą badania i działania twórcze w obszarach sztuk muzycznych i sztuk plastycznych. Od 12 lat w ocenie parametrycznej jednostek naukowych i artystycznych otrzymujemy wysoką kategorię naukową A – początkowo jako Wydział, a obecnie w dwóch odrębnych dyscyplinach artystycznych jako Instytut Muzyki, którym kieruje dyrektor dr hab. Piotr Wijatkowski, prof. UMCS, oraz jako Instytut Sztuk Pięknych, kierowany przez dyrektora prof. dr. hab. Krzysztofa Szymanowicza. Zarówno pracownicy dydaktyczni Wydziału, jak i studenci osiągają wspaniałe wyniki. Nasi dydaktycy są aktywnymi artystami o znaczącym dorobku i potrafią zachęcać oraz włączać w swoje projekty młodszych kolegów i studentów. Na co dzień studenci pracują w grupach 15-osobowych oraz odbywają zajęcia indywidualne będące odzwier-

ciędnieniem relacji mistrz – uczeń. Naszą metodologią nie jest racjonalne rozumowanie oparte na teorii i dowodach naukowych, lecz bezpośrednio tworzenie sztuki opartej na wyobraźni i intuicji, w której nie liczy się powtarzalność doświadczeń, a ich unikalność i indywidualność. Aspekt kreacji wymaga stwarzania przestrzeni wolności i akceptacji, w której wszyscy czują się dobrze.

### Dowodem na wysoką jakość kształcenia są Stypendia Ministra Edukacji i Nauki.

W 2023 r. wśród 21 stypendystów z UMCS aż 15 laureatów było studentami naszego Wydziału. W 2022 r. UMCS otrzymał 14 stypendiów, w tym 8 dla studentów Wydziału Artystycznego, a w 2021 r. na 13 laureatów z UMCS 8 było naszymi studentami. W latach poprzednich notowaliśmy podobne rezultaty – nasi studenci stanowią niecałe 3% wszystkich studentów, a zdobywają corocznie ponad 50% stypendiów ministra przyznawanych całej Uczelni. To naprawdę doskonały wynik, z którego jesteśmy dumni i który potwierdza wysoką jakość kształcenia na Wydziale Artystycznym. Laureaci muszą wykazać się sukcesami w zakresie studiowanej dyscypliny, które wykraczają poza program studiów i obejmują profesjonalne dokonania. Stypendia Ministra Edukacji i Nauki są bardzo atrakcyjne finansowo, co stanowi dla studentów dodatkową motywację do dalszej pracy, utwierdzenie w wyborze studiów i ukierunkowanie działań.

### A to później przekłada się na powodzenie na ścieżce zawodowej?

Z racji tego, że kształcenie artystyczne na UMCS trwa od ponad 50 lat, środowisko lubelskie jest nasycone naszymi absolwentami. Pracują oni w różnych instytucjach, ośrodkach kultury, szkołach, urzędach, zarówno w mniejszych gminach, jak i większych miastach.

Funkcjonowanie Wydziału Artystycznego jest mocno osadzone w kulturze, w społecznych uwarunkowaniach regionu i miasta. Mamy swoją reprezentację m.in. w Radzie Przemysłów Kreatywnych powołanej w 2022 r. jako organ opiniotwórczo-doradczy Prezydenta Miasta Lublin, w której zasiadają, oprócz mnie, liczni przedstawiciele naszego Wydziału: prof. dr hab. Urszula Bobryk; prof. szt. plast. Artur Popek; dr hab. Piotr Wijatkowski, prof. UMCS; dr hab. szt. Robert Kuśmi-



Archivum prywatne

rowski, prof. UMCS; dr szt. Jarosław Koziara; dr szt. Karol Pomykała oraz mgr Michał Ćwiek.

**Już w czasie studiów studenci Wydziału Artystycznego angażują się w wiele inicjatyw artystycznych i kulturalnych, takich jak np. Noc Kultury. Wydział**

wraz z Chatką Żaka organizuje także grudniowy **Kiermasz Sztuki Studenckiej pn. „Sztuka pod choinkę”**.

Podczas lubelskiej Nocy Kultury corocznie prezentowanych jest kilka realizacji studenckich, wyróżniających się świeżością i niesionym przesłaniem. Są to ważne działania w przestrzeni publicznej, które polegają na autentycznej kooperacji z organizatorami.

Z kolei targi „Sztuka pod choinkę” opierają się na współpracy z Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, które daje nam miejsce i oprawę promocyjną. Już na początku grudnia studenci przygotowują obrazy, ceramikę, odbitki graficzne, rozmawiają o tym, co może się spodobać, a co nie, na ile wycenić daną pracę. To dla nich czas, w którym próbują swoich pierwszych sił na rynku sztuki. Spotykają odbiorców przychodzących, by zakupić oryginalne prezenty. Targi te cieszą się popularnością w całym mieście.

**Dzień Jakości Kształcenia otwiera ogólnouczelnianą dyskusję. Tym razem hasło przewodnie brzmiało: „Oferta edukacyjna UMCS – perspektywy rozwoju”. Dlaczego ta tematyka jest teraz tak ważna?**

Nowoczesne formy kształcenia niosą ze sobą nowe wyzwania, a dynamicznie zmieniający się świat sprawia, że nasi odbiorcy, czyli kandydaci na studia, zmieniają swoje plany życiowe. Studia II stopnia spotykają się z coraz mniejszym zainteresowaniem. Podczas rozmów moderowanych przez prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorotę Kołodyńską omawialiśmy kwestie zmian dotyczących zasad dyplomowania, analizowaliśmy ofertę studiów i przedstawialiśmy swoje doświadczenia. Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów kierowane przez dyrektora Alicję Borzęcką-Szajner to profesjonalna i pomocna jednostka, koordynująca działania na wszystkich wydziałach Uczelni. Dzień Jakości Kształcenia to inicjatywa, która tworzy pole do dyskusji, pomaga rozwiązywać problemy oraz im zapobiegać. Wcześniej zdiagnozowane zagrożenia pozwalają przygotować się do podjęcia konkretnych rozwiązań. Myślę, że system wsparcia ze strony Uczelni dla wydziałów prowadzących kształcenie ma ogromne znaczenie i w moim przekonaniu działa on bardzo sprawnie. Dowodem tego są pozytywne oceny wystawiane przez organy zewnętrzne kontrolujące nasze kierunki, a przede wszystkim zadowolenie i bardzo dobre opinie studentów.

**Dzień Jakości Kształcenia to także prezentacja gospodarza wydarzenia, czyli wydziału, w którego murach odbywa się konkretna edycja.**

W tym roku zaproponowaliśmy szereg warsztatów oraz wykładów, które poprowadzili pracownicy naszego Wydziału. W ramach panelu głównego mgr Michał Ćwiek zaprezentował sprawdzone metody współpracy uczeni z biznesem. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem i uznaniem ze strony słuchaczy. Mgr Ćwiek jest pomysłodawcą i koordynatorem projektu „Match”, którego celem jest „parowanie” lubelskich przedsiębiorców ze studentami kierunków kreatywnych. Prace dyplomowe i projektowe studentów starszych lat na kierunku grafika są realizowane w bezpośrednim kontakcie z odbiorcami-klientami ze sfery biznesu. Studenci dowiadują się o realnym zapotrzebowaniu rynku, poznają charakterystykę branży i mają styczność z rynkowymi realiami. W ramach projektu studenci współpracowali już m.in. z Orange czy Ikea.

Podczas Dnia Jakości Kształcenia odbyły się też warsztaty emisji głosu w mowie, poprowadzone przez prof. dr hab. Elżbietę Krzemińską, warsztaty aktywizmu i praktyk animacyjnych prowadzone przez dr. Andrzeja Białkowskiego, prof. UMCS z gościnnym udziałem Magdaleny Barszcz. Dużym zainteresowaniem cieszyło się doświadczenie Virtual Reality, prowadzone przez mgr. Piotra Tomaszewskiego i mgr. Pawła Łuciuka.

**Nie zabrakło też świątecznych niespodzianek z artystycznym akcentem.**

IV Dzień Jakości Kształcenia odbył się 6 grudnia, w związku z tym na Wydziale panował świąteczny klimat i można było spotkać wiele postaci podobnych do świętego mikołaja. Goście otrzymali w prezencie kolorowe ozdoby choinkowe wykonane przez studentów Koła Naukowego Ceramiki Unikatowej i Form Przemysłowych kierowanego przez prodziekana dr hab. szt. Alicję Kupiec, prof. UMCS. Wszyscy uczestnicy wydarzenia zostali poczęstowani upieczonymi przez prorektor prof. dr hab. Dorotę Kołodyńską piernikami w kształcie choinek. Otwarcie konferencji towarzyszył występ mgr. Michała Iwanka i Joanny Skowry, studentki kierunku jazz i muzyka estradowa, który wprowadził nas w uroczystą atmosferę. Było domowo, przytulnie i artystycznie.

*Rozmawiała Klaudia Olender*





Fot. Ewira Michańska



Fot. Ewira Michańska

## Spotkanie z „Tłumaczem Prezydentów”

Instytut Nauk o Kulturze 4 grudnia gościł dr. Witolda Skowrońskiego, który wystąpił z wykładem pt. *Interlingwalne i interkulturowe aspekty komunikacji z perspektywy tłumacza konferencyjnego pracującego na rynku międzynarodowym*.

Dr Witold Skowroński jest wybitnym tłumaczem z kilkudziesięcioletnim doświadczeniem międzynarodowym. Tłumaczył m.in. oficjalne wizyty prezydentów państw obcych w Polsce (w tym George’a Busha i Billa Clintona) oraz polskich prezydentów i premierów (m.in. Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Lecha Kaczyńskiego), a także wystąpienia znanych osobistości (w tym papieży: Jana Pawła II i Benedykta XVI, królowej Elżbiety II, premierów: Margaret Thatcher i Tony’ego Blaira, czy wirtuoza skrzypiec Yehudiego Menuhina) oraz wydarzenia międzynarodowe (m.in. szczyty NATO i OBWE); pełnił także funkcję dyrektora Szkoły Tłumaczy i Języków Obcych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dr W. Skowroński to także długoletni Członek AIIC oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Tłumaczy Konferencyjnych w Genewie. Wśród jego zleceniodawców instytucjo-

nalnych były takie podmioty jak: Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europy, CNN, Komitet Pokojowej Nagrody Nobla, NATO, OBWE, Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy oraz OECD.

Spotkanie zostało uroczyście otwarte przez prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezę, prof. UMCS oraz dyrektora Instytutu Nauk o Kulturze dr. hab. Ewę Głazewską, prof. UMCS. Obecni byli także m.in. dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr. hab. Marek Pietraś, zastępca dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa dr. hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS, kierownik Katedry Edukacji Polonistycznej prof. dr. hab. Małgorzata Karwatowska, a także prodziekan ds. kształcenia Wydziału Filologicznego dr. hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS.

Wydarzenie odbyło się dzięki uprzejmości o. dr. Stanisława Wargackiego, SVD, antropologa, absolwenta The Catholic University of America w Waszyngtonie i wieloletniego misjonarza w Papui Nowej Gwinei, a także naszego wykładowcy na anglojęzycznym kierunku Intercultural Communication in Education and the Workplace.

*Ewa Głazewska*



Fot. Henryk Kardela

## Semestr zimowy w szkołach doktorskich UMCS

W semestrze zimowym roku akademickiego 2023/2024 spośród licznych aktywności (dydaktycznych, naukowych, wykładów, wyjazdów szkoleniowych, stypendialnych i stażowych, a nawet imprez artystycznych) trzech naszych szkół doktorskich na szczególną uwagę zasługuje kilka z nich.

Nadal trwają działania realizowane w ramach projektu „UMCS Doctoral Schools – Your Success in Globalized World of Science” współfinansowanego z programu „STER – Umiejdzynarodowienie Szkół Doktorskich” Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Dzięki projektowi w dn. 6–10 listopada w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki odbył się cykl wykładów pt. *Multimodal Metaphors in Extended Conceptual Metaphor Theory*. Poprowadził je w języku angielskim wybitny znawca tematyki metafor na różnych poziomach modalnych rzeczywistości społeczno-kulturowej – prof. Zoltán Kövecses z Eötvös Loránd University w Budapeszcie. Wykłady skierowane były do wszystkich zainteresowanych doktorantów. Warto zaznaczyć, że nowatorską specyfiką tego cyklu zajęć było wprowadzenie tych 15 godzin do obowiązkowego programu studiów I roku SDNHiS w ramach przewodniej problematyki wizualności zapisanej jako specjalność naszej Szkoły. Pierwsze, przygotowawcze 15 godzin przedmiotu, poprowadził dr hab. Adam Głaz, prof. UMCS.

Podobny cykl wykładów (od 27 do 29 listopada) w Szkole Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych

wyłosił wybitny specjalista prof. Paolo Nanniperi z Uniwersytetu we Florencji, kierując je do doktorantów dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo. Wykłady nosiły wspólny tytuł *Current Problems of Agriculture. Modern Soil Biochemistry and soil microbiology*.

Innymi inicjatywami związanymi z projektem „UMCS Doctoral Schools – Your Success in Globalized World of Science” było 15 godzin indywidualnego wsparcia doktoranta przez mentora zagranicznego w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki. Mgr Mateusz Ozimek uczestniczył w indywidualnych konsultacjach i zajęciach prowadzonych przez dr. Agustína Colombo z Uniwersytetu Complutense w Madrycie, cenionego znawcę filozofii Michela Foucaulta, który to filozof-socjolog znajduje się w centrum zainteresowań doktoranta. Dodatkowo w ramach programu przyznano 3 stypendia dla zagranicznych doktorantów oraz staże zagraniczne dla 5 doktorantów.

W semestrze zimowym nasi pracownicy i doktoranci uczestniczyli również w różnego rodzaju konferencjach i sympozjach naukowych. W dn. 17–18 listopada dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS wzięła udział w konferencji „AMU International Compass – Applying the Concepts of Internationalization at Home to Reach Excellence in Doctoral Education: A Conference and a Virtual Education Fair”, zorganizowanej przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Celem konferencji była wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie umiejdzynarodowienia kształcenia doktorantów z przedstawicielami ośrodków uniwersyteckich z Polski i zagranicy, w których realizowane są pokrewne programy doktorskie. Dr hab. A. Ziętek, prof. UMCS uczestniczyła w sesjach: „An Internationalized curriculum in accreditation standards – international cooperation in practice in doctoral schools” oraz „Internationalization of Doctoral Studies and Education Programs”.

Rafał Szczerbakiewicz

## Warsztaty metodologiczne

11 grudnia w Instytucie Pedagogiki odbyły się warsztaty z metodologii badań jakościowych, które poprowadził doświadczony badacz dr hab. Jakub Niedbalski, prof. UŁ.

W warsztatach wzięło udział 15 nauczycieli akademickich, zatrudnionych na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, którzy chcieli poznać możliwości i sposoby wykorzystania wybranych programów komputerowych, wspomagających analizę danych jakościowych. Program warsztatów składał się z trzech części: wprowadzenie do komputerowo wspomaganą analizy danych jakościowych – zarys historyczny, geneza, kierunki rozwoju oprogramowania CAQDAS, rodzaje i wybór oprogramowania, możliwości i ograniczenia

oprogramowania; przygotowanie materiału do analizy – transkrypcja danych, edycja plików audio, anonimizacja plików, archiwizacja danych; analiza danych z wykorzystaniem narzędzi CAQDAS – posługiwanie się kodami, przeszukiwanie poprzez kody i praca z listą kodów, kodowanie selektywne, tworzenie kategorii i przyporządkowywanie kodów, sortowanie i organizacja zbiorów kategorii, tworzenie map pojęciowych i diagramów integrujących.

Warsztaty zorganizowały: dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS i kierownik Katedry Dydaktyki dr hab. Teresa Parczewska, prof. UMCS.

*Teresa Parczewska*

## Konferencja „Lublin i Lubelszczyzna w nowoczesnych badaniach regionalnych”

15 grudnia w Instytucie Historii odbyła się konferencja naukowa pt. „Lublin i Lubelszczyzna w nowoczesnych badaniach regionalnych”, współorganizowana z Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną UMCS oraz Urzędem Marszałka Województwa Lubelskiego.

Obrady otworzyli dyrektor Instytutu dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS, członek Zarządu Województwa Lubelskiego Bartłomiej Bałaban oraz prezes Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych Marian Surdacki.

Następnie licznie zgromadzeni słuchacze, wśród których nie brakowało regionalistów, studentów oraz pracowników różnych instytucji naukowych funkcjonujących w Lublinie, mieli możliwość wysłuchania 17 referatów. Spektrum poruszanych w nich problemów było bardzo szerokie i odnosiło się do różnych aspektów rozwoju historycznego Lublina oraz Lubelszczyzny.

Mamy nadzieję, że inicjatywa ta stanowiła świetne preludeum do przyszłorocznych obchodów 550. rocznicy powstania województwa lubelskiego.

*Wiesław Bondyra*



Fot. Bartłomiej Gryla



# Wyjazd dydaktyczno- -naukowy na Uniwersytet Karola w Pradze

**N**a zaproszenie Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola w Pradze polonistki z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS wzięły udział w Tygodniu Lingwistyki Kulturowej (20–24 listopada 2023 r.<sup>1</sup>). W ramach tego Tygodnia zorganizowana została konferencja naukowa pod hasłem „Interpretacja świata w języku i tekście” oraz wykłady i warsztaty dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Karola, którzy mogli zaznajomić się ze specyfiką lubelskich badań nad językiem oraz z metodami dydaktyki językoznawczej w nurcie etnolingwistycznym i kognitywnym, a także poznać wybrane aspekty struktury i semantyki języka polskiego.

Problematyka interpretacji rzeczywistości w języku i wypowiedziach reprezentujących różne style polszczyzny, ze szczególnym uwzględnieniem stylu artystycznego, została podjęta w wykładach pt. *Semantyka narracyjna a tekstowe obrazy świata* (dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS), *Metafora artystyczna – od konwencji językowej do kreacji* (prof. dr hab. Anna Pajdzińska) oraz *Wyobrażenia językowa: między kolektywną a jednostkową interpretacją świata* (dr hab. Aneta Wysocka, prof. UMCS). Metodologię etnolingwistyczną szkoły lubelskiej zaprezentowała prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska w wykładach *Typy danych*

*a koherencja semantyczna definicji kognitywnej. Przykład polskiej ojczyzny* oraz *Współczesna etnolingwistyka kognitywna – ludowa, narodowa, porównawcza*. Natomiast podczas warsztatów etnolingwistycznych pt. „Polski i czeski potoczny i ludowy obraz świata. Definicje kognitywne roślin w słowniku etnolingwistycznym” przeprowadzonych przez prof. Niebrzegowską-Bartmińską studenci i doktoranci mieli okazję do działań praktycznych bazujących na przedstawionym im modelu opisu zjawisk językowych<sup>2</sup>. Warto dodać, że niektórzy pracownicy magistranci i doktoranci stosują już z powodzeniem metodologię wypracowaną w Lublinie, o czym można się było przekonać, uczestnicząc w niezwykle interesującej sesji posterowej – prezentacji językowo-kulturowych obrazów dziesięciu wybranych roślin.

Nowym tendencjom w lingwistyce antropologiczno-kognitywnej przyjrzała się dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS w wykładzie pt. *Zwrot ku tekstom w polskich badaniach nad językowym obrazem świata*. Komparatystyczne ujęcie wybranych zjawisk semantycznych i pragmatycznych dotyczących ekspresji uczuć zna-

<sup>1</sup> Wyjazd został w znacznej mierze sfinansowany dzięki programowi Erasmus.

<sup>2</sup> Problematyki etnolingwistycznej dotyczyło również spotkanie z czeskimi członkami konwersatorium EUROJOS, międzynarodowego zespołu badawczego działającego pod patronatem Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (kierowanej przez prof. Niebrzegowską-Bartmińską), Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS (wcześniej Instytutu Filologii Polskiej UMCS) oraz Instytutu Sławiastyki PAN.

lazło natomiast swoje odzwierciedlenie w wykładzie pt. *Język emocji: uniwersalizm, relatywizm, subiektywizm* (dr hab. Aneta Wysocka, prof. UMCS).

Wiele uwagi poświęcono związkom frazeologicznym ukazanym na tle porównawczym. Dotyczył ich wykład prof. Anny Pajdzińskiej pt. *Rola frazeologizmów w rekonstruowaniu językowego obrazu świata* oraz warsztaty „Alternatywne interpretacje świata we frazeologii polskiej, angielskiej i czeskiej” (dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS i dr hab. Aneta Wysocka, prof. UMCS). Studenci i doktoranci wspólnie analizowali strukturę, znaczenie oraz uwarunkowania kontekstowe i pragmatyczne nieregularnych połączeń wyrazowych, które w tych trzech językach ujmują analogiczne aspekty rzeczywistości. Mogli dzięki temu sami przekonać się o istnieniu relatywizmu językowego nawet między tak bliskimi genetycznie i kulturowo kodami, jak polszczyzna i język czeski. Wskazywali przy tym na liczne analogie międzyjęzykowe, obejmujące także języki angielski i chiński (niektórzy uczestnicy warsztatów pochodzili z Dalekiego Wschodu) – zjawiska te świadczyłyby o wspólnocie doświadczeniowej i poznawczej, której zakres, wciąż nie w pełni ustalony, stanowi jedno z największych wyzwań lingwistyki jako nauki.

Bardzo atrakcyjne dopełnienie programu naukowo-dydaktycznego stanowiły niespodzianki przygotowane przez praskich gospodarzy: spotkanie z głuchoniemymi artystkami tłumaczącymi na czeski język migowy utwory poetyckie i piosenki oraz spacer po stolicy Czech szlakiem legend i wybitnych dzieł literackich.

Dni spędzone w Pradze upłynęły w miłej, pogodnej atmosferze (co oddaje fotografia). Nie tylko na Uniwersytecie, lecz także na ulicach, w metrze, w sklepach ludzie byli uprzejmi, życzliwi dla siebie, nawet kierowcy nie reagowali agresywnie. Nic nie zapowiadało tragedii, do której niespełna miesiąc później doszło na Wydziale Filozoficznym, tak gościnnym dla lubelskich lingwistów. Tragedia ta głęboko wstrząsnęła całą społecznością akademicką i mieszkańcami Pragi. Również nas dotknęła boleśnie, oba Wydziały łączą bowiem serdeczne, trwające dziesiątki lat kontakty<sup>3</sup>. Drzeli-

<sup>3</sup> Zapoczątkowało je zaproszenie na UK w 2005 r. osób realizujących projekt badawczy „Językowy obraz świata a użycia języka”: A. Pajdzińskiej, R. Tokarskiego, D. Piekarczyk, A. Wysockiej, D. Kępy-Figury i P. Nowaka, a w następnym roku S. i J. Bartmińskich. Osobiste spotkania naukowe poprzedziło – jak pisze Irena



Archiwum prywatne

śmy o życie poznanych osób, z napięciem czekaliśmy na jakieś wiadomości. Niestety, okazało się, że ranna została prof. Alena Macurová, podobnie jak część studentów I roku, dla których prowadziła wykład. Pragniemy złożyć najszczerze kondolencje Bliskim Ofiar tych dramatycznych wydarzeń oraz wszystkim Pracownikom i Studentom Uniwersytetu Karola, zwłaszcza zaś Wydziału Filozoficznego. Wiemy, że wciąż przeżywają traumę i prędko nie wyzwolą się z koszmarów. Serdecznie życzymy, żeby ranni jak najszybciej wrócili do zdrowia i pełni sił, wszyscy zaś odzyskali zaufanie do ludzi i zdolność normalnego funkcjonowania.

*Wydział Filologiczny*

Vaňková w artykule *Inspirace z Lublinu*, poprzedzającym czeskie tłumaczenia lubelskich prac (*Čítanka textů z kognitivní lingvistiky II*, Praha 2007) – poznawanie efektów naszych badań dzięki przywożonym od połowy lat 90. XX w. z Warszawy tomom „czerwonej serii” i serii „Lingwistyka – Literatura” Instytutu Filologii Polskiej UMCS, kolejnym rocznikom „Etnolingwistyki” oraz pierwszym zeszytom *Słownika stereotypów i symboli ludowych*.

# Ludzie, odkrycia i wiedza, która łączy, czyli 1500 odczytów Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego

7 grudnia Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Geograficznego (OL PTG) świętował imponujący jubileusz – 1500. odczytów. Serię spotkań geograficznych rozpoczął 19 czerwca 1945 r. Alfred Jahn (późniejszy rektor Uniwersytetu Wrocławskiego) referatem pt. *Teoria izokinetyki a ruchy pionowe Grenlandii*. To wydarzenie było początkiem drogi, która przez lata prowadziła przez różnorodne krajobrazy wiedzy geograficznej. Tego dnia odbyło się także zebranie założycielskie OL PTG, który działa już od 78 lat.

Uroczyste 1500. posiedzenie stało się okazją do podkreślenia różnorodności tematów omawianych przez lata. Prelekcję otwierającą pt. *1500 odczytów w 600 sekundach* wygłosił prof. dr hab. Andrzej Mischuk, przewodniczący OL PTG. Podsumował najważniejsze momenty, pokazując dynamiczny rozwój tej formy działalności Towarzystwa. Przypomnił, że odczyt nr 500 (14 marca 1969 r.) wygłosił prof. dr Tadeusz Wilgat. Mówił o Peru, które odwiedził podczas rejsu jachtem „Śmiały” do Ameryki Południowej. Z kolei odczyt nr 1000

(10 kwietnia 1997 r.) wygłosił prof. dr Henryk Maruszczak – *Profile lessowe jako latopisy zmian środowiska przyrodniczego w czwartorzędzie*. Wśród prelegentów na wyróżnienie zasługuje prof. dr Aniela Chałubińska, która w latach 1948–1989 przedstawiła rekordową liczbę 100 odczytów i profesorowie: Henryk Maruszczak – 70 odczytów oraz Franciszek Uhorczak i Marian Harasimiuk – 46. Kilkunastoosobowa grupa prelegentów ma na koncie po kilkanaście odczytów. Wśród nich jest prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, który na posiedzeniach występował 11 razy.

W pierwszych latach działalności OL PTG w tematyce prelekcji dominowała problematyka naukowa. Z czasem, gdy otwierały się granice, zwłaszcza po 1989 r., coraz większy udział miały odczyty podróźnicze. W ostatnim 10-leciu odczyty naukowe stanowiły 40%, popularne 56%, a sprawozdawcze 4%. Organizowano też cykle odczytów profilowanych w ramach tematycznych sesji, takich jak: ochrona środowiska człowieka, perspektywy rozwoju Lubelskiego Zagłębia Węglowego,





Fot. Michał Zembrzycki

↑ Dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS uhonorowany Złotą Odznaką PTG



Fot. Michał Zembrzycki

↑ Wielka wiedza w ekspresowym tempie – prof. dr hab. Andrzej Mischczuk (przewodniczący OL PTG) prezentuje prelekcję *1500 odczytów w 600 sekund*

dedykowana pamięci Gustawa Wuttkego i Eugenioza Romera, w 60-lecie i 70-lecie działalności Oddziału oraz sesja dotycząca obszarów chronionych Roztocza w kontekście zrównoważonego rozwoju regionu.

Niektóre odczyty organizowane były wspólnie z oddziałami lubelskimi: Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, Polskiego Towarzystwa Geologicznego, a ostatnio z Klubem Wysokogórskim Lublin i Lubelskim Towarzystwem Naukowym.

Głównym punktem wydarzenia był referat prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, rektora UMCS, pt. *Wyzwania i perspektywy rozwoju polskiej geografii w czasach niepewności*. Jego wystąpienie skupiło się na przyszłości dyscypliny, z podkreśleniem jej znaczenia w obliczu globalnych zmian. Rektor przedstawił też zmiany w strukturze organizacyjnej uniwersyteckich jednostek geograficznych.

Następnie mgr Sławomir Kusiak zaprezentował foto-relację z seminarium terenowego „Śladami kapryśnych rzek Wisły Środkowej i dolnego Wieprza”. Takie naukowe seminaria terenowe OL PTG organizuje corocznie, dając okazję do poznania piękna krajobrazu Polski i znaczenia badań terenowych w pracach geografów.

Podczas uroczystości wręczono również prestiżowe wyróżnienia – Medal PTG otrzymał dr Krzysztof Kałamucki, prof. UMCS, a Złotą Odznakę – dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS w uznaniu dla ich wybitnych osiągnięć i wkładu w rozwój geografii.

Przeglądając imponującą kartotekę dotychczasowych odczytów, można obliczyć, że zgromadziły łącznie 75 700 słuchaczy, co stanowi sumę mieszkańców Zamścia i Dębli. Średnio na odczycie było 50 osób, ale zdarzały się też wyjątkowo popularne prelekcje, które zgromadziły ponad 200-osobową grupę słuchaczy, np.:

- prof. dr Alfred Jahn – *Wyprawa polska na Spitsbergen w 1957 roku*,
- inż. Wiktor Ostrowski – *Patagonia*,
- Marek Kamiński – *Samotnie na Biegun Południowy*,
- prof. dr hab. Halina Lorenc – *Problemy klimatu XXI wieku*,
- Krzysztof Wielicki – *Mój wybór*,
- Piotr Tomala – *Narodowa zimowa wyprawa na K2*.

Te dane liczbowe świadczą o stałym zainteresowaniu odczytami, choć można by przypuszczać, że w dobie telewizji, internetu i dostępności dalekich podróży ich atrakcyjność będzie maleć. Jednak przemyślany dobór tematów, ich aktualność i atrakcyjna forma przekazu gwarantują dalszą pomyślną realizację tej formy popularyzacji wiedzy geograficznej.

Seria 1500 odczytów podkreśla nieprzerwaną pasję i zaangażowanie członków OL PTG w edukację i badania geograficzne. Jubileuszowe spotkanie stanowiło nie tylko podsumowanie osiągnięć przeszłości, ale także rzuciło światło na przyszłość geografii, która nadal będzie odgrywać kluczową rolę w zrozumieniu i kształtowaniu naszego świata.

*Elżbieta Kardaszewska  
Przemysław Mroczek*

# Trudne dziedzictwo

Straty wojenne zazwyczaj w pierwszej kolejności liczone są utraconymi istnieniami ludzkimi. Potem dopiero wylicza się zniszczoną infrastrukturę, wśród której oprócz ważnych dla funkcjonowania państwa: domów mieszkalnych, dróg, mostów, fabryk, szkół i szpitali są m.in. placówki muzealne. O ile tym ostatnim poświęca się uwagę zasadniczo w odniesieniu do zniszczeń obiektów i zasobów wielkich instytucji, takich jak Prussia-Museum w Królewcu czy Landesmuseum prowincji Grenzmark Posen-Westpreußen w Schneidemühl (Piła), o tyle zainteresowanie placówkami niższej rangi, regionalnymi i powiatowymi jest zdecydowanie mniejsze.

W wyniku ustaleń powojennych Polska otrzymała dużą część wschodnich obszarów III Rzeszy. Były one po prostu usiane muzeami. Można powiedzieć, że po I wojnie światowej powstawały w każdym niemieckim mieście powiatowym i nie tylko, gdyż wiele miasteczek, które nie doświadczyły zaszczytu powołania na stolicę powiatu, też starało się mieć taką instytucję w swojej przestrzeni. Była ona po prostu swoistym stygmatem dojrzałości kulturowej mieszkańców oraz świadomości narodowej.

Wiele z tych muzeów w wyniku działań wojennych uległo zniszczeniu. Tylko nieliczne z nich, jeszcze przed jej zakończeniem, ewakuowane były w głąb Rzeszy. Ale nie zawsze oznaczało to przetrwanie wywiezionych kolekcji. Te, których nie zniszczono, wystawione zostały na inne zagrożenia. Sowieci starannie przygotowali się do rabowania takich placówek. Ich specjalne oddziały „specjalistów” wkraczały nieomal natychmiast po ustaniu walk do przeprowadzenia „selekcji” najcenniejszych zabytków, które wywożono w głąb ZSRR. Są dzisiaj niedostępne i nie wiadomo, czy istnieją nadal.

Polska władza też najczęściej nie wykazywała zainteresowania muzeami, ponieważ były ważniejsze problemy w zagospodarowaniu objętych miast. A ponieważ większość nowych ich mieszkańców to byli przesiedleńcy, często ze wschodnich kresów przedwojennej Rzeczypospolitej, to nie poczuli się do odpowiedzialności

za zgromadzone w nich „obce” dziedzictwo kulturowe. Często zresztą traktowane jawnie jako wrogie. Nie umiano po prostu oddzielić warstwy propagandowej przykładanej do nich; tak jakbyśmy byli wolni, my Polacy, od manipulacji przy prezentowaniu własnej historii i kultury. No i pozostały tabuny szabrowników, które płądowały pozbawione opieki placówki.

Trzeba jednak wyraźnie powiedzieć, że w tych trudnych czasach byli również odważni, świątli ludzie, którzy próbowali ratować „to, co się jeszcze ostało”. Zabytki przechowywane w powstałych w tym celu składnicach adresowane były potem do odżywających po wojnie lub nowo powstających muzeów, zazwyczaj na zasadzie polowania na atrakcyjne eksponaty albo wypełniania dziur po tych utraconych. W tym chaosie popełniano rzecz jasna błędy, które np. utrudniają dzisiaj lokalizację zabytków. Dotknęło to boleśnie archeologię.

Dopiero trzecie powojenne pokolenie doszło do wniosku, że tym zastanym dziedzictwem należy się zająć w inny sposób. Nie tylko z inną uwagą i determinacją, naznaczoną próbą prostowania ścieżek i losów historii małych Heimatkreismuseen. Nauczono się również odrzucać „wartości propagandowe”, zwracając uwagę na eksponaty i ich ponadczasową wartość historyczną. Próby odtwarzania zasobów kolekcji, bibliotek, archiwów wydają się dla wielu daleko spóźnione. Okazuje się jednak, że niektóre da się jeszcze uratować.

W dn. 6–7 grudnia miała miejsce w Olsztynie konferencja „Przedwojenne muzea regionalne z terenu dawnych Prus Wschodnich i losy ich kolekcji”. Zorganizowało ją Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Olsztynie, które zaprosiło do współpracy Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie oraz Instytut Historii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Skorzystano przy tym ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Badania polskich strat wojennych”. Przygotowano 17 referatów, których autorzy prezentowali nowe ustalenia co do dziejów lokalnych muzeów niemieckich, zastęg osób nimi kierujących oraz

strat w kolekcjach i wiedzy o dalszych losach eksponatów. Prelekcje pokazały, że zmienił się nie tylko stosunek do niemieckiego dziedzictwa kulturowego, ale traktowane jest ono teraz, w pełnym tego słowa znaczeniu, jako wspólne europejskie dziedzictwo kulturowe. Obecność na posiedzeniu przedstawicieli KAFU, w tym dr. Heino Neumayera z Berlina, *nota bene* z nie-

zwycie interesującym referatem o „konkurowaniu” między sobą o zabytki głównych przedwojennych muzeów niemieckich, najlepiej świadczy o randze tego przedsięwzięcia. Nie będę wchodził w szczegóły, w większości znakomicie przygotowanych wystąpień – będą one wkrótce opublikowane. Warto powiedzieć, że obrady były transmitowane w internecie i w przestrzeni wirtualnej cieszyły się równie dużym powodzeniem jak w wypełnionej po brzegi Sali Kopernikańskiej olsztyńskiego zamku.

Piszę ten tekst, ponieważ organizatorzy olsztyńskiego spotkania docenili lubelskie osiągnięcia w zakresie ratowania pamięci o utraconych źródłach do dziejów muzeów, archeologii i ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Od ponad 20 lat z dr. Wieńczysławem Niemirowskim zajmujemy się obszarem leżącym na antypodach byłych Prus Wschodnich – wschodnią częścią byłej prowincji Brandenburgia (dzisiaj to mniej więcej Ziemia Lubuska) i administracyjną efemerydą powstałą w wyniku traktatu wersalskiego – Grenzmark Posen-Westpreußen, zmieniającą zresztą co jakiś czas swoje granice. Spory, liczący się i wysoko oceniany dorobek dokumentujący naszą aktywność i sukcesy na tym polu pozwolił na prezentację wykładu pt. *Muzea, których już nie ma... Z badań nad dziejami muzeów i ich kolekcji na podstawie prasy codziennej*. Pokazaliśmy w nim,



↑ Muzeum Krajowe w Pile – zupełnie zniszczone w trakcie wojny

Archivum private

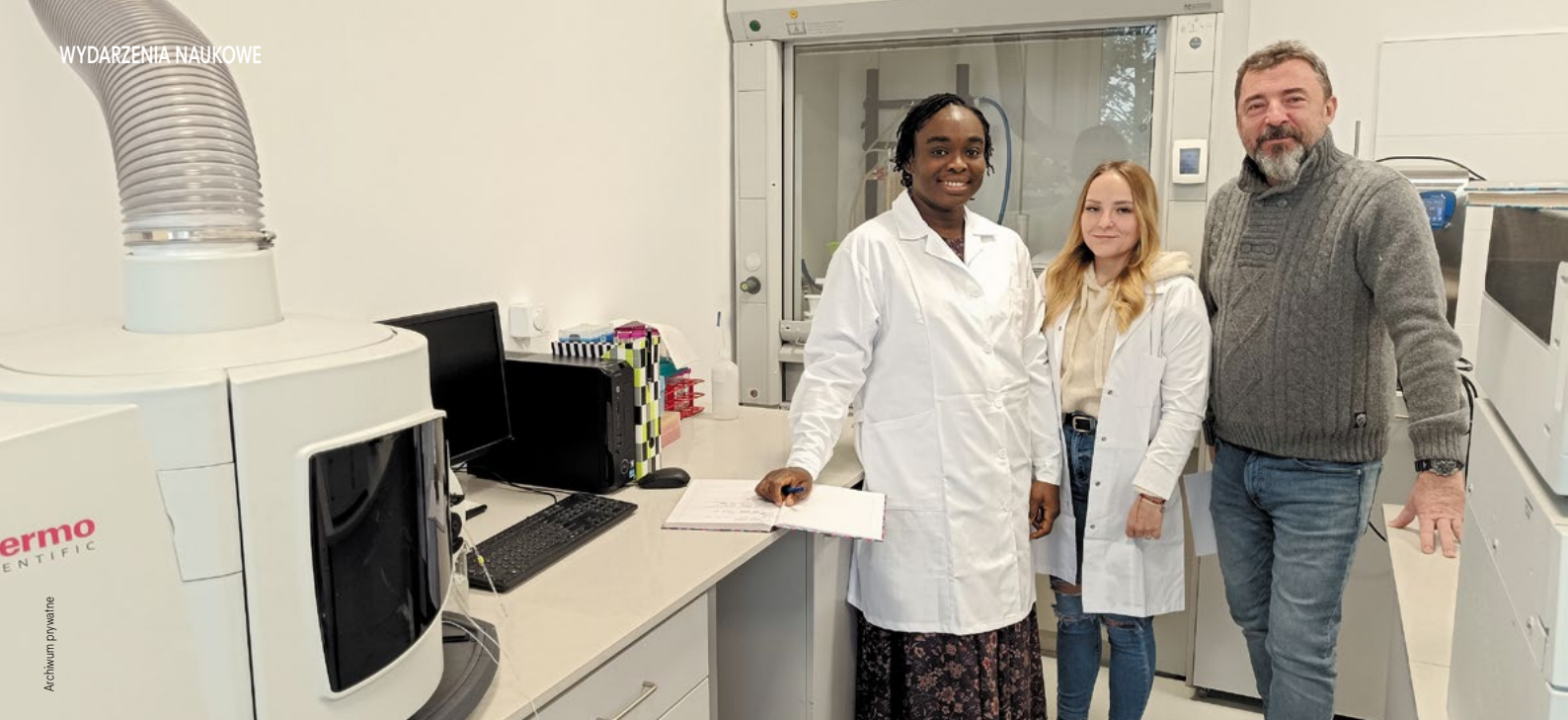
w jaki sposób odtwarzamy historię muzeów regionalnych „czytając stare gazety”; ale przede wszystkim, jak trafiamy na ślady placówek, które zostały zupełnie wymazane z ludzkiej pamięci. Zaprezentowaliśmy też nasz oryginalny dorobek metodyczny i metodologiczny, który pozwolił rekonstruować np. wiedzę o muzeum w Myśliborzu, Złotowie, a nawet Pile.

Zakreśliliśmy perspektywy naszych badań i sformułowaliśmy ostrzeżenia co do sposobu podejścia do specyficznej kategorii źródeł, jakimi się zajmujemy. Myślę jednak, że największe wrażenie na słuchaczach zrobiła nasza „baza danych”. Mówi ona wprost, że jeszcze nie raz zaskoczymy środkowoeuropejską archeologię; ale też, że cierpliwość i systematyczność są kluczem do realizacji podjętych tematów.

To była znakomicie zorganizowana konferencja. W Olsztynie powstał bardzo dobry ośrodek wszechstronnych badań nad pradziejami i wczesnym średniowieczem regionu, z niebagatelnym znaczeniem dla rozumienia procesów kulturowych zachodzących w całej środkowej Europie. W organizacji KAFU, na którą się po wielokroć powołuję, olsztynianie mają aż dwóch członków zwyczajnych. To chyba najlepiej świadczy o ocenie kompetencji pracujących nad rekonstrukcją „utraconej archeologii” prof. Mirosława Hoffmanna i dr. Jarosława Sobieraja. Kiedy jeszcze uświadomimy sobie, że projektem ukoronowanym konferencją kieruje przedstawiciel najmłodszego pokolenia archeologów, Kasper Martyka, to entuzjastyczne opinie na temat sprawności funkcjonowania goszczącego nas warmińsko-mazurskiego ośrodka stają się oczywiste.

*Andrzej Kokowski*





↑ Dr Doris Akachukwu, doktorantka mgr Monika Raczkiewicz i prof. dr hab. Patryk Oleszczuk

## Podsumowanie stażu naukowego dr Doris Akachukwu

**W**Katedrze Radiochemii i Chemii Środowiskowej staż badawczy odbyła dr Doris Akachukwu z Michael Okpara University of Agriculture w Umudike (Nigeria). Realizacja stażu była możliwa dzięki środkom z programu „One Planet Fellowship Programme”.

Wymieniony program umożliwia wymianę naukową polskich badaczy z naukowcami z wybranych uniwersytetów w Afryce. UMCS jest obecnie jedną z dwóch polskich uczelni wyższych, które zostały zaproszone do tego programu finansowanego przez francuską Fundację Agropolis. Jej misją jest rozpowszechnianie wiedzy poprzez badania naukowe. Fundacja służy podmiotom działającym na rzecz rolnictwa i zrównoważonego rozwoju, a także zdrowia i środowiska naturalnego.

Realizacja stażu w Katedrze Radiochemii i Chemii Środowiskowej wzbogaciła doświadczenie naukowo-badawcze dr Akachukwu, która na co dzień jest nauczycielem akademickim w swoim macierzystym uniwersytecie. Prowadzone przez nią badania koncentrują się na wypracowaniu innowacyjnego podejścia do procesu adaptacji do zmian klimatycznych w celu ograniczenia zanieczyszczeń glebowych, oczyszczania gleb



oraz upowszechniania wiedzy na temat bezpieczeństwa żywności. Osiągnięciem naukowym dr Akachukwu jest otrzymanie biowęgla i nanobiowęgla z dwóch różnych rodzajów

odpadów rolniczych występujących w Nigerii. Powstałe biowęgłe zastosowano do usuwania zanieczyszczeń z gleby i do oceny wpływu ich działania na jakość składu substancji odżywczych warzyw.

Stypendium dr Akachukwu pozwoliło na zrealizowanie stażu badawczego w UMCS pod opieką naukową prof. dr hab. Patryka Oleszczuka – kierownika Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej. Staż trwał od 2 czerwca do 27 grudnia 2023 r. Pierwotnie był zaplanowany na sześć miesięcy. Przedłużono go jednak o miesiąc, aby zapewnić dr Akachukwu możliwość udziału w badaniach o istotnym znaczeniu dla jej zainteresowań naukowych.

Podczas pobytu w Lublinie naukowczynie prowadziła ożywioną wymianę doświadczeń i pomysłów. Współpracowała również z doktorantką mgr Moniką Raczkiewicz. Miała dostęp do najnowocześniejszego sprzętu i innowacyjnych technik pracy laboratoryjnej. Motywacją do realizacji badań było uzyskanie nowej wiedzy i umiejętności, które korzystnie wpłyną na jej dalszą pracę naukowo-dydaktyczną.

Szczególne podziękowania dr Akachukwu kieruje do prof. Patryka Oleszczuka za gościnność i pomoc w trakcie badań naukowych oraz do mgr Moniki Raczkiewicz za nieocenione wsparcie w pracy laboratoryjnej.

Wyrazy uznania i wdzięczności za współpracę śle także do pracowników naukowych Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej – szczególnie do dr hab. Bożeny Czech, prof. UMCS, dr Justyny Szerement oraz doktorantów współpracujących z Katedrą.

Dr Doris Akachukwu dziękuje również władzom rektorskim za możliwość realizacji badań i odbycia stażu oraz za wsparcie pracowników Centrum Współpracy Międzynarodowej, zwłaszcza mgr Małgorzaty Południuk. Badaczka ma nadzieję na nawiązanie w przy-

szłości współpracy naukowej pomiędzy Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej a Michael Okpara University of Agriculture.

Realizacja stażu była możliwa dzięki środkom z programu wymiany „One Planet Fellowship Programme”, finansowanego przez Fundację Agropolis z Francji w ramach umowy grantowej podpisanej z Komisją Europejską (numer umowy 406–539).

*Urszula Jackowska  
Doris Akachukwu*

## XI seminarium mediolingwistyczne „Język w mediach”

**N**a początku grudnia przedstawiciele UMCS reprezentowali naszą Uczelnię podczas XI seminarium mediolingwistycznego „Język w mediach” pt. „Retoryka w mediach. Retoryczne badania mediów”. W spotkaniu wzięli udział pracownicy i współpracownicy Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS, dr Elżbieta Pawlak-Hejno, dr Patryk Iwańczyk, mgr Alena Podviakina oraz dr Anna Bendrat z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa.

Seminarium zostało zorganizowane przez przewodniczącą sekcji „Język w mediach” PTKS dr hab. Danutę Kępę-Figurę, prof. UMCS oraz dr Martę Jarosz z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Tym razem odbyło się w gościnnych progach UW i zgromadziło 25 badaczy z różnych polskich uczelni.

„Temat seminarium jest mocno powiązany z mediolingwistyką rozumianą jako przestrzeń badań nad tekstem medialnym. Mając świadomość funkcjonowania różnych środowisk badaczy tekstów medialnych, w tym retorycznego i mediolingwistycznego, chcemy rozmawiać o tym, jak te właśnie środowiska mogą się spotkać. A mogą się spotkać, wzajemnie się inspirując. Dla mediolingwistyki cenna jest nie tylko możliwość badania tekstów medialnych metodami retorycznymi,



Fot. Alena Podviakina

ale również odkrycie zagadnień, którymi zajmuje się retoryka i które, być może, jeszcze mediolingwistyce umknęły

– mówiła organizatorka spotkania dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS.

Uczestnicy seminarium wysłuchali dwóch wystąpień tematycznych, które łączył namysł nad możliwościami zastosowania retoryki we współczesnych badaniach komunikacji publicznej. Dr hab. Maria Załęska, prof. UW, prezeska Polskiego Towarzystwa Retorycznego, w wykładzie *Typologia mechanizmów retorycznych w uniwersum cyfrowym* omówiła autorskie podejście retoryczne do badania komunikacji perswazyjnej. Druga referentka, dr hab. Agnieszka Kampka, prof. SGGW, redaktor naczelna czasopisma „Res Rhetorica”, dokonała przeglądu metod i koncepcji retorycznych badań multimodalnych przekazów medialnych.

Temperatura dyskusji wywołanej wystąpieniami, dowodząc aktualności poruszanych zagadnień, zapowiada rozwój retorycznie uwarunkowanych badań mediolingwistycznych.

*Alena Podviakina*



## Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi

**12** grudnia w auli Wydziału Pedagogiki i Psychologii odbyło się kolejne coroczne spotkanie pracowników UMCS z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych, współpracujących z Wydziałem.

Otworzyła je prodziekan ds. jakości kształcenia dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS. Witając przed-

stawicielei ponad 30 instytucji, nawiązała do tegorocznej rocznicy 50-lecia powstania Wydziału. Zaznaczyła, że tak wielki sukces nie byłby możliwy bez współpracy z instytucjami takimi jak: sądy, zakłady karne, placówki oświatowe czy artystyczne, jednostki pomocy społecznej, ale także z mediami. Następnie pełnomocnik dziekana ds. współpracy z otoczeniem zewnętrznym dr Małgorzata Chojak zaprezentowała sprawozdanie ze wspólnie podejmowanych inicjatyw w ostatnim roku akademickim. Przedstawiła również formy współpracy, które oferuje Wydział w ramach działalności dydaktycznej, artystycznej oraz wykorzystania innych zasobów Uczelni.

Istotną częścią spotkania było wręczenie podziękowań instytucjom aktywnie współtworzącym proces kształcenia na Wydziale. Po wspólnym zaśpiewaniu kilku kołęd z Radą Wydziałową Samorządu Studentów goście zostali zaproszeni na kameralne spotkania organizowane przez poszczególne Katedry.

Obecnie WPiP ma podpisanych ponad 60 umów i porozumień dotyczących współpracy z interesariuszami z otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. W ramach różnych inicjatyw, także w sposób nieformalny, współdziała dodatkowo z kilkudziesięcioma innymi instytucjami.

*Małgorzata Chojak*



Fot. Wojciech Bobrowicz



Fot. Wojciech Bobrowicz



Fot. Wojciech Bobrowicz



## Autobus Objazdowego Festiwalu Nauki przejechał blisko 800 km

Pewien listopadowy poranek w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Czulczycach rozpoczął się dośyć nietypowo dla uczniów, którzy tego dnia mieli lekcje. Przed szkołą zaparkował autobus, wielu uczniów było zdziwionych pudłami, które były wnoszone do budynku już od samego rana. Wraz z pudłami pojawiły się nowe osoby, które rozstawiały swoje stanowiska naukowe w sali gimnastycznej oraz w wybranych klasach. Dzwonek lekcyjny dał sygnał do rozpoczęcia warsztatów ostatniego wyjazdu w ramach Objazdowego Festiwalu Nauki.

Przed wakacjami odwiedziliśmy szkoły podstawowe w Bychawce, Niedrzwicy Kościelnej i Abramowie, a w czasie wakacji autobus Festiwalu zajechał do Centrum Kultury Gminy Mełgiew i do Przedszkola im. Misia Uszatka w Żyrzynie. Po wakacyjnej przerwie pojechaliśmy do szkół podstawowych w Matczyni i Wyżnicy, do Świdnika (Ośrodek Szkolno-Wychowawczy) i do Centrum Kultury w Gminie Wólka. Ostatni nasz wyjazd to właśnie odwiedziny w oddalonej o 77 km od Lublina małej szkole podstawowej w Czulczycach.

Wszędzie witani byliśmy z entuzjazmem i ogromnym zainteresowaniem. Dzieci i młodzież miały możliwość samodzielnego przeprowadzenia doświadczeń naukowych, a także wypróbowania sprzętu, którym na co dzień posługują się naukowcy. Każdy, choć na chwilę, mógł zostać mikrobiologiem, biochemikiem czy też biotechnologiem. Mógł zobaczyć, jak łatwo oszukać nasz umysł i nasze zmysły, a także przekonać się, że niewidzialne enzymy to niesamowite „maszyny”. Chętni mogli skosztować własnoręcznie przygotowanych dań z kuchni molekularnej oraz sprawdzić, jakie substancje chemiczne są obecne w naszym jedzeniu. Po zdaniu egzaminu „Sprawdź, co tak pachnie” można było samodzielnie wykonać pachnące mydełko, a na pamiątkę zabrać ze sobą papierowy model mózgu oraz notes i ołówki badacza.

Wyjazdy i zajęcia Objazdowego Festiwalu Nauki odbywały się w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki i były dofinansowane ze środków Ministra Edukacji i Nauki. W realizację projektu oraz wszystkie wyjazdy zaangażowani byli pracownicy i członkowie studenckich kół naukowych Wydziału Biologii i Biotechnologii, którzy przygotowali warsztaty i prezentacje. Organizacja Festiwalu wymagała ogromnej krea-



Fot. Agnieszka Dąb

tywności ze strony wszystkich osób zaangażowanych w projekt. Najpierw było zbieranie całej ekipy autobusu, potem tworzenie propozycji warsztatów i doświadczeń, zakupy i projektowanie pomocy naukowych.

Pomysłodawczynią i koordynatorką Festiwalu była prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka, na co dzień pracująca w Katedrze Biochemii i Biotechnologii. Od wielu lat wraz z innymi pracownikami Katedry bierze czynny udział w różnych akcjach związanych z popularyzacją nauki, takich jak Piknik Naukowy w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki czy Noc Biologów. W czasie zajęć widać ogromne zainteresowanie dzieci, młodzieży, ale także dorosłych bezpośrednim udziałem w przeprowadzanych doświadczeniach. Głównymi uczestnikami zajęć, warsztatów i pokazów są osoby z Lublina i okolic. Natomiast nie docierają na nie osoby z miejscowości oddalonych od miasta. Stąd też pomysł na to, aby dojechać do małych wiejskich szkół i centrów kultury. Pokazaliśmy, czym zajmujemy się na co dzień w naszych laboratoriach, zachęciliśmy do zadawania pytań i samodzielnego wykonywania doświadczeń. W czasie wyjazdów bardzo dużo dowiedzieliśmy się od dzieci i młodzieży w różnym wieku, a ich pytania, entuzjazm i ciekawość pokazały, że warto było opuścić mury naszej Uczelni i wsiąść do autobusu Objazdowego Festiwalu Nauki.

*Anna Jarosz-Wilkołazka*

## „Spotkania z archiwistyką”

Pracownicy Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii 1 grudnia zorganizowali drugą w ubiegłym roku kalendarzową turę zajęć pn. „Spotkania z archiwistyką” dla uczniów szkół średnich.

Miały one na celu promowanie kierunku archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi. Młodzież szkolna mogła zapoznać się z niektórymi aspektami pracy archiwistów. W szkołach średnich uczy się historii, ale uczniowie nie zawsze wiedzą, jaką rolę odgrywają archiwa w badaniach historycznych. Ponadto organizatorom chodziło o zapoznanie uczniów z elementami analizy źródeł historycznych, bardzo ważnej w pracy badacza przeszłości i umożliwiającej uzyskiwanie o niej podstawowych informacji.

Spotkanie trwało 4 godziny i składało się z 4 części po 45 minut, po których następowała kilkunastominutowa przerwa. Jego organizacja była więc dostosowana do struktury zajęć szkolnych. Gośćmi Katedry i uczestnikami zajęć byli uczniowie klas I i II Zespołu Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki w Lubartowie. Oprócz nich w wydarzeniu uczestniczyli również uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie.

Goście najpierw mieli okazję zapoznać się ze źródłami do dziejów Królestwa Polskiego w Rosyjskim Państwowym Archiwum Historycznym w Sankt Petersburgu, które zaprezentował dr hab. Krzysztof Latwicz, prof. UMCS, kierownik Katedry organizującej spotkanie. Wymienione Archiwum to jedna z najważniejszych placówek archiwalnych Federacji Rosyjskiej, szczególnie przydatna dla polskich historyków, ponieważ przechowuje cenne materiały dotyczące ziem polskich pozostających pod zaborem rosyjskim. Po stłumieniu powstania styczniowego (1863–1864) Królestwo Polskie było zarządzane przez carskie urzędy centralne funkcjonujące w Petersburgu, których dokumentacja trafiła do tego Archiwum. Szczególnie cenne są w nim akta odzwierciedlające politykę władz rosyjskich wobec Królestwa oraz materiały aktowe dotyczące urzędników rosyjskich, w tym także służących carowi na terenie zaboru rosyjskiego i gorliwie realizujących politykę rusyfikacji ziem polskich włączonych do Imperium Rosyjskiego.

Następnie dr Robert Stępień przeprowadził warsztaty poświęcone problematyce genealogicznej. Miały one na celu zapoznanie uczestników ze sposobami wyszukiwania informacji o aktach metrykalnych przechowywanych w polskich archiwach, które można wykorzystywać do ustalania drzewa genealogicznego zainteresowanych osób. Obecnie materiały te są dostępne online. Prowadzący zajęcia zapoznał uczniów z zadaniami genealogii i jej podstawowymi pojęciami. Następnie pokazał, jak można wyszukiwać akta metrykalne dotyczące poszczególnych miejscowości z wykorzystaniem portalu Szukaj w Archiwach. Uczestnicy przenalizowali również treść wybranego wpisu chrztu dziecka. Znajduje się on w zachowanej księdze pochodzącej z parafii pw. św. Anny w Lubartowie.

Dalszą część zajęć o charakterze warsztatowym również miała na celu doskonalenie umiejętności przeprowadzania przez uczniów analizy źródeł historycznych. Tym razem jej przedmiotem stała się mało obecnie znana piosenka *Korespondencja klasowa*, śpiewana przez barda „Solidarności” Jacka Kaczmarskiego, którą wysłuchano i analizowano pod kierunkiem prof. dr. hab. Janusza Łosowskiego. Wymieniony artysta przedstawił w niej dwie przeciwstawne postawy społeczne występujące w schyłkowym okresie PRL. Jedna miała charakter typowo oportunistyczny i polegała na wspieraniu dominującej siły politycznej bez względu na jej program. Uosabiał ją chłopski syn dążący na studiach do zrobienia kariery politycznej i odrzucający wartości i zasady, które starali się wpoić mu rodzice. Takiej postawie przeciwstawiono wierność zasadom moralnym i tradycji, którą uosabiał jego ojciec mieszkający na wsi i niewzruszony w swoich przekonaniach mimo grożących mu niebezpieczeństw.

W końcowej części spotkania uczestnicy zwiedzili Archiwum UMCS, gdzie mgr Anna Romanowska zaprezentowała im miejsce Archiwum w strukturze Uczelni i realizowane przez tę jednostkę zadania. Następnie goście mieli możliwość obejrzenia magazynów archiwalnych i zapoznania się z treścią przechowywanych w nich materiałów. Dzięki tej wizycie uczniowie poznali specyfikę pracy archiwalnej oraz jej materialne warunki, co na pewno ułatwiło im skonfrontowanie z rzeczywistością wyobrażeń o zawodzie archiwisty.

Janusz Łosowski



Archiwum Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS

## Akademia Samorządowca UMCS 2023

**W** dn. 1–3 grudnia odbyła się Akademia Samorządowca UMCS. Osoby aktywnie działające w radach wydziałowych Samorządu Studentów oraz w Zarządzie Uczelnianym Samorządu Studentów wzięli udział w wyjeździe szkoleniowym do Janowa Lubelskiego. Uczestnicy mieli okazję zdobyć cenne umiejętności, niezbędne w działalności w organizacjach uczelnianych. Podczas warsztatów i szkoleń poszerzyli swoją wiedzę z zakresu skutecznej komunikacji w zespołach, pozyskiwania partnerów, realizacji projektów, tworzenia regulaminów, finansowania organizacji studenckich, sieciowania współpracy i social mediów.

„Zorganizowanie wyjazdu do Janowa Lubelskiego było dla mnie nie lada wyzwaniem, ponieważ po raz pierwszy zajmowałam się organizacją tego typu wydarzenia. Jestem bardzo zadowolona, bo wszystko się udało. Atmosfera na wyjeździe była pozytywna, a różnorodność działań sprawiła, że studenci mogli czerpać korzyści zarówno z części szkoleniowej, jak i integracyjnej. To było wyjątkowe doświadczenie, które z pewnością zostanie na długo w pamięci uczestników oraz organizatorów

– powiedziała Anastasiia Semykoz, główna koordynatorka wydarzenia.

*Weronika Chotojczyk*

## X Dzień Gotycki

**30** listopada w Sali Obrad Rady Wydziału Filologicznego odbył się X Dzień Gotycki, zorganizowany przez pracowników Katedry Anglistyki i Amerykanistyki oraz Koło Naukowe Anglistów UMCS. To wyjątkowe wydarzenie zgromadziło w tym roku najliczniejsze w historii Dnia Gotyckiego grono prelegentów i słuchaczy. Oprócz pracowników Katedry i studentów anglistyki I i II stopnia uczestniczyli w nim uczniowie oraz nauczyciele ze szkół partnerskich: XXX Liceum Ogólnokształcące

go im. ks. Jana Twardowskiego i V Liceum im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie.

Dzień Gotycki uroczyście otworzył kierownik Katedry prof. dr hab. Arkadiusz Bałajewski. Wykładowcy, studenci i licealiści przedstawili interesujące prezentacje o charakterze popularnonaukowym. Dotyczyły one szeroko pojętej tematyki gotyku w literaturze, sztuce, historii, filmie oraz w grach. Nie zabrakło też akcentów modowych, ponieważ część prelegentów i słuchaczy ubrana była w sposób nawiązujący do motywów gotyckich. Sala nabrała w tym dniu niezwykłego charakteru również dzięki studentom III roku anglistyki, którzy udekorowali ją czarnymi nietoperzami.

*Aleksandra Tryniecka*



# Dzień z MaFil-ą, czyli święto matematyki

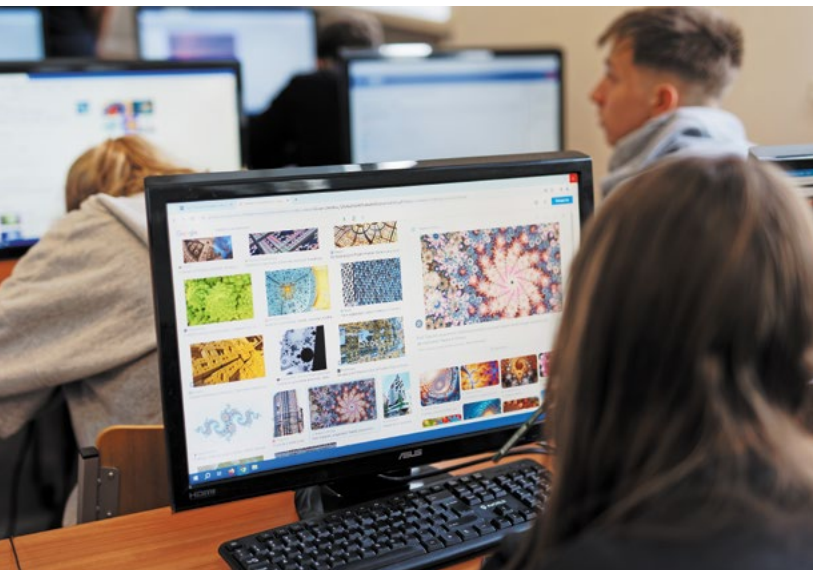
W tym roku znany z wcześniejszych lat Piątek z MaFil-ą przekształcił się w Dzień z MaFil-ą – wyjątkowe święto matematyki, pełne wykładów, zajęć i warsztatów popularyzujących matematykę. Wydarzenie to odbyło się dwukrotnie – 29 listopada oraz 1 grudnia.

29 listopada Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki odwiedzili uczniowie ze szkół podstawowych. Młodzi adepci nauki wzięli udział w wielu ciekawych wykładach i warsztatach. Dzień rozpoczął się od zajęć pt. „Kody, kratki, kolory i mity”, podczas których dzieci za pomocą kredek rozwiązywały zadania matematyczne. Z kolei w trakcie warsztatów „Stwórz własną grę”, przy wykorzystaniu aplikacji internetowej Scratch, stworzyły grę i poznały mechanizmy projektowania oraz programowania.

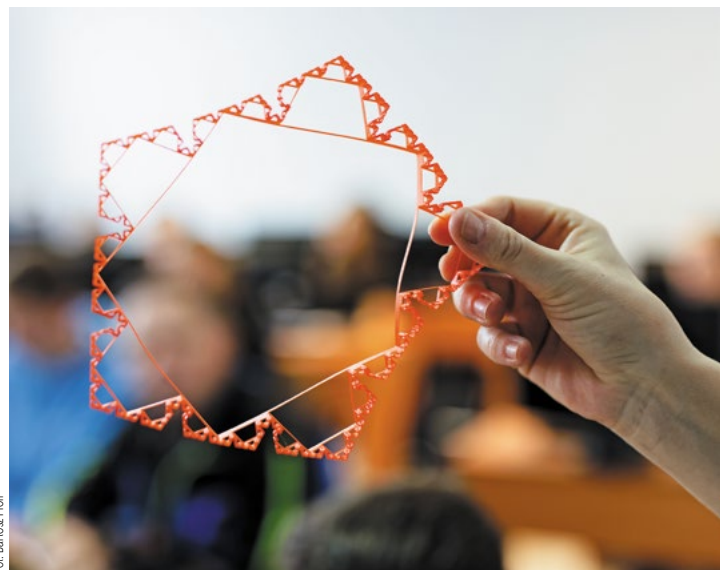
Następnie zagrały w gry logiczne takie jak Kółko i krzyżyk 3D oraz Czekoladki. Wzięły również udział

w warsztatach pt. „Nanogramy” – ćwiczyły wówczas logiczne myślenie dzięki kolorowaniu liczbami. Pełen wrażeń dzień zamknęły zajęcia pt. „W matematycznym świecie zagadek – Escape Room z matematyki i informatyki”, w ramach których dzieci rozwiązywały różnorodne zadania matematyczne, uczyły się działań finansowych w grach z pieniędzmi, a następnie przy użyciu prostych kodów rozwiązywały zagadki logiczne, oraz warsztaty „Geogebra”, które poprowadzili studenci z Koła Dydaktyków MaFil, dr Anna Gąsior, dr Magdalena Skrzypiec i dr Anna Walczuk.

Z kolei 1 grudnia na Wydziale pojawiła się młodzież ze szkół ponadpodstawowych z Lublina i okolic. Dzień rozpoczął się od wykładu dr. hab. Jarosława Byliny, prof. UMCS pt. *Lingwistyka matematyczna*. Następnie uczniowie wysłuchali wykładu dr. Jerzego Mycki pt. *Lemat Burnside’a – czyli jak za zasłoną matematyki*



Fot. Bartosz Proff



Fot. Bartosz Proff



Fot. Bartosz Proń



Fot. Bartosz Proń

odkrywać tajniki codziennego życia, który poświęcony był sztuce zliczania różnych możliwych struktur zbudowanych z zadanych elementów. Za klasyczny przykład służy konstrukcja witraży z kolorowych szkiełek ustalonego (np. trójkątnego) kształtu.

Po wykładach przyszedł czas na część warsztatową, podczas której dr Anna Gąsior i dr Magdalena Skrzypiec poprowadziły zajęcia pt. „O kwadratowych kulach”. W ich trakcie uczniowie mieli okazję zapoznać się ze sposobami poruszania się po płaszczyźnie i z różnymi rodzajami mierzenia odległości pomiędzy punktami. Odbyły się również warsztaty pt. „Lingwistyka matematyczna”, które poprowadziła dr Małgorzata Cudna.

W dalszej części wydarzenia dr hab. Mariusz Bieniek, prof. UMCS wygłosił prelekcję pt. *Słynne liczby w słynnym równaniu*. Opowiedział o najbardziej znanym równaniu matematyki wyższej, czyli o wzorze Eulera. Wzór ten uważany jest za jeden z najlepszych przykładów piękna matematyki, gdyż zawiera pięć najważniejszych w matematyce liczb, w tym liczbę pi, złączonych w prostą, ale całkowicie nieoczywistą tożsamość. Słuchacze poznali znaczenie owych pięciu liczb oraz samego równania Eulera. Dr Agnieszka Kozak-Prus zaprezentowała natomiast wykład pt. *Współczesne metody kodowania – algorytm RSA* a twórcach kodu – Riveście, Shamirze oraz Aldemanie. Zorganizowano również zajęcia pt. „Tworzenie fraktali”, które po-

prowadziła dr Magdalena Skrzypiec. Omówiła zbiory dwuwymiarowe i trójwymiarowe, a uczniowie wykonali kilka pierwszych etapów konstrukcji pewnych zbiorów, zwanych fraktalami oraz obliczyli dla nich wymiar Hausdorffa. Wybrali się także na wycieczkę w głąb zbioru Mandelbrota, by zaobserwować jego zadziwiającą samopodobność. Podczas ostatniego warsztatu pt. „Czy ujemna delta zawsze oznacza brak rozwiązań?”, który poprowadziła lic. Weronika Szczepanik, młodzież postawiła pierwsze kroki w pracy z liczbami zespolonymi. Uczniowie poznali podstawową teorię i ich własności oraz nauczyli się rozwiązywać proste równania kwadratowe z użyciem liczb zespolonych.

Podczas Dnia z MaFiI-ą w wykładach oraz warsztatach wzięło udział niemal 300 uczniów ze szkół podstawowych (m.in. ze Szkoły Podstawowej nr 19 w Lublinie i Szkoły Podstawowej nr 38 w Lublinie) oraz ponadpodstawowych (m.in. z II Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie, Zespołu Szkół w Łukowie, V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, Międzynarodowego Liceum Paderewski w Lublinie oraz Prywatnego Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie).

Warto dodać, że w trakcie wszystkich wydarzeń pracownicy Biura Promocji i Popularyzacji Nauki na specjalnie utworzonym stoisku prezentowali ofertę kształcenia na naszym Uniwersytecie.

Marta Kostrzewa



## Zmagania młodych redaktorów w konkursie „Potyczki redaktorskie”

5 grudnia w Sali Obrad Rady Wydziału Filologicznego odbył się konkurs „Potyczki redaktorskie”, zorganizowany przez studencko-doktoranckie Koło Młodych Dydaktyków działające pod opieką dr Beaty Jarosz.

Celem konkursu skierowanego do uczniów szkół średnich było sprawdzenie ich wiedzy i umiejętności w zakresie posługiwania się poprawną polszczyzną. W rolę młodych redaktorów wcieliło się 23 uczniów z 9 szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego. Najpierw stawili czoła testowi językowemu zawierającemu 20 pytań zamkniętych dotyczących różnych kwestii poprawnościowych, a następnie poprawiali zmodyfikowany przez chochliki drukarskie fragment *Mistrza i Małgorzaty* Michała Bułhakowa.

Spśród uczestników konkursu jury składające się z pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa: dr. hab. Piotra Krzyżanowskiego, prof. UMCS, dr. hab. Adama Siwca, prof. UMCS, dr Beaty Jarosz, oraz z przedstawicieli Koła Młodych Dydaktyków: lic. Satyai Nowak i lic. Macieja Żyśko, postanowiło przyznać nagrody następują-

cym osobom: I miejsce – Agnieszka Komsta (Prywatne Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. ks. Kazimierza Gostyńskiego w Lublinie); II miejsce – Julia Tokarczyk (Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie); III miejsce – Izabela Krasa (Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie); wyróżnienie – Anna Mroczek (I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Rykach).

Konkurs odbył się pod patronatem: Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie, lubelskiego oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego kierowanego przez prof. dr hab. Annę Pajdzińską, dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS prof. dr. hab. Arkadiusza Bałtajewskiego oraz dziekan Wydziału Filologicznego UMCS prof. dr hab. Barbary Hlibowickiej-Węglarz.

Nagrody dla laureatów zostały zakupione ze środków uzyskanych przez Koło Młodych Dydaktyków na organizację konkursu w ramach Grantu Samorządu Studentów UMCS. Nagrody książkowe ufundowała również Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. KEN w Lublinie.

*Agnieszka Wlazły*



Fot. Julia Kuśmierz



Fot. Julia Kuśmierz



## „Spotkania z Antykiem”

7 grudnia na Wydziale Historii i Archeologii odbyło się spotkanie członków i sympatyków Koła Naukowego Amatorów Antyku UMCS, istniejącego już ponad 20 lat przy Instytucie Historii. Zainteresowani mogli podyskutować o historii Koła oraz planach działań związanych z popularyzacją epoki. W spotkaniu uczestniczyli nie tylko historycy, ale także studenci innych kierunków, np. archeologii i turystyki historycznej.

Wydarzenie pn. „Płonące rydwany” rozpoczęło serię „Spotkań z Antykiem”, zainicjowanych przez członków Koła. Cykl ten przybliży uczestnikom takie oblicze antyku, które nie dotyczy wyłącznie odtwórstwa i rekonstrukcji historycznej.

„Zacniemy od zwiedzania Polski i Europy, od opowieści o naszych „wywołanych” udziałem w wydarzeniach historycznych podróżach do miejsc związanych ze starożytnym Rzymem

– informują organizatorzy.

*Paulina Litka  
Dariusz Słapek*



Archiwum Koła Naukowego Amatorów Antyku UMCS

## Świąteczna inicjatywa slawistów

W okresie przedświątecznym odbywa się wiele akcji charytatywnych, także w gronie pracowników naszej Uczelni. W jedną z nich – „UMCS Bohaterom” – włączyli się pracownicy Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego i Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego wraz ze studentami. Wspólnie przygotowali megapaczkę z produktami spożywczymi i innymi artykułami. 15 grudnia do Stołówki Akademickiej „Trójka” sześć pokaznych pakunków dostarczyli przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów – Dawid Tokarzewski, Mateusz Krupski, Mateusz Koszeluk oraz Maria Rot wraz z dr hab. Ewą Białek, prof. UMCS, inicjatorką i koordynatorką zbiórki w gronie slawistycznym.

W zespołowe działanie zaangażowało się około 30 slawistów – pracownicy (rusycyści, ukraińscy, białoruscy, bułgarscy): dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS,

dr hab. Agnieszka Dudek-Szumigaj, dr Agnieszka Goral, dr hab. Agnieszka Gozdek, dr hab. Marcin Kojder, prof. dr hab. Siergiej Kowalow, dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, prof. UMCS, dr hab. Edyta Manasterska-Wiącek, prof. UMCS, dr Weronika Markowska, dr Leszek Mikrut, dr hab. Marek Olejnik, dr Artur Sadecki, dr hab. Petar Sotirow, prof. UMCS, dr Ewa Stawinoga, dr hab. Joanna Tarkowska, prof. UMCS, dr Małgorzata Ułanek, dr hab. Piotr Złotkowski, oraz studenci rusycystyki: Agata Aronowska, Margarita Gorohova, Aleksandra Jusiak, Wiktoria Korniluk, Mateusz Koszeluk, Mateusz Krupski, Anna Marchyk, Krystsina Natynchyk, Zuzanna Pańczyszyn, Maria Rot, Iryna Satsuta, Dawid Tokarzewski, Adrian Wasilewski, Patryk Zielonka.

Dziękujemy wszystkim za zaangażowanie oraz wkład w świąteczną zbiórkę.

*Ewa Białek*



Fot. Michał Zembrzycki

## „LOM 3.0” – nowe warsztaty SKNP „SmartCity”

W listopadzie członkowie Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” pod opieką dr Dagmary Kociuby rozpoczęli nowy cykl warsztatów pn. „LOM 3.0” dla szkół partnerskich UMCS. Warsztaty nawiązują do działań planistycznych podejmowanych w Lubelskim Obszarze Metropolitalnym.

Pierwsze zajęcia odbyły się 16 listopada w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, a już następnego dnia członkowie SKNP odwiedzili XXI Liceum Ogólnokształcące im. św. Stanisława Kostki w Lublinie. Nie obyło się bez podróży. Kolejny rok z rządu studenci UMCS gościli w lubartowskich szkołach średnich. 24 listopada o „LOM 3.0” usłyszeli uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Firleja oraz Zespołu Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki. Natomiast 5 grudnia SKNP dotarło do Zespołu Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie, a w mikołajki do IX Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Lublinie. Ostatnie warsztaty w semestrze zimowym miały miejsce w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Świdniku (19 grudnia).

Podczas warsztatów uczniowie w grupach opracowywali propozycje rozwoju Lublina i całego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Każdy zespół otrzymał przygotowany przez członków SKNP formularz, na którym lider zespołu zapisywał pomysły grupy odpowiadające konkretnej sferze gospodarki i życia społecznego miasta. W kolejnym etapie były wyłaniane najlepsze pomysły i nanoszono je na mapę Lublina. W ten sposób uczniowie i studenci mogli zobaczyć, w których miejscach są potrzebne zmiany lub które obszary mają największe szanse na rozwój. Na koniec każda grupa miała możliwość zaprojektowania fragmentu terenu miasta, jedynym wymaganiem było to, aby zaproponowana koncepcja miała wpływ na rozwój LOM. Zwycięskie zespoły otrzymały nagrody w postaci gadżetów promocyjnych Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz UMCS. Powstałe projekty są innowacyjne i z sukcesem nawiązują do koncepcji miast zielonych, inteligentnych i odpornych.

Projekt „LOM 3.0” realizowany jest w ramach grantu Samorządu Studentów UMCS.

*Marta Piasta  
Anna Puchacz*



Fot. Michał Zembrzycki



Fot. Michał Zembrzycki





Fot. Ewa Michalska

## Konkurs recytatorski „Magia słowa – literatura rosyjska w interpretacji uczniów szkół ponadpodstawowych”

8 grudnia odbył się konkurs recytatorski pt. „Magia słowa – literatura rosyjska w interpretacji uczniów szkół ponadpodstawowych”, zorganizowany przez dr Agnieszkę Potyrańską z Katedry Lingwistyki Stosowanej UMCS i dr. Marcina Dziwisza z Katedry Przekładoznawstwa i Literaturoznawstwa Rosyjskiego Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Uroczystego otwarcia konkursu dokonał prodziekan Wydziału Filologicznego dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS. Konferansjerkami były studentki lingwistyki stosowanej: Satya Nowak, Oliwia Majewska, Weronika Jakubiec, Aleksandra Rola, Uladzislava Sak.

Uczniowie szkół średnich z Lublina, Hrubieszowa, Białej Podlaskiej i Sandomierza zaprezentowali wybrane przez siebie utwory klasyków literatury rosyjskiej: Aleksandra Puszkina, Fiodora Dostojewskiego, Lwa Tołstoja, Michaiła Bułhakowa, Siergieja Jesienina, Fiodora Tiutczewa i wielu innych.

Jury w składzie: dr Marcin Dziwisz (przewodniczący, UKEN), dr Katarzyna Oszust-Polak (członek, UMCS), dr Agnieszka Potyrańska (członek, UMCS) spośród ośmiu uczestników wyłoniło laureatów oraz przyznało dwa wyróżnienia. Komisja oceniała interpretację

utworu, poprawność językową (wymowa, intonacja, akcent) oraz warsztat artystyczny.

Kategoria uczestnik rosyjskojęzyczny:

- I miejsce – Mariia Yefremova (I Liceum Ogólnokształcące Collegium Gostomianum w Sandomierzu),
- II miejsce – Kseniia Kolomiitseva (I Liceum Ogólnokształcące Collegium Gostomianum w Sandomierzu),
- III miejsce – Piotr Ilyasov (Lubelska Szkoła Realna).

Kategoria uczestnik polskojęzyczny:

- I miejsce – Marek Grom (I Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Białej Podlaskiej),
- II miejsce – Michalina Niziołek (VIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie),
- III miejsce – Emilia Pawluk (I Liceum Ogólnokształcące im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie).

Wyróżnienia w kategorii uczestnik polskojęzyczny: Kacper Kalemba (I Liceum Ogólnokształcące im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie) i Borys Woch (Lubelska Szkoła Realna).

Wszyscy uczniowie zaprezentowali znakomite interpretacje utworów literackich, zarówno poetyckich, jak i prozatorskich. Każdy uczestnik otrzymał dyplom, a laureaci i osoby wyróżnione nagrody rzeczowe.

*Agnieszka Potyrańska*



## Nowy przedmiot monograficzny na Wydziale Prawa i Administracji

W semestrze letnim w Katedrze Postępowania Karnego zostanie po raz pierwszy uruchomiony przedmiot monograficzny – przesłuchanie dziecka w procesie karnym. Zajęcia będą prowadzone przez dr Katarzynę Osiak-Krynicką, która napisała pod kierunkiem prof. dr hab. Katarzyny Dudki rozprawę doktorską *Dziecko jako uczestnik procesu karnego*.

Celem przedmiotu jest uwrażliwienie studentów prawa (którzy w przyszłości mogą stać się sędziami przesłuchującymi małoletnich lub innymi aktywnymi uczestnikami tej czynności prokuratorami, obrońcami, pełnomocnikami, reprezentantami dziecka) na problemy związane z uczestnictwem dziecka w procesie karnym, wyjaśnienie znaczenia poszczególnych wymogów i standardów przesłuchania oraz stworzenie szansy na zdobycie wiedzy pozwalającej na podjęcie dalszych planów zawodowych.

Przedmiot ten będzie podzielony na dwie części: teoretyczną i praktyczną. W ramach części teoretycznej studenci poznają elementy psychologii dziecka, spo-

sób postrzegania przez niego świata oraz przekonają się, że małoletni też może dostarczyć wartościowych zeznań. Zostaną również omówione takie zagadnienia jak: instytucja Przyjaznego Pokoju Przesłuchań, prawa i obowiązki małoletniego świadka, sposoby pouczania o tych prawach w sposób dostosowany do jego wieku i stopnia rozwoju, kryminalistyczno-procesowe aspekty przesłuchania oraz rola poszczególnych uczestników. Natomiast w ramach części praktycznej studenci będą mieli możliwość spotkania się z osobami uczestniczącymi w przesłuchiowaniu małoletnich (sędzią, biegłym psychologiem, prokuratorem, obrońcą, pełnomocnikiem, reprezentantem dziecka), którzy podzielą się własnymi doświadczeniami związanymi z przesłuchaniem dziecka i ochroną jego praw w procesie karnym, a także zwiedzenia Przyjaznego Pokoju Przesłuchań oraz inscenizacji takiego przesłuchania. W ramach zaliczenia przedmiotu ich zadaniem będzie wskazanie na podstawie przedstawionego opisu przebiegu przesłuchania błędów popełnionych przez uczestników i określenie, jak powinni się prawidłowo zachować.

Powodem wprowadzenia tego przedmiotu były badania ankietowe przeprowadzone wśród sędziów sądów powszechnych przez dr Katarzynę Osiak-Krynicką w ramach przygotowywanej rozprawy doktorskiej oraz badania literatury zawierające wyniki analiz aktowych dotyczących sposobu przeprowadzania przesłuchania dziecka w procesie karnym. Z badań tych wynikało, że przesłuchujący mieli problemy z przeprowadzeniem tej czynności, dlatego edukacja w tym zakresie powinna rozpocząć się już na etapie studiów prawniczych, a nie dopiero podczas pracy zawodowej. Warto podkreślić, że także postawa samych studentów jest jednym z czynników mających wpływ na powstanie tego przedmiotu. Wykazują oni potrzebę uzyskiwania wiedzy na temat przesłuchania dziecka w procesie karnym, o czym świadczą liczne wykłady eksperckie oraz warsztaty organizowane przez koła naukowe.

Kwerenda ofert dydaktycznych innych wydziałów prawa w Polsce wskazuje, że nowy przedmiot będzie unikatowy w skali kraju, co z pewnością wyróżni nasz Uniwersytet na tle innych ośrodków naukowych.

*Katarzyna Osiak-Krynicka*



Zdjęcie ilustracyjne: iStock, studio Freepik



## Okręgowy etap VIII Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności

**15** grudnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się okręgowy etap VIII Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności.

Zgromadzonych uczestników – uczniów szkół ponadpodstawowych z Lublina, Biłgoraja, Hrubieszowa i Świdnika w murach Wydziału powitali prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych oraz dr Liliana Węgrzyn-Odzioba, sekretarz Komisji Okręgowej Olimpiady.

Z 60-minutowym testem zmierzyło się 92 uczniów, zakwalifikowanych do okręgowego etapu Olimpiady jako autorów najlepszych esejów. Zwycięskie rozprawki wybrano spośród 697 prac nadesłanych do lubelskiego Komitetu Okręgowego w ramach I (szkolnego) etapu zawodów.

Następnie uczniowie wzięli udział w dodatkowych aktywnościach przygotowanych przez organizatorów wydarzenia: warsztacie z pierwszej pomocy przedmedycznej (Fundacja Primum Auxilium), interaktywnej grze Koła Bezpieczeństwa Narodowego nt. problematyki bezpieczeństwa i obronności oraz wykładzie członkiń Koła Stosunków Międzynarodowych poświęconym polityce migracyjnej Unii Europejskiej.

W końcowej części wydarzenia nastąpiło uroczyste ogłoszenie wyników testów. Tegorocznymi zwycięzcami okręgowego etapu VIII Olimpiady w województwie lubelskim zostali: Miłosz Zawadzki, Tomasz Horbaczewski, Natalia Ostrzyżek, Kacper Dzioba, Adam Gola, Julia Szczęch, Martyna Dudzicz, Wiktor Wójcik, Joanna Sikora, Piotr Dubielis.

Laureaci w marcu 2024 r. będą reprezentować nasz region na ogólnokrajowym etapie OWoBiO.

Uroczystego ogłoszenia wyników i wręczenia nagród dokonał prof. Marek Pietraś w asyście dr hab. Katarzyny

Marzędy-Młynarskiej, prof. UMCS oraz przedstawicieli patronów wydarzenia: kpt. Julii Skonecznej z Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygady im. Wielkiego Hetmana Konstantego Ostrogińskiego (LITPOLUKRBRIG), plut. Bartłomieja Grosza z Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej oraz st. bryg. Mirosława Burego z Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie.

W ramach tegorocznej edycji Olimpiady ponownie ogłoszono konkurs o nagrodę specjalną Prezydenta RP, tym razem na esej pt. *Polska polityka bezpieczeństwa w trzeciej dekadzie XXI wieku – diagnoza, prognoza, propozycje działań*. Do drugiego (centralnego) etapu konkursu wybrano prace Miłosza Zawadzkiego, Julii Szczęch oraz Olafa Goska.

Nagrody dla zwycięzców okręgowego etapu zawodów zostały ufundowane przez prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka, dziekana Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS dr. hab. Wojciecha Ziętare, prof. Uczelni oraz dyrektora Centrum Dokumentacji Europejskiej UMCS dr. hab. Katarzynę Stachurską-Szczesiak, prof. Uczelni.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem ówczesnego wojewody lubelskiego Lecha Sprawki, marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka, komendanta wojewódzkiego Policji w Lublinie nadinsp. Artura Bieleckiego, komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie nadbryg. Grzegorza Alinowskiego, komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie gen. bryg. Jacka Szczachora, dowódcy LITPOLUKRBRIG płk. Piotra Lisowskiego oraz Santander Universities.

*Ihor Kolisnichenko  
Liliana Węgrzyn-Odzioba*



## Konkurs ICPC CERC 2023

Studenci III roku informatyki: Bogusław Banaś, Jakub Gadomski i Michał Rusinek mieli zaszczyt reprezentować naszą Uczelnię podczas prestiżowych zawodów programistycznych – International Collegiate Programming Contest Central Europe Regional Contest (ICPC CERC), które odbyły się w dn. 9–10 grudnia w Lublanie (Słowenia). Zawody skupiły najlepszych młodych programistów z centralnej Europy, w tym z: Polski, Węgier, Litwy, Łotwy, Słowacji, Czech, Słowenii, Chorwacji oraz Austrii. Miały na celu wyłonienie trzech drużyn, które wezmą udział w światowych finałach.

Uczestnicy musieli rozwiązać serię skomplikowanych problemów programistycznych. Nasza drużyna rozwiązała dwa z przygotowanych zadań, co pozwoliło jej w ostatecznej klasyfikacji wyprzedzić kilka ze-



Archiwum prywatne

społów z Czech, Słowacji, Słowenii, Węgier, Chorwacji, a także drużynę z Politechniki Warszawskiej.

Udział w konkursie takiego formatu jest nie tylko znaczącym, indywidualnym osiągnięciem każdego ze studentów, ale również ma duże znaczenie dla Uniwersytetu.

*Anna Gajos-Balińska*

## Reportaż Kamienne wizytówki przeszłości

14 grudnia w Sali Obrad Rady Wydziału Historii i Archeologii odbyło się spotkanie połączone z oglądaniem niezwykłego reportażu pt. *Kamienne wizytówki przeszłości*. Materiał został zrealizowany przez Telewizję Akademicką TV UMCS oraz Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki. Spotkanie otworzyła redaktor naczelna TV UMCS mgr Grażyna Stankiewicz.

*Kamienne wizytówki przeszłości* to niezwykła opowieść o badaniach nad tajemniczymi sandomierskimi inskrypcjami, które prowadzi grupa utalentowanych studentów – członków Studenckiego Koła Naukowego Epigrafików „Exploratio”, działającego pod opieką dr. hab. Pawła Madejskiego z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej.

Widzowie mogli zobaczyć, jak kamienne wizytówki z ubiegłych wieków stają się kluczem do zrozumienia tajemnic społeczności tamtych czasów. Bohaterowie reportażu: dr hab. Paweł Madejski, Damian Kłós i Ma-



Zdjęcie: Telewizja Akademicka TV UMCS

↑ Kadr z reportażu

ciej Spuz-Szpos prezentowali swoje działania badawcze, m.in. dokonując odczytu z inskrypcji znajdujących się w sandomierskich kościołach oraz na cmentarzach.

Działające od wielu lat SKNE „Exploratio” wdraża nowych członków Koła, studentów UMCS do samodzielnej pracy naukowej, badawczej, organizuje obozy terenowe, epigraficzne, współpracując z różnymi kołami, instytucjami naukowymi, zarówno w kraju, jak i za granicą. Wspomniany reportaż to dopiero początek „epigraficznego projektu” jego członków.

*Paulina Litka*





Fot. TFS Beisk Podlaski

## Podsumowanie roku siatkarek

**C**hociaż spadły do III ligi, to już na początku rundy udowodniły, że nie chcą tam zagrać miejsca na dłużej. Przed siatkarkami AZS UMCS Lublin walka o powrót na wyższy szczebel ligowy.

Tuż przed startem sezonu 2022/2023 można było zakładać, że lubelską ekipę czeka trudne zadanie. Drużyna została stworzona od podstaw głównie z zawodniczek, które szukały możliwości rozwoju siatkarskiego połączonego ze studiowaniem na UMCS.

Lubelski zespół początkowo wyraźnie odstawał od swoich rywali i trudno było mu nawiązać wyrównaną walkę. Z meczu na mecz widoczny był jednak progres, a akademiczki były w stanie postawić się swoim rywalkom. Było to widoczne w starciach z KSZO Ostrowcem Świętokrzyskim (1:3) czy Sandecją Poprad Stary Sącz (1:3). Niestety nie przełożyło się to jeszcze na końcowe wyniki, bo nadal siatkarki AZS UMCS schodziły z parkietu pokonane. Serię kilku porażek z rzędu udało się w końcu przełamać na początku 2023 r., kiedy to lubelska drużyna wspięła się na wyżyny swoich możliwości w starciu z SMS PZPS II Szczyrk. Choć rywalki wygrały pierwszego seta, to kolejne partie przebiegały już pod dyktando lublinianek. Podopieczne Wojciecha Ignatiuka wygrały 3:1 i tym samym zgarnęły pierwszy komplet punktów w sezonie.

» Cieszymy się, że w końcu udało się przełamać tę długą niemoc. W tym meczu dziewczyny wreszcie zagrały tak, jak potrafią grać na treningach. Do tej pory nie umieliśmy tego przełożyć na mecz. Dziś każda

zawodniczka zagrała na miarę swoich możliwości, a są jeszcze rezerwy. Najważniejsze, że w spotkaniu wzięła udział cała drużyna, wszystkie zmiany były naprawdę wartościowe. Takim elementem, który trzeba pochwalić, była zagrywka, która przyniosła nam bardzo dużo punktów

– chwalił swój zespół trener Ignatiuk.

Kolejne ważne zwycięstwo przyszło w meczu z Wisłą Kraków – zespołem, z którym biało-zielone walczyły o uniknięcie spadku. Przed własną publicznością lubelskie siatkarki wygrały 3:0. W decydującej, ostatniej kolejce sezonu przyszła jednak porażka z KSZO Ostrowcem Świętokrzyskim (0:3), która przekreśliła szansę na utrzymanie się w lidze.

Mimo że sezon 2023/2024 akademiczki spędzą w III lidze, to już jesienią pokazały, że nie jest to miejsce dla nich. Zmagania rozpoczęły od pewnej wygranej 3:0 nad Feniksem AZS Politechnika Lubelska, choć jak przyznał trener Wojciech Ignatiuk, jego zespół nie był jeszcze w optymalnej formie:

» Mecz nie był łatwy, ale trzeba też zdawać sobie sprawę z tego, że nasza drużyna trenuje od niedawna. Przyznam, że było trochę niepewności, bo sam nie wiedziałem, czego się po dziewczynach spodziewać. Kieruję słowa uznania do zawodniczek za to, że udało nam się „wyciągnąć” drugiego seta i wygrać na przewagi. Dziewczyny pokazały, że nie ma dla nich sytuacji, w których spuszcza głowę i nie będą walczyć do końca.

Rafał Małys



Fot. Ihor Kolsrichenko

## Spotkanie autorskie z Andrzejem Andrysiakiem

6 grudnia gościem spotkania autorskiego zorganizowanego na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa przez dr hab. Katarzynę Kuć-Czajkowską, prof. UMCS, dr Monikę Sidor i dr Justynę Wasil z Katedry Administracji Publicznej był dziennikarz śledczy, redaktor, wydawca – Andrzej Andrysiak, autor książki pt. *Lokalsi. Nieoficjalna historia pewnego samorządu* (Warszawa 2022).

Andrzej Andrysiak to wydawca ukazującego się od 2015 r. na terenie powiatu radomszczańskiego tygodnika „Gazeta Radomszczańska”. Wcześniej był redaktorem naczelnym tygodnika „Kulisy”, „Życia Warszawy”, zastępcą redaktora naczelnego „Dziennika Gazety Prawnej”. Wydawał też „Magazyn DGP”. Dwukrotnie nominowany do Grand Press, a w 2020 r. członek jury tej nagrody. Laureat Konkursu im. red. Janusza Majki – Podcast Roku 2023 za podcast „Mała władza”. Prezes Rady Wydawców Stowarzyszenia Gazet Lokalnych.

Spotkanie autorskie prowadziła dr Monika Sidor. Pytania do dziennikarza koncentrowały się na powodach napisania książki *Lokalsi...*, czy to było jedno wydarzenie, czy szereg zdarzeń i zjawisk patologicznych w mieście Radomsku. Dr Sidor ciekawiło, w jaki spo-



Fot. Ihor Kolsrichenko

sób redaktorowi udało się nakłonić rozmówców do podania imion i nazwisk w książce i niewystępowania w sposób anonimowy. Uczestnicy dowiedzieli się, czy i jakiego rodzaju działania można podjąć, aby niwelować skutki monowładzy w samorządzie gminnym w Polsce oraz czy są rozwiązania prawne, które mogłyby ten proces zahamować. Autor opowiedział także o kulisach przygotowania książki i pracy reporterskiej.

Wydarzenie miało charakter otwarty dla wykładowców i studentów. Wsparcie w jego promowaniu zapewniło Naukowe Studenckie Koło Samorządowców działające na WPiD. Oddział Lublin Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych objął wydarzenie honorowym patronatem.

*Katarzyna Kuć-Czajkowska*



## Tournée Chóru Akademickiego UMCS po Francji

Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej odbył tournée artystyczne po Francji. Początkowo zaplanowana na 2020 r., lecz kilkakrotnie przekładana ze względu na ograniczenia pandemiczne, wyczekiwana wizyta w tym kraju finalnie została zrealizowana w dn. 9–12 grudnia.

Na zaproszenie Stowarzyszenia Francja-Polska i konsula honorowego RP w Nancy Czesława Barteli chórzyci wraz ze znakomitym muzykiem i kompozytorem dr. Piotrem Chilimoniukiem podbili serca publiczności czterech francuskich miast. Starannie przygotowany repertuar obejmował wiele utworów sakralnych, w tym argentyńską *Misatango/Misa a Buenos Aires* Martina Palmeriego, jak również kompozycje dr. Piotra Chilimoniuka oraz polskie i ukraińskie kolędy.

Zespół reprezentacyjny naszej Alma Mater pod kierownictwem artystycznym prof. dr hab. Urszuli Bobryk rozpoczął trasę koncertową już pierwszego dnia po przyjeździe do Francji od koncertu w kościele Saint-Martin w mieście Saint-Dié-des-Vosges.

Powitani gromkimi brawami artyści z entuzjazmem, nie zwalniając tempa, wystąpili następnego dnia w kolejnych dwóch miejscowościach – Nancy i Hettange-Grande. Pierwsza z nich jest określana mianem najbardziej polskiego miasta we Francji. Jednym z przejawów owych więzi z Polską była msza w kościele Notre-Dame de Bon Secours w Nancy, upamiętniająca polskich

komitantów we Francji. Artyści mieli zaszczyt zadbać o oprawę muzyczną nabożeństwa, podziwiali jednocześnie rokokowy wystrój świątyni. Kolejną, jeszcze większą dawkę wrażeń zapewniło zwiedzanie Luksemburga przed koncertem w Hettange-Grande, gdzie zgromadzona publiczność podsumowała występ słowami: „Niezapomniane przeżycie muzyczne”. Wypełnione po brzegi mury kościoła Saint-Étienne, wyjątkowo ciepłe przyjęcie oraz niekończące się owacje i słowa wdzięczności na zawsze pozostaną w pamięci muzyków.

Więści o tryumfalnym koncercie w Hettange-Grande dotarły szybciej niż jego wykonawcy do publiczności z następnego punktu trasy artystycznej – miasta Lunéville. W późnobarokowym pałacu artyści po raz kolejny zaprezentowali widzom swój repertuar, dostając w zamian huczne brawa i gratulacje.

Na zakończenie tournée Chór wystąpił w merostwie Nancy. W jego zabytkowych murach zespół powitał wicemera Nancy ds. umiędzynarodowienia. Wykonane utwory uświetniły rozpoczęcie międzynarodowej konferencji poświęconej geopolitycznemu krajobrazowi Europy po zakończeniu wojny Rosji przeciwko Ukrainie.

Tournée Chóru Akademickiego UMCS zwieńczyło sezon artystyczny 2022/2023. Towarzyszące występom owacje i prośby o bis potwierdziły wysoki poziom artystyczny i kunszt zespołu.

*Ihor Kolisnichenko*



Fot. Dawid Kul



Fot. Dawid Kul



## Prof. Józef Motyka – „Cichy Memoriał – Grybowska Saga”

**P**rojekt „Cichy Memoriał – Grybowska Saga” obejmuje wykonanie 12 murali i desek na budynkach położonych w Grybowie i w jego najbliższych okolicach oraz wydanie albumu. Działań artystycznych podjął się Arkadiusz Andrejkow, który od 2017 r. w Bieszczadach na drewnianych ścianach domów i zagród maluje ich mieszkańców.

Projekt prezentuje niezwykle historie zwykłych ludzi, a najważniejszym celem inicjatywy jest zasypywanie podziałów. Jak wskazują jego autorzy, to wyraz lokalnego patriotyzmu, upamiętnienie ofiar, opowieść o rozłące, tęsknocie, szacunku, budowaniu relacji. Artysta, malując twarze i postacie mieszkańców ziemi grybowskiej, sprawił, że symbolicznie wrócili do siebie, do swoich domów. Jednocześnie murale i deska stanowią malarski zapis lokalnej historii, pozwalając na jej poznanie przez mieszkańców i turystów.

Album *Cichy Memoriał – Grybowska Saga. Narracje o Grybowie i grybowianach przypominanych na muralach i deskach Arkadiusza Andrejkowa* pod red. Kamila Kmaka składa się z 12 rozdziałów przedstawiających historie życia 12 mieszkańców Grybowa i jego okolic, ponad 330 ilustracji z archiwów rodzinnych, państwowych, szkolnych, instytutów i muzeów, łącz-

nie z 70 źródeł. Bohaterowie wydawnictwa reprezentują różne wyznania, a ich losy były bardzo skomplikowane i naznaczone trudną historią.

Jedną z osób prezentowanych na desku i w albumie jest prof. Józef Motyka, pracownik UMCS w latach 1946–1970,

działek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1948–1950), wieloletni kierownik Katedry Geografii i Systematyki Roślin. Prof. Motyka to nestor polskiej lichenologii, absolwent i pracownik Uniwersytetu Jagiellońskiego, uczeń prof. Szafera, kierownik Ogrodu Botanicznego UJK we Lwowie, pracownik Instytutu Botaniki PAN, naukowiec ceniony wśród lichenologów na całym świecie, autor wielu opracowań monograficznych i artykułów w czasopiśmie. Urodził się w Kąclowej, wsi położonej w okolicach Grybowa.

W albumie przedstawiono historię jego życia i trudnej drogi naukowej – od chłopskiego dziecka z wielodzietnej rodziny po światowej sławy lichenologa i profesora uniwersytetu. Autorzy szczególną uwagę poświęcili pomocy, jakiej udzielał Żydom podczas II wojny światowej, korzystając z możliwości, które stwarzała mu funkcja kierownika Ogrodu Botanicznego we Lwowie.

*Wojciech Zgłobicki*



Fot. Kamila Pauluszek





Uroczyste promocje doktorskie, 20 grudnia 2023 r.

Fot. Michał Piłat



Otwarcie wystawy „Barwy Arktyki – Spitsbergen” w Muzeum Polarnym w Puławach, 12 grudnia 2023 r.

Fot. Michał Piłat



80 LAT  
UMCS

80  
LAT  
UMCS  
LUB  
LIN

SZCZEGÓŁY

80LAT.UMCS.PL